

၈-အဋ္ဌမဝဂ္ဂ

၁-ဆဂတိကထာ အဖွင့်

၅၀၃-၅၀၄။ ဝဏ္ဏနိဘာ၊ အဆင်းအရောင်ကို၎င်း။ သဏ္ဌာနဉ္စ၊ အရှည်အတို အစရှိသော ပုံသဏ္ဌာန်ကို၎င်း။ ဝဏ္ဏောတိ၊ ဝဏ္ဏောဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ခါ။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ သဒိသရူပသဏ္ဌာနာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟာ၊ [ဝဏ္ဏာဓေ နိလာဓိဝသေန နိဘာတိတိ ဝဏ္ဏနိဘာ။ ဝဏ္ဏာယတနန္တိ အတ္ထော။ သဏ္ဌာနံ ဖိသာဒိ။-အနု။]

ဆဂတိကထာဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတော၊ ပြီ။

၂-အန္တရာဘဝကထာ အဖွင့်

၅၀၅။ အတိဒူရဿ၊ အလွန်ဝေးသော။ အန္တရိတဿ၊ ခြားကွယ်အပ်သော။ ပတ္တဗ္ဗဿ၊ ရောက်ထိုက်သော။ ဒေသဿ၊ အရပ်ကို။ ဒဿနတော၊ မြင်နိုင်ခြင်းကြောင့်။ ဗိဗ္ဗတက္ခကော ဝိယ၊ ဗိဗ္ဗတက္ခ၊ အဘိညာဉ်ရှိသူနှင့်တူ၏။ အာကာသေန၊ ကောင်းကင်ဖြင့်။ ဂမနတော၊ သွားနိုင်ခြင်းကြောင့်၎င်း။ အန္တရဌာနာနိ၊ ခြားကွယ်အပ်သော အရပ်တို့ကို။ ဘိန္နိတွာ၊ ဖောက်ဖျက်၍။ ဂမနတော၊ သွားနိုင်ခြင်းကြောင့်၎င်း။ ဣဒ္ဓိမာ ဝိယ၊ တန်ခိုးရှိသူကဲ့သို့။ ဧတေတိ၊ န သဟဓမ္မေနာတိ၊ ကား။ သော၊ ထို အန္တရာဘဝသည်။ ဘဝါနံ၊ တို့၏။ အန္တရာ၊ အကြားသည်။ ယဒိ န သိယာ၊ အကယ်၍ မဖြစ်အံ့။ (ဧဝံ သတိ။) အန္တရာဘဝေါ၊ သည်။ န (နတ္ထိ)နာမ၊ မရှိသည် မည်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ပဋိက္ခေပေ၊ ပယ်မြစ်ခြင်း၌။ ကာရဏံ၊ အကြောင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ဤကား။ အဓိပ္ပာယ်သော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုဟည်း။

၁။ အာကာသေန ။ ဧပေ။ ဣဒ္ဓိမာ ဝိယ။ ။ ယခုစာအုပ်တို့၌ ပထဝန္တရဌာနာနိ ဟု တွေ့ရ၏။ အနုဂ္ဂိကာ၌ ထိုပါဌ်ကို မဖွင့်။ အန္တရဌာနာနိတိ အန္တရိကဌာနာနိ၊ အခြား အကွယ်ရှိသော အရပ်တို့ကို”ဟု၎င်း။ နိဝါရကဌာနာနိ ဘိန္နိတွာ စ အာကာသေန စ ဂမနတော”ဟု၎င်း ဖွင့်၏။ ထို့အလို “အာကာသေန”ဟူသော ပုဒ်သည် ဘိန္နိတွာ၏ နေ့ကံမှ ရှိသင့်၏။ သို့သော် ယခုပါဌ်ရှိအတိုင်း ပေးပါမည်။ “ပထဝန္တရဌာနာနိ”ကို ရှေးပါဌ်ဟောင်းဟု ယူလိုလျှင် “မြေကြီးသည် ခြားကွယ်အပ်သော အရပ်တို့ကို”ဟု ပေးပါ။

၅၀၆။ တတ္ထ ဇာတိဇရာမရဏာနိ ။ ပေ ။ အနိစ္စန္ဓောတိ တောန၊
 ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်။ စုတိအနန္တရံ၊ စုတိ၏ အခြားမဲ့၌။ အန္တရာဘဝံ၊
 အန္တရာဘဝကို။ ဝတ္ထမာနာ၊ ဖြစ်သော။ ဇာတိဇာတိ၊ ဇာတိ ဟူ၍။ န
 ဣစ္ဆတိ၊ အလို မရှိ။ မာတုကုစ္ဆိမေဝ၊ အမိဝမ်းသို့သာ၊ ပဝိဋ္ဌာ၊ ဝင်သည်။
 (ဟုတွာ) အန္တရဓာယမာနာ၊ ကွယ်ပျောက်လသော်။ မရဏန္တိ၊ မရဏဟူ၍။
 န ဣစ္ဆတိ၊ အလို မရှိ။

၅၀၇။ ကာမဘဝါဒီသု၊ ကာမဘဝ အစရှိသည်တို့တွင်။ တတ္ထ တတ္ထေဝ၊
 ထိုထို ဘဝ၊ ထိုထို ဂတိ အစရှိသည်တို့၌။ ပုနပ္ပုနံ၊ ထပ်ခါ ထပ်ခါ။ စဝိတွာ၊
 စုတေ၍။ ဥပပတ္တိဝသေန၊ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ စုတိပဋိ-
 သန္ဓိပရမ္ပရာ၊ စုတိ ပဋိသန္ဓေ အဆက်ဆက်သည်။ ဟောတိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။
 ဧဝံ၊ ဤအတူ။ တံ၊ ထိုစုတိပဋိသန္ဓေ အဆက်ဆက်ကို။ တတ္ထ၊ ထို အန္တရာ
 ဘဝ၌။ န ဣစ္ဆတိ၊ အလို မရှိ။ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ ဒသေတိ၊ ပြ၏။
 [ဤ ဝါကျ၌ ဒသေတိ၏ ကရိုဏ်း မပါ။ ထို့ကြောင့် “ယထာ ကာမဘဝါ-
 ဒီသုတိ”ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။ “ယထာ ကာမဘဝါဒီသု အစရှိသော
 ပါဌ်ဖြင့်”ဟု ကရိုဏ်းအနက်ပေးရသောကြောင့် ဒသေတိ၏ ကရိုဏ်းရနိုင်၏။]

အန္တရာဘဝကထာဝတ္ထနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၃-ကာမဂုဏကထာ အပွင့်

၅၀၈။ ကာမဘဝဿ၊ ကာမဘဝ၏။ ကမနုဋ္ဌေန၊ လိုလား တောင်းတ
 တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကာမဘဝဘာဝေါ၊ ကာမဘဝ၏ အဖြစ်ကို။
 (ဗဒ္ဓဗ္ဗောဋ္ဌံ စပ်။) သဗ္ဗေပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ကာမာဝစရာ၊
 ကာမာဝစရဖြစ်ကုန်သော။ ခန္ဓာဒယော၊ ခန္ဓာအစရှိသော တရားတို့သည်။
 ကာမသဘော၊ ကာမဘဝ မည်၏။ ဣတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယ်န၊ ဤသို့သော
 အလိုဖြင့်။ ဗဒ္ဓဗ္ဗော၊ မှတ်ထိုက်၏။ ပန၊ ဗျတိရိုက်ကား။ ဥပါဒိန္နက္ခန္ဓာနမေဝ၊
 ဥပါဒိန္နဖြစ်သော ကာမဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ၊ ကမ္မဇရုပ် ခန္ဓာတို့၏သာ။ ကာမ-
 ဘဝဘာဝေါ၊ ကာမဘဝ၏ အဖြစ်ကို။ ဓာတုကထာယံ၊ ဓာတုကထာ ပါဌ်

၁။ အန္တရာဘဝံ ခန္ဓာတိ။ ။ စာအုပ်တို့၌ “အန္တရာဘဝံ ခန္ဓာတိ” ဟု
 ရှိသော်လည်း အနုဋီကာ၌ “ခန္ဓာတိ” ၏ အစပ်ကို မဖွင့်။ ဇာတိတိ န ဣစ္ဆတိတိ
 သမ္ပန္နော”ဟု ဇာတိတိ၏ အစပ်ကိုသာ ဖွင့်၏။ အန္တရာဘဝအတွက် ဇာတိကိုသော်မှ
 အလိုမရှိလျှင် ခန္ဓာရှိခြင်းကို အဘယ်မှာ အလိုရှိတော့အံ့နည်း။ ထို့ကြောင့် ခန္ဓာတိ
 သည် ပါဌ်ပိုသာ ဖြစ်ဟန်တူ၏။ ထို့ကြောင့် အနက်မပေးတော့။ ရှေးနိဿယ၌ကား
 “ခန္ဓာဒီ-ခန္ဓာအစရှိသည်တို့သည်”ဟု ပေးလေ၏။

တော်၌။ ဒဿိတော၊ ပြတော်မူအပ်ပြီ။ ကမနုဋ္ဌေန၊ လိုလားတောင့်တတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကာမဘဝတာဝေါ၊ ကာမဘဝ၏ အဖြစ်ကို။ န (ဒဿိတော)၊ ပြတော်မူအပ်။

ပဉ္စမေ ဘိက္ခုဝေ ကာမဂုဏာတိ ဝစနမတ္တံ နိဿယတိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။ ပဉ္စေ၊ ငါးပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ ကာမကောဋ္ဌာသာ၊ ကာမအစုံတို့ကို။ ကာမောတိ၊ ကာမဟူ၍။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကာမဓာတုတိဝစနံ၊ ကာမဓာတုဟူသော သဒ္ဓါသည်။ အညဿ၊ ကာမဂုဏ် ငါးပါးမှ အခြားသော အရာဝတ္ထု၏။ နာမံ၊ အမည်သည်။ န၊ မဟုတ်။ ဣတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပါယ်နာ၊ ဤသို့သော အလိုဖြင့်။ ဧဝံ ဝစနမတ္တံ၊ ဤသို့ ပဉ္စမေ ကာမဂုဏာဟူသော သဒ္ဓါမျှကို။ နိဿယတိ၊ မှီ၍။ (ပဉ္စေ ကာမဂုဏာ ကာမဓာတုတိ ဂဟိတံ-၌ စပ်။) [ဧဝံ ဝစနမတ္တံ ဧဝံ ပဉ္စမေ ကာမဂုဏာတိ ဝစနမတ္တံ နိဿယ။ န ပနဿ အဝိပရိတံ အတ္တန္တိ အတ္တော။ -အနု။]

ကာမဓာတုကထာဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတ၊ ပြီ။

၅-ရူပဓာတုကထာ အဖွင့်

၅၁၅-၅၁၆။ ရူပဓာတုကထာယံ၊ ရူပဓာတုကထာ၌။ ရူပဓာတုတိ၊ ဟူ၍။ ဝစနတော၊ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်။ ရူပိဓမ္မေဟေဝ၊ ဖောက်ပြန်ခြင်း သဘောရှိသော တရားတို့သည်သာ။ ရူပဓာတုယာ၊ ရူပဓာတ်သည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ဖြစ်ထိုက်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ လဒ္ဓိံ၊ ပရဝါဒီ၏ အယူကို။ ဒဉ္ဇဗ္ဗာ၊ မှတ်ထိုက်၏။ [ထို့ကြောင့် “ရူပိနော ဓမ္မာ ရူပဓာတု”ဟု သကဝါဒီက မေးသောအခါ “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံသည်။] သုတ္တေသု၊ ပါဠိတော်သုတ်တို့၌။ တယော မေ ဘဝါတိအာဒိနာ၊ အစရှိသည်ဖြင့်။ ပရိစ္ဆိန္နဘူမိယောဝ၊ ပိုင်းဖြတ်အပ်သော ဘုံတို့သည်သာ။ ဘူမိပရိစ္ဆေဒေါ၊ ဘုံအပိုင်းအခြားတည်း။ ဟေဋ္ဌတော အဝိစိနိရယံ ပရိယန္တံ ကရိတုာတိအာဒိ ကမ္မပရိစ္ဆိန္နနမ္ပိ၊ ဟေဋ္ဌတော ။ ပေ၊ ကရိတုာ အစရှိသော ကံဖြင့် ဘုံကို ပိုင်းခြားခြင်းကိုလည်း။ (ဘူမိပရိစ္ဆေဒေါတိ၊ ဟူ၍။) ဝဒန္တိ၊ ဆိုကြကုန်၏။

ရူပဓာတုကထာဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတ၊ ပြီ။

၆-အရူပဓာတုကထာ အဖွင့်

၅၁၇-၅၁၈။ ဣမိနာဝုပါယေနာတိ၊ ဟူသော ပါဌ်၏။ ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ပုရိမကထာယံ၊ ရှေ့ရူပဓာတုကထာ၌။ ရူပိနော၊ ဖောက်ပြန်ခြင်း

၁၉၆ ကဏ္ဍဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ မူလဒီကာနိဿယ [အဋ္ဌမ

ရှိကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့ကို။ အဝိသေသေန၊ အထူးမမ သာမညအားဖြင့်။ ရူပဓာတုတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တု။ ဣဓာပိ၊ ဤ အရူပဓာတုကထာ၌လည်း။ အရူပိနော၊ နာမ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့ကို။ အဝိသေသေန၊ အားဖြင့်။ အရူပဓာတုတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တာ၊ ကုန်ပြီ။ [အဝိသေသေနာတိ ပဝတ္တိဋ္ဌာနဝသေန ဝိသေသံ အကတော၊ အနု။] ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထို ရူပဓာတုကထာ၌။ ဝုတ္တနယော၊ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းသည်။ ဣဓာပိ၊ ဤ အရူပဓာတုကထာ၌လည်း။ သမာနော၊ တူ၏။ ဣတိ၊ ဤကား။ အဓိပ္ပာယ်ော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။

အရူပဓာတုကထာဝတ္ထုနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတ၊ ပြီ။

၇-ရူပဓာတုယာအာယတနကထာ အဖွင့်

၅၁၉။ ဓာနနိမိတ္တာနိပိတိ ဣဒံ၊ ဟူသော ဤစကားကို။ ဓာနာဒိ-
နိမိတ္တာနိပိတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ဆိုထိုက်၏။ နိမိတ္တန္တိ၊ ဟူသော စကားကို။
ဓာနာဒိနံ၊ ဓာနပသာဒ အစရှိသည်တို့၏။ ဩကာသဘာဝေန၊ တည်ရာ၏
အဖြစ်ဖြင့်။ ဥပလက္ခိတံ၊ မှတ်သားအပ်သော။ တထာဝရသဏ္ဌာနံ၊ ထိုသို့
သဘောရှိသော ပုံသဏ္ဌာန်ဖြစ်သော။ ရူပသမုဒယံ၊ ရုပ်ကလာပ်အပေါင်းကို။
(သင်္ဂဟကာရော)အာဟ၊ ပြီ။

ရူပဓာတုယာ အာယတနကထာဝတ္ထုနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတ၊ ပြီ။

၈-အရူပေ ရူပကထာ အဖွင့်

၅၂၄-၅၂၆။ သုရမရူပံ၊ သိမ်မွေ့သော ရုပ်သည်။ အတ္ထိ၊ အရူပတုံ၌
ရှိ၏။ ယတော၊ ယင်းသိမ်မွေ့သောရုပ်မှ။ တံ အာရပ္ပံ၊ ထို အာရပ္ပဈာန်သည်။
နိဿရဏံ၊ ထွက်မြောက်ကြောင်းတည်း။ ဣတိ၊ ဤကား။ အဓိပ္ပာယ်ော၊
ပရဝါဒီ၏ အလိုတည်း။

အရူပေ ရူပကထာဝတ္ထုနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတ၊ ပြီ။

၉-ရူပံ ကမ္မန္တိကထာ အဖွင့်

၅၂၇-၅၃၇။ ပကပ္ပယမာနာတိ၊ ကား။ အာယူဟမာနာ၊ အားထုတ်
သည်။ သမ္ပယုတ္တေသု၊ သမ္ပယုတ်တရားတို့၌။ အဓိကံ၊ အလွန်အကဲ။
ဗျာပါရံ၊ ဗျာပါရကို။ ကုရမာနာ၊ ပြုသည်။ (ဟုတ္တာ၊ ၍။ ဝါ၊ ကြောင့်။)
[ပတ္တနာတိ ဝုစ္စတိ-၌ စပ်။] ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။ ပုရိမဝါရေတိ၊ ဟူသော

ပါငြိဖြင့်၊ ယံကိဉ္စိ အကုသလေန စိတ္တေန သမုဋ္ဌိတံ ရူပံ။ သဗ္ဗံ တံ အကုသလန္တိ၊ ဟူသော။ ဣမံ ပဉ္စ၊ ဤပြဿနာကို၊ (သင်္ဂဟကာရော) ဝဒတိ၊ ဆို၏။

ရူပံ ကမ္မန္တိကထာဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၁၀-ဇိဝိတိန္ဒြိယကထာ အဖွင့်

၅၄၀။ အရူပဇိဝိတိန္ဒြိယန္တိ ဂဗ္ဘေတိ၊ ဟူသော ပါငြိဖြင့်။ [စာအုပ်တို့၌ ဣတိသဒ္ဓါ၊ ကျနေသည်။] အတ္ထံ၊ အရူပိနံ ဓမ္မာနံ အာယုတိအာဒိကံ၊ အစ ရှိသော။ ပဉ္စ၊ ပြဿနာတခုလုံးကို။ အန္တံ၊ အဆုံးစကားရပ်ကို။ ဂဟေတွာ၊ ယူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) ဝဒတိ၊ ဆို၏။ အရူပဓမ္မာနံ စိတ္တဝိပ္ပယုတ္တံ ဇိဝိတိန္ဒြိယသန္တာနံ နာမ အတ္တိတိ ဣစ္ဆတိတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါငြိ၌။ ရူပါရူပဓမ္မာနံ၊ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတို့၏။ တံ၊ ထို စိတ္တဝိပ္ပယုတ်ဖြစ်သော ဇိဝိတိန္ဒြိယအစဉ်ကို။ ဣစ္ဆန္တော၊ အလိုရှိသော ပရဝါဒီသည်။ အရူပဓမ္မာနမ္ပိ၊ နာမ်တရားတို့၏လည်း။ (တံ၊ ထို စိတ္တဝိပ္ပယုတ်ဖြစ်သော ဇိဝိတိန္ဒြိယအစဉ်ကို။) ဣစ္ဆတိ၊ အလိုရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝတ္ထံ၊ ဆိုခြင်းငှါ။ ယုတ္တော၊ သင့်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ အရူပဓမ္မာနန္တိ၊ အစရှိသော စကားကို။ (သင်္ဂဟ- ကာရေန) ဝတ္ထံ၊ ပြီ။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၅၄၁။ သတ္တသန္တာနေ ရူပိနော ဝါ ဓမ္မာ ဟောန္တုတိအာဒိနာပိ၊ အစ ရှိသော ပါငြိဖြင့်လည်း။ တမေဝ ဇိဝိတိန္ဒြိယသန္တာနံ၊ ထို စိတ္တဝိပ္ပယုတ် ဖြစ်သော ဇိဝိတိန္ဒြိယအစဉ်ကိုပင်။ (သင်္ဂဟကာရော) ဝဒတိ၊ ဆို၏။ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၅၄၂။ ပုဗ္ဗာပရတာဂံ သန္တာယာတိ၊ ဟူသော ပါငြိ၌။ သမာပတ္တိယာ၊ သမာပတ်၏။ အာသန္တာဘာဝတော၊ နီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တဒါပိ၊ ထို ဝင်စားရာအခါ၊ ထရာအခါ၌လည်း။ သမာပန္နာယေဝ၊ သမာပန္နမည် သည်သာ။ ဣတိ၊ ဤကား။ အဓိပ္ပာယ်ော၊ ပရဝါဒီ၏ အလိုတည်း။

၅၄၄-၅၄၅။ ဧဒ္ဒ ဇိဝိတိန္ဒြိယာနီတိ ပုစ္ဆာ သကဝါဒိယ။ ပဋိညာ ဣတရဏာတိ၊ ဟူသော ပါငြိသည်။ ပုရိမပါဌော၊ ရှေး၌ဖြစ်သောပါငြိတည်း။ ပုစ္ဆာ ပရဝါဒိယ။ ပဋိညာ သကဝါဒိယာတိ၊ ဟူသော ပါငြိသည်။ ပစ္ဆိမ- ပါဌော၊ နောက်၌ဖြစ်သော ပါငြိတည်း။ သော၊ ထို နောက်၌ဖြစ်သော ပါငြိသည်။ ယုတ္တော၊ သင့်၏။ [ယခု အဋ္ဌကထာစာအုပ်၌ ဤ နောက်ပါငြိ အတိုင်းပင် ရှိသည်။]

ဇိဝိတိန္ဒြိယကထာဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၁၁-ကမ္မဟေတုကထာ အဖွင့်

၅၄၆။ သေသန္တိ၊ ဟူသော ပါဠိဖြင့်။ ပါဏာတိပါတာဒိကမ္မဿ ဟေတုတိ ဣတော၊ ပါဏာတိ ။ပေ။ ဟေတု အစရှိသော ဤ အနုယောဂမ္ပံ ပုရိမံ၊ ရှေး၌ဖြစ်သော။ သောတာပန္နာဒိအနုယောဂံ၊ သောတာပန္န အစ ရှိသော မေးစိစစ်ကြောင်း ပုဒ်အပေါင်းကို။ (သင်္ဂဟကာရော)ဝဒတိ၊ ဆို၏။ ဟန္တ ဟိတိ၊ ဟူသော။ ဧတံ၊ ဤစကားသည်။ ပရဝါဒိဿေဝ၊ ပရဝါဒိ၏သာ။ သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆနဝစနံ၊ ဝန်ခံကြောင်း စကားတည်း။ [အနုဋီကာ၌ “သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆာ ပနဝစနံ၊ ဝန်ခံစေကြောင်း စကားတည်း”ဟု ရှိ၏။ နောက်စကားနှင့် လိုက်အောင် ဖွင့်ထားဟန် တူသည်။ ဋီကာဆရာ၏ အလိုမဟုတ်ပါ။] ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆာပေတုန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထု၊ ဆိုခြင်းငှါ။ န သက္ကာ၊ မတတ် ကောင်း။ ပန၊ အန္တယကား။ ကတဗ္ဗေ ကမ္မဿ ဟေတုတိ၊ ဟူ၍။ သကဝါဒိ၊ သကဝါဒိသည်။ တံ၊ ထို ပရဝါဒိကို။ သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆာပေတု၊ ဝန်ခံစေ ခြင်းငှါ။ ဝဒတိ၊ ဆို၏။ ဣတိ၊ ဤအနက်သည်။ ယုဇ္ဈေယျ၊ သင့်ရာ၏။ ပန၊ စင်စစ်ကား။ သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆာပေတုန္တိ၊ ဟူသော ပုဒ်၏။ (အတ္ထံ အတ္ထော- တိ၌ စပ်။) ပက္ခံ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် ရဟန္တာကို စွပ်စွဲခဲ့သူ၍ အရဟတ္တ ဖိုလ်မှ ယုတ်လျော့၏ ဟူသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ ပဋိဘောနာပေတု၊ ဝန်ခံစေ ခြင်းငှါ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အတ္ထံ၊ အနက်ကို။ အဂ္ဂဟေတု၊ မယူမူ၍။ ပရဝါဒိ၊ ပရဝါဒိပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အတ္ထုနော၊ မိမိ၏။ လဒ္ဓိံ၊ အယူကို။ သကဝါဒိ၊ သကဝါဒိကို။ ဂါဟာပေတု၊ ယူစေခြင်းငှါ။ (ဝဒတိ၊ ဆို၏-၌ စပ်။) ဣတိ အတ္ထော၊ ကို။ ဖဋ္ဌဗျော၊ ၏။

ကမ္မဟေတုကထာဝတ္ထုနာ၊ သည်း။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

အဋ္ဌမဝဂ္ဂဝတ္ထုနာ၊ သည်း။ နိဋ္ဌိတာ။

၁။ သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆနဝစနံ။ ။ “ဟန္တ ဟိ”စသော စကားသည် ပရဝါဒိ၏ စကား တည်း။ ထို စကားကိုလည်း “ပရဝါဒိက အကြောင်းပြု၍ မိမိကိုယ်တိုင် ထို အယူကို ဝန်ခံဖို့ရန် ဆိုသောစကားဖြစ်သည်”ဟု ဋီကာဆရာသည် ယူဆ၏။ ထိုသို့ မိမိ စကားကို မိမိဝန်ခံသော စကား ဖြစ်ရကား “သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆာပေတု၊ သကဝါဒိကို ဝန်ခံ စေခြင်းငှါ”ဟု ဆိုခြင်းငှါ မတတ်ကောင်း-ဟု ဆိုသည်။

၂။ ကတဗ္ဗေ ။ ပေ ။ ဝဒတိ။ ။ “သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆာပေတု”အတွက် သကဝါဒိက ပရဝါဒိကို ဝန်ခံစေဖို့ရန် “ကတဗ္ဗေ ကမ္မဿ ဟေတု”ဟု ပါဠိတော်၌ ဆိုသည်ဟု ဆိုမှ သင့်သည်”ဟု ဋီကာဆရာက အဓိပ္ပါယ်တမျိုး ပြင်သည်။

၃။ သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆာပေတုန္တိ ပန။ ။ ဤ စကားသည် “သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆာပေတု”အတွက် “ပဋိဘောနာပေတု၊ ဝန်ခံစေခြင်းငှါ”ဟူသော အနက်ကို မယူပဲ “သကဝါဒိ ဂါဟာပေတု”ဟူသော အနက်ကို ယူလျှင် သင့်ကြောင်းကို တနည်းပြသော စကား တည်း။ ယူစေခြင်း ဟူသည်လည်း လက်ခံစေခြင်းတည်း။ [တံ တံ လဒ္ဓိံ သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆာပနံ ဝါ ဂါဟာပနန္တိ ဒသေန္တော ပက္ခန္တိအာဒိ မာက-အနု] ဤနောက်အနက်သည် အာရုံကို လက်ခံသော ဝိတ်ကို “သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆနစိတ်”ဟု သုံးစွဲရိုးနှင့်လည်း လျော်သည်။

၉-နဝဓဝဂ္ဂ

အာနိသံသဒဿာဝိကဏာ အဖွင့်

၅၄၇။ ဝိဘာဂဒဿနတ္ထန္တိယူသော ပါဠိ၌။ ဝိသဘာဂဒဿနတ္ထိယူသော
 မတူသည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ။ (သင်္ခါရရတိအာဒိ မာဟ-၌ စပ်။)
 ဣတိ။ ဤအနက်သည်။ ဝါ။ ကိ။ ဝုတ္တံ။ သည်။ ဟောတိ။ နာနာစိတ္တဝသေန၊
 အမျိုးမျိုးသော စိတ်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပဋိဘာနန္တဿ၊ သင်္ခါရတို့ကို အနိစ္စ အစ
 ရှိသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ရှုခြင်း၊ နိဗ္ဗာန်၌ အာနိသင်ကို ရှုခြင်းကို ဝန်ခံ
 သော ပရဝါဒီ၏။ အဓိပ္ပါယ်မရွန်၊ အလိုကို နှိပ်ချေခြင်းသည်။ ကထံ၊
 အဘယ်နည်းဖြင့်။ ယုတ္တံ၊ သင်နိုင်ပါအံ့နည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဝိစာရေတဗ္ဗံ၊
 စိစစ်ထိုက်၏။ (ကသွာ၊ ကြောင့်။ ဝိစာရေတဗ္ဗံ၊ နည်း။) ဟိ(ယသွာ)၊
 ကြောင့်။ အာရမ္မဏဝသေန၊ အာရုံပြုခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဒဿနဒ္ဓယံ၊
 ရှုပ် ၂-ခုအပေါင်းကို။ သဟ၊ တပြိုင်နက်။ ဝဒန္တဿ၊ ဆိုသော ပရဝါဒီ၏။
 တဒဘာဂဒဿနတ္ထံ၊ ထိုဒဿနဒ္ဓယ၏ တပြိုင်နက် မရှိနိုင်ပုံကိုပြခြင်းအကျိုးငှါ။
 ဣဒံ၊ ဤ အားထုတ်အပ်သော အာနိသံသကဏာကို။ ဝါ။ ဤ အာနိသံသ
 ဒဿနကို။ [ဣဒံ အာနိသံသကဏာနုယုဉ္ဇန် အာနိသံသဒဿနဉ္စ-အနု။]
 (အာယသ္မတာ မောဂ္ဂလိပ္ပတ္တ တိဿေတ္ထရေန) အာရဒ္ဓံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤအနက်
 သည်။ ယုတ္တံ၊ သင့်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဝိစာရေတဗ္ဗံ၊ စိစစ်ထိုက်၏။

အနုဿဝဝသေနာတိအာဒိနာ၊ အစရှိသော ပါဠိဖြင့်။ ကေဝလံ၊
 အာနိသံသဒဿန မဖက် သက်သက်။ အနိစ္စာဒိအာရမ္မဏမေဝ၊ အနိစ္စ အစ
 ရှိသော အာရုံရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဉာဏံ၊ ဉာဏ်သည်။ ဝိပဿနာ၊
 ဝိပဿနာသည်။ န၊ မဟုတ်သေး။ အတခေါ၊ အဟုတ်ကား။ အနုပ္ပါဒေါ၊
 သင်္ခါရတို့၏ မဖြစ်ခြင်းသည်။ ခေမံ၊ ခေမတည်း။ ဣတိအာဒိကံ၊ ဤသို့ အစ
 ရှိသော။ နိဗ္ဗာနေ၊ ၌။ အာနိသံသဒဿနဉ္စ၊ အာနိသင်ကို မြင်သော ဉာဏ်
 ယူလည်း။ (ဝိပဿနာ၊ ဝိပဿနာပင်တည်း။) ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။
 ဒီပေတိ၊ ပြ၏။ [အနိစ္စ အစရှိသည်အားဖြင့် အာရုံပြုတတ်သော ဉာဏ်သည်သာ
 ဝိပဿနာ မဟုတ်သေး။ နိဗ္ဗာန်၌ အာနိသင်ကို မြင်တတ်သော ဉာဏ်သည်
 လည်း ဝိပဿနာတမျိုးပင်တည်း။]

အာနိသံသဒဿာဝိကဏာဝဏ္ဏနာ၊ သည်၊ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၂-အမတာရမ္မဏကထာ အဖွင့်

၅၄၉။ သုတ္တဘယေနာတိ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ပါရိမံ၊ ထိုမှတစ်ဆင့်ဖြစ်သော။ တိရံ၊ ကမ်းသည်။ ခေမံ၊ ဘေးတို့၏ ကုန်ရာတည်း။ အပ္ပဋိဘယံ၊ ဘေးဘျမ်းမရှိ။ ဣတိ (ဧတ္ထ)၊ ဤပါဌ်ရပ်၌။ ဧတံ၊ ဤပါရိမ-
 တိရ-ဟူသော အမည်သည်။ နိဗ္ဗာနဿ၊ နိဗ္ဗာန်၏။ အဓိဝစနံ၊ အမည်တည်း။
 ဣတိ၊ ဤသို့။ အသံယောဇနိယာဒိဘာဝံ၊ အသံယောဇနိယ အစရှိသည်တို့၏
 အဖြစ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ ခေမာဒိဘာဝေါ၊ ခေမ အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ကို။
 (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော၊ ပြီ။ ဣတိ ဝေမာဒိသုတ္တဘယေန၊ ဤသို့ အစရှိသော
 သုတ်မှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ ဤသို့ အစရှိသော သုတ်နှင့် ဆန့်ကျင်
 မည်မှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်။ (ပဋိက္ခိပတိ-၌ စပ်။) ဣတိ၊ သို့။ ဒဠဗ္ဗံ၊
 [“ဝေမာဒိနာ သုတ္တဘယေန”ဟု စာအုပ်တို့၌ ရှိ၏။ ဝေမာဒိကို သုတ္တံ၌
 စပ်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့် “ဝေမာဒိသုတ္တဘယေန”ဟု ရှေးနိဿယအတိုင်း
 သမာသိရှိခြင်းက ကောင်း၏။]

အမတာရမ္မဏကထာဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၃-ရူပံ သာရမ္မဏန္တိကထာ အဖွင့်

၅၅၂-၅၅၃။ အာရမ္မဏတ္ထဿ ဝိဘာဂဒဿနတ္ထန္တိ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။
 (ဝုတ္တံ ဟောတိ-၌ စပ်။) ပစ္စယဥဋ္ဌာ၊ အကြောင်းယူသော အနက်၎င်း။
 ဩလုဗ္ဗဥဋ္ဌာ၊ ထောက်ရာ မှီရာ ဟူသော အနက်၎င်း။ ဣတိ ဧဝံ၊ ဤသို့။
 ဝိဘာဂေ၊ ခွဲခြားဝေဖန်အပ်သော အထူးအပြားသည်။ ဝိဇ္ဇမာနေ၊ ထင်ရှား
 ရှိပါလျက်။ ပစ္စယောလုဗ္ဗာနံ၊ ပစ္စယအာရမ္မဏ၊ ဩလုဗ္ဗအာရမ္မဏ တို့၏။
 ဝိသေသာဘာဝံ၊ အထူးမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ကပ္ပေတော၊ ကြံဆ၍သော်
 ၎င်း။ အကပ္ပေတော ဝါ၊ မကြံဆပဲသော်၎င်း။ သပ္ပစ္စယတ္ထာ၊ ရုပ်၏
 အကြောင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဩလုဗ္ဗာရမ္မဏေနပိ၊
 ထောက်ရာ မှီရာ ဟူသော အာရုံအားဖြင့်လည်း။ သာရမ္မဏမေဝ၊ အာရုံ
 ရှိသည်သာတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ န ဂဟေတဗ္ဗံ၊ မယူထိုက်။ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။
 ဒဿနတ္ထံ၊ ပြခြင်းအကျိုးငှါ။ (ပုစ္ဆာ သကဝါဒိဿ-၌ စပ်။) ဣတိ ဝုတ္တံ
 ဟောတိ။ [ဝိသေသာဘာဝ အရ ပစ္စယဩလုဗ္ဗတို့၏ အထူး မရှိခြင်း ဟူသည်
 “ပစ္စယ ဟူသည်လည်း အကြောင်း၊ ဩလုဗ္ဗ ဟူသည်လည်း အကြောင်းပင်
 တည်း”ဟု သာမညအားဖြင့် ယူခြင်းတည်း။]

ရူပံ သာရမ္မဏန္တိကထာဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၀၇၂

၈-ဝိတက္ကဝိပ္ပါရသဒ္ဓကထာ အဖွင့်

၂၀၁

၄-အနုသယာအနာရမ္မဏာတိကထာ အဖွင့်

၅၅၄-၅၅၆။ အပ္ပဟိနတ္တာဝ၊ မဂ်ဖြင့် မပယ်အပ်သေးသည့်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်။ အတ္တိတိ၊ ရှိ၏ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ပန၊ ဗျတိရိက်ကား။ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ၊ ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (အတ္တိတိ၊ ရှိ၏ ဟူ၍။) န ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်သည် မဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤကား။ အဓိပ္ပာယ်၊ အဋ္ဌကထာ ဆရာ၏ အလိုတည်း။

အနုသယာအနာရမ္မဏာတိကထာဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၅-ဉာဏ် အနာရမ္မဏာတိကထာ အဖွင့်

၅၅၇-၈။ တဿ ဉာဏဿာတိ၊ ဟူသော ပုဒ်၏။ မဂ္ဂဉာဏဿ၊ မဂ်ဉာဏ်၏။ (တသ္မိံ ခဏေ အာရမ္မဏံ နတ္ထိ-ဓိပံ) ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကြကုန်၏။

ဉာဏ် အနာရမ္မဏန္တိကထာဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၇-ဝိတက္ကနုပတိတကထာ အဖွင့်

၅၆၂။ အဝိသေသေနောဝါတိ၊ ဟူသော ပုဒ်၏။ အာရမ္မဏသမ္ပယောဂေဟိ၊ အာရမ္မဏ, သမ္ပယောဂ ဟုကုန်သော။ ဒွိဟိ ပိ၊ ၂-ပါးလုံးတို့ဖြင့်လည်း။ (သဗ္ဗံ စိတ္တံ ဝိတက္ကနုပတိတံ-ဓိပံ) ဣတိ၊ အတ္ထော။

ဝိတက္ကနုပတိတကထာဝဏ္ဏနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၈-ဝိတက္ကဝိပ္ပါရသဒ္ဓကထာ အဖွင့်

၅၆၃။ သဗ္ဗဘောတိ၊ ဟူသော ပုဒ်ကို။ သဝိတက္ကစိတ္တေသု၊ ဝိတက်နှင့် တကွဖြစ်သော စိတ်ဟူကုန်သော။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော စိတ်တို့၌။ ဝါ၊ တနည်း။ သဗ္ဗဒါ၊ အလုံးစုံသော ဝိတ်ဖြစ်ရာအခါ၌။ ဣတိ ဣမံ အတ္ထံ၊ ဤအနက်ကို။ ဒဿန္တော၊ ပြလိုသည်။ (ဟုတ္တာ၊ ၍။) အန္တမသော မနောဓာတုပဝတ္တိကာလေပီတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ [“မနောဓာတ် ဖြစ်ရာအခါ၌”ဟု အဋ္ဌကထာ ဆိုသောကြောင့် သဗ္ဗသော အရ အလုံးစုံသော စိတ်ကိုလည်း ယူစေလိုကြောင်း၊ စိတ်ဖြစ်ရာအခါကိုလည်း ယူစေလိုကြောင်း

သိသာသည့် ဟူလို။ သဗ္ဗသောဘိ သဗ္ဗပ္ပကာရတော။ သော ပန ပကာရော ပဏိတ္တိန္ဒာနကာလဝံသေန ဂဟတဗ္ဗောတိ အာဟ “သဗ္ဗတ္ထ သဗ္ဗဒါဝါ”တိ။ အနု။] ဝိတက္ကဝိပ္ပါရမတ္တန္တိ၊ ဟူသော ပါဠိ၌။ ဝိတက္ကဿ၊ ဝိတက်၏။ ပဝတ္တိ မတ္တံ၊ ဖြစ်ခြင်းမျှသည်။ (သဇ္ဇေါ၊ အသံသည်။ ယဒိ ဟောတိ၊ အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၌ စပ်။) ဣတိ၊ ဤကား။ အဓိပ္ပာယ်ော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလို တည်း။ [ဝိပ္ပါရ အရ ပြန့်နှံ့ခြင်း ဟူသည် သေးသို့ ပြန့်နှံ့ခြင်း မဟုတ်၊ ဖြစ်ခြင်းတည်း ဟူလို။]

ဝိတက္ကဝိပ္ပါရသဒ္ဓကထာဝတ္ထုနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၉-န ယထာစိတ္တဿ ဝါစာတိကထာ အဖွင့်

၅၆၅။ ဝိသံဝါဒနာဓိပ္ပာယ်ဿ၊ ချွတ်ယွင်းစေခြင်း၌ဖြစ်သော အလို၏။ (ချွတ်ယွင်းစေလို လိမ်လည်လိုသော ဆန္ဒ၏။) အသာဝါ၊ မရှိခြင်းကြောင့်။ မုသာဝါဒေါ၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ အနာပတ္တိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန၊ သည်။) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။

န ယထာစိတ္တဿ ဝါစာတိကထာဝတ္ထုနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၁၁-အတိတာနာဂတသမန္နာဂတကထာ အဖွင့်

၅၆၈-၅၇၀။ တာသုတိ၊ ကား။ တာသု ပညတ္တိသု၊ ထိုသမန္နာဂတ ပညတ်၊ ပဋိလာဘ ပညတ်တို့တွင်။ သမန္နာဂတပညတ္တိယာ၊ ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ဟူသော ပညတ်ကြောင့်။ သမန္နာဂတောတိ၊ သမန္နာဂတပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ [တာသု-ဖြင့် သမန္နာဂတပညတ္တိ၊ ပဋိလာဘပညတ္တိကို စွဲရ သောကြောင့် “သမန္နာဂတပညတ္တိယာ” ဟု အနုဋီကာတတိုင်း ရှိသောပါဠိသာ ကောင်း၏] ပဋိလာဘပညတ္တိယာ၊ ရခြင်း ဟူသော ပညတ်ကြောင့်။ လာဘီတိ၊ လာဘီ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ ဝါ၊ တနည်း။ သမန္နာဂတောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ အယံ၊ ဤသမန္နာဂတ ဟု ဆိုအပ်ဆဲ ပုဂ္ဂိုလ်၏ သမန္နာဂတဟု ဆိုထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာဖြစ်သော ပြည့်စုံ ခြင်း ကြံယာသည်။ သမန္နာဂတ ပညတ္တိ နာမ၊ သမန္နာဂတအဖြစ်ကိုပညတ်ခြင်း မည်၏။ [ဤ၌လည်း သမန္နာဂတ ဟု အနုဋီကာ ရှိ၏။] လာဘီတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ၏။ အယံ၊ ဤလာဘီဟု ဆိုအပ်ဆဲ ပုဂ္ဂိုလ်၏ လာဘီဟု ဆိုထိုက်

ဝဂ္ဂုံ၊ ၁၁-အတိတာနာဂတသမန္နာဂတကထာ အဖွင့် ၂၀၃

သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာဖြစ်သော ရခြင်း ကြံယာသည်။
ပဋိလာဘတ ပညတ္တိ နာမ၊ ပဋိလာဘကို ပညတ်ခြင်း မည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။
အဓိပ္ပါယော၊ အဋ္ဌကထာ ဆရာ၏ အလိုကို။ ယောဇေတဗ္ဗော၊ ယှဉ်စေ
ထိုက်၏။

အတိတာ နာဂတသမန္နာဂတကထာဝတ္ထုနာ နိဋ္ဌိတာ။

နဝမဝဂ္ဂဝတ္ထုနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁။ ဣတိ ဝါ အဓိပ္ပါယော။ ။ “သမန္နာဂတောတိ ဝုစ္စတိ၊ လာဘီတိ ဝုစ္စတိ”ကို
တနည်းအားဖြင့် အနက်ယှဉ်စေလို၍ “သမန္နာဂတောတိ ဝုစ္စတိ။ အယံ ။ပေ ဣတိ
ဝါ အဓိပ္ပါယော ယောဇေတဗ္ဗော”ဟု မိန့်သည်။ ဤနည်း၌ကား အဋ္ဌကထာဝယ်
“သမန္နာဂတောတိ ဝုစ္စတိ၊ လာဘီတိ ဝုစ္စတိ”မျှတွင် စကားမပြတ်စေသေးပဲ
“သမန္နာဂတောတိ ဝုစ္စတိ”၏ နောက်၌ “အယံ သမန္နာဂတ ပညတ္တိ နာမ”ဟု၎င်း၊
“လာဘီတိ ဝုစ္စတိ”မျှတွင် စကားမပြတ်စေသေးပဲ “အယံ ပဋိလာဘ ပညတ္တိ နာမ”
ဟု၎င်း အပိုတည့်၍ အနက်ယောဇနာစေလိုသည်။ ဘာကြောင့်နည်း။ “တတ္ထ သမန္နာဂတ
ပညတ္တိ၊ ပဋိလာဘ ပညတ္တိ”ဟူသော ရှေ့ဝါကျ၏ အကျယ်ဖြစ်သောကြောင့် ထို
ရှေ့ဝါကျ၏ ပုဒ်များကို ထည့်၍ စပ်မှ အနက်အဓိပ္ပါယ် ဆက်သွယ်မိသောကြောင့်
တည်း။ [အယန္တိ သမန္နာဂတောတိ ဝုစ္စမာန ပုဂ္ဂလဿ ယော တထာ ဝတ္ထဗ္ဗာကာရော၊
အယံ သမန္နာဂတ ပညတ္တိ နာမ၊ သေ နယော သေသေသုပိ။-အနုဋီကာ]

၁၀-ဒသမဝဂ္ဂ

၁-နိရောဓကထာ အဖွင့်

၅၇၁-၂။ ဘဝင်္ဂစိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေန သဟေဝါတိအာဒိ။ အစရှိသော စကားကို။ (ပဉ္စက္ခန္ဓာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ တိုင်အောင်သော စကားကို။) ဝဒန္တေန၊ ဆိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည်။ ကိရိယခန္ဓာနံ၊ ကိရိယအမူအရာ နှုတ်အမူ အရာကို ဖြစ်စေတတ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ် ခန္ဓာတို့၏။ ဘင်္ဂက္ခဏေန၊ ဘင်္ဂဏန္တံ။ သဟ၊ တပြိုင်နက်။ ဥပပတ္တေသိယာ၊ ဥပပတ္တိ ဘဝအဖြစ်ဖြင့် အလိုရှိထိုက်ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ ဝိပါက်ခန္ဓာတို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ စ၊ ဤသို့လည်း။ ဝတ္ထုပ္ပံ၊ ဆိုထိုက်၏။ တထာ၊ ထို့အတူ။ ဥပပတ္တေသိယာနံ၊ တို့၏။ ဘင်္ဂက္ခဏေန၊ နှင့်။ သဟ၊ တပြိုင်နက်။ ဥပပတ္တေသိယာ၊ တို့သည်။ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ စ၊ သို့လည်း။ ဝတ္ထုပ္ပံ၊ ၏။) ကိရိယာနံ၊ ကိရိယာ အမည်ရသော ကုသိုလ် အကုသိုလ် ခန္ဓာတို့၏။ ဘင်္ဂက္ခဏေန၊ နှင့်။ သဟ၊ တပြိုင်နက်။ ကိရိယာ၊ တို့သည်။ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဣတိ စ ဝတ္ထုပ္ပံ။)

စက္ခုဝိညာဏာဒိနံ၊ စက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသောစိတ်တို့ကို။ ကိရိယစတုက္ခန္ဓဂဟဏေန၊ ကိရိယစတုက္ခန္ဓာကို ယူခြင်းဖြင့်။ ဂဟဏံ၊ ယူခြင်းသည်။ ဟောတိ။ ည္ဇဏန္တိ၊ ဟူသော ပါဠိ၌။ မဂ္ဂညဏံ၊ မဂ်ညဏ်သည်။ ယုတ္တံ၊ သင့်၏။

နိရောဓကထာဋီကာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတ၊ ပြီ။

၁။ ဝဒန္တေန ဟေ။ ကိရိယာတိ။ ဘဝင်္ဂစိတ်၏ ဘင်္ဂဏန္တံ တပြိုင်နက် ကုသိုလ်၊ သို့မဟုတ် အကုသိုလ်ခန္ဓာတို့ ဥပါဒ်ကြလျှင် ကိရိယခန္ဓာတို့၏ ဘင်္ဂဏန္တံ တပြိုင်နက် ဘဝင်္ဂဖြစ်သော ခန္ဓာတို့သည် ဖြစ်ကြကုန်၏-ဟုလည်း ဆိုထိုက်၏။ ထို့အတူ ထိုနောက် ဘဝင်္ဂ၏ ဘင်္ဂဏန္တံ တပြိုင်နက် ထို၏ နောက်ဖြစ်သော ဘဝင်္ဂ ခန္ဓာတို့သည် ဖြစ်ကြကုန်၏-ဟု ဆိုထိုက်၏။ ကိရိယ အမည်ရသော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် ခန္ဓာတို့၏ ရှေ့ဇော ဘင်္ဂဏန္တံ တပြိုင်နက် နောက်ဇော ကြိယာ ခန္ဓာ တို့လည်း ဖြစ်ကြကုန်၏-ဟု ဆိုထိုက်၏။

၂။ စက္ခုဝိညာဏာဒိနံ ဟေ။ ဂဟဏံ။ စက္ခုဝိညာဏာဒိနံ ကိရိယဝေမဇ္ဈေ (ကိရိယ အမည်ရသော ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏ အလယ်၌) ပတိတတ္တာ ကိရိယ စတုက္ခန္ဓဂဟဏေန ဂဟဏံ ယုတ္တန္တိ ဝုတ္တံ။ စက္ခုဝိညာဏာဒိနန္တိ ဟိ အာဒိသဒ္ဓေန န သောတဝိညာဏာဒိနယေဝ ဂဟဏံ၊ အထခေါ သမ္ပုဋ္ဌိစနသန္တိရဏာနမ္ပတိ ခဋ္ဌဗ္ဗံ- အနု။

၅-ပဉ္စဝိညာဏသဘောဂါတိကဏ အဖွင့် ၂၀၅

၃-ပဉ္စဝိညာဏသမဂ္ဂိယ မဂ္ဂကဏ အဖွင့်

၅၇၆။ တံလက္ခဏန္တိ၊ ကား။ ဆ ဝိညာဏာတိ၊ ဟူ၍။ အဝတ္တံ၊ မဆို
မူ၍။ ပဉ္စဝိညာဏာ ဥပ္ပန္နဝတ္ထုကာတိအာဒိနာ၊ အစရှိသည်ဖြင့်။ ဝုတ္တံ၊
သော။ လက္ခဏံ၊ ကို။ (ပရဝါဒိ သမ္ပုဋ္ဌိစွာပေတွာ၌ စပ်။) ပန၊ ဆက်။
တ္ထေ၊ ဤ ပဉ္စဝိညာဏာ ဥပ္ပန္နဝတ္ထုကာ အစရှိသော ပါဠိ၌။ ဆ ဝိညာဏာတိ၊
ဟူ၍။ အပစနံ၊ မဆိုခြင်းကို။ နော စ ဝတ ရေ ဝတ္ထုဗ္ဗေတိအာဒိဝစနဿ၊
အစရှိသော စကား၏။ ကာရဏန္တိ၊ အကြောင်းဟူ၍။ အဓိပ္ပေတံ၊ အလိုရှိ
အပ်၏။ [ဤ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြခဲ့ပြီ။]

၅၇၇။ ဓလင်္ကာယောတိ၊ ဟူသော ပါဠိဖြင့်။ ဝိပဿနာမဂ္ဂံ၊ ဝိပဿနာ
မဂ္ဂကို။ (သင်္ဂဟကာရေ) အာယ။ ယံ တတ္ထ အနိမိတ္တန္တိ၊ ဟူသော ပါဠိ၌။
စက္ခုဝိညာဏသမဂ္ဂိက္ခဏေ၊ စက္ခုဝိညာဉ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းရှိရာ ခဏ၌။ ယံ
အနိမိတ္တံ၊ အကြင် နိမိတ်မဟုတ်သော အာရုံကို။ ဂဏုန္တော၊ ယူသော
ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ န နိမိတ္တပ္ပာဟိတိ၊ ဟူ၍။ ဓုတ္တော၊ ပြီ။ တဒေဝ၊ ထိုနိမိတ်
မဟုတ်သော အာရုံသည်ပင်။ သုညတံ၊ သုညတည်း။ ဣတိ၊ ဤကား။
အဓိပ္ပာယော၊ ပရဝါဒိ၏ အလိုတည်း။

ပဉ္စဝိညာဏသမဂ္ဂိယ မဂ္ဂကဏာယန္တနာ၊ ကည်း။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၅-ပဉ္စဝိညာဏသဘောဂါတိကဏ အဖွင့်

၅၇၈-၅၈၆။ ကုသလာကုသလဝသေန နမီတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၌။
ကုသလာကုသလဘာဝေန၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်။ [ဝသ-ကို
ဘာဝ-ဟု ဖွင့်သည်။] နမိတွာ၊ ညွတ်၍။ ပဝတ္တိ၊ ဖြစ်ခြင်းတည်း။ ဣတိ
ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ပန၊ ဆက်။ သာ၊ ထို ညွတ်၍ ဖြစ်ခြင်း ဟူသည်။ အာရမ္မ-
ဏပ္ပကာရဂ္ဂဟဏံ၊ အာရုံ၏ လူဠ အနိဋ္ဌ အပြားကို ယူခြင်းတည်း။ ယေန
(အာရမ္မဏပ္ပကာရဂ္ဂဟဏေန)၊ အကြင် အာရုံ၏ လူဠ အနိဋ္ဌ အပြားကို ယူခြင်း
ကြောင့်။ ကုသလစိတ္တဿ၊ ကုသိုလ်စိတ်၏။ အလောဘာဒိဟိ၊ အလောဘ
အစရှိသည်တို့နှင့်။ သမ္ပယောဂေါ၊ အညီအမျှ အပြားအားဖြင့် ယှဉ်ခြင်း
သည်။ ဟောတိ။ အကုသလစိတ္တဿ၊ ၏။ လောဘာဒိဟိ၊ တို့နှင့်။
သမ္ပယောဂေါ၊ သည်။ ဟောတိ။ သော၊ ထို အာရုံ၏ လူဠ အနိဋ္ဌ အပြားကို
ယူခြင်းသည်။ အာဘောဂေါ၊ အာဘောဂတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။
(ဤသို့ အနုဋ္ဌိကာ၌ ထည့်၍ စပ်သည်။) ကေသု ဝိယ၊ အဘယ် ပါဠိရပ်တို့၌
ကဲ့သို့နည်း။ သုခမိတိ၊ သုခဟူ၍။ စေတသော၊ စိတ်၏။ အာဘောဂေါ၊
နုလုံးသွင်းခြင်းတည်း။ ဣတိအာဒိသု ဝိယ၊ ဤသို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌

၂၀၆ ကသာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ မူလဒီကာနိဿယ [ဓသမ

ကဲ့သို့တည်း။ [ဤ၌ “သုခ ဟု-ဣဋ္ဌဟု နှလုံးသွင်းခြင်း (နှလုံးသွင်းကြောင်း ဇောစိတ်)ကို အာဘောဂ”ဟု ခေါ်သကဲ့သို့တည်း]

ပဉ္စဝိညာဏာသာဘောဂါတိကသာဝတ္ထနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၆-ဒွိဟိ သီလေဟိတိကသာ အဖွင့်

၅၈၇-၅၈၉။ ခဏဘင်္ဂနိရောဓံ၊ ခဏဘင် ဟူသော ချုပ်ခြင်းကို။ (သန္ဓာယ-၌ စပ်။) အပ္ပဝတ္တိနိရောဓံ၊ နောက်ထပ် ဖြစ်ခြင်း မရှိသော ချုပ်ခြင်းကို။ (န သန္ဓာယ၊ မရည်ရွယ်မှု၍။) ဝါ၊ တနည်း။ သီလဝီတိက္ကမ- နိရောဓံ၊ သီလလွန်ကျူးခြင်း ဟူသော ချုပ်ခြင်းကို။ (န သန္ဓာယ၊ မရည်ရွယ် မှု၍။) ဝီတိက္ကမံဝိယာတိ၊ ဟူသော ပါဌ်၏။ ဝီတိက္ကမေ၊ သီလလွန်ကျူးခြင်းကို။ ကတေ၊ ပြုအပ်သော်။ ဒုဿီလော၊ ဒုဿီလသည်။ ဟောတိ ယထာ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ နိရုဇ္ဈေ၊ ခဏဘင်အားဖြင့် ချုပ်ခြင်းသည်။ သတိပိ- သော်လည်း။ ဒုဿီလော ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ (ခဏိကနိရောဓံ၊ သီလစေတနာ၏ ခဏိက နိရောဓကို။) ဝီတိက္ကမေန၊ သီလကို လွန်ကျူးခြင်းနှင့်။ နိန္ဒာနံ၊ အထူး မရှိသည်ကို။ သလ္လက္ခေန္တော၊ မှတ်ထင်သည်။ (ဟုတွာ။) (ဒုဿီလောတိအာဒိမာဟ-၌ စပ်။) ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။

ဒွိဟိ သီလေဟိကသာဝတ္ထနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၇-သီလံ အစေတသိကန္တိကသာ အဖွင့်

၅၉၀-၅၉၄။ ယေန သော သီလဝါယေဝ နာမ ဟောတိတိ၊ ဟူသော ပါဌ်၌။ (အဓိပ္ပာယော-၌ စပ်။) စိတ္တဝိပ္ပယုတ္တေန၊ စိတ်နှင့်မယှဉ်သော။ ဌိတေန၊ တည်ရှိသော။ ယေန ဥပစယေန၊ အကြင်သီလတည်းဟူသော ကံ၏ ပွားစီးခြင်းကြောင့်။ [ဥပစယေနာတိ သီလဘူတေန ကမ္မုပစယေန။-အန။] အကုသလာဗျာကတ စိတ္တသမင်္ဂီ၊ အကုသိုလ်စိတ် အဗျာကတစိတ်နှင့်ပြည့်စုံ ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သီလဝါယေဝ နာမ၊ သီလရှိသူမည်သည်သာ။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကား။ အဓိပ္ပာယော၊ ပရဝါဒီ၏ အလိုတည်း။ သေသမေတ္ထ ဒါနံ အစေတသိကန္တိကသာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့ ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။ သာ ကထာ၊ ထိုစကားကို။ မဂ္ဂိတဗ္ဗာ၊ ရှာမှီးထိုက်၏။

သီလံ အစေတသိကန္တိကသာဝတ္ထနာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၁။ သာတထာမဂ္ဂိတဗ္ဗာ။ ။မူလဒီကာဆရာကား“ထိုကထာ သီးခြားမရှိ”ဟု ယူဆ၍ “သာ ပန ကထာ မဂ္ဂိတဗ္ဗာ”ဟု ဆို၏။ အနုဋ္ဌိကာ၌ကား သတ္တမဝဂ် ဒါန-

၀၇၂

၁၁-အဝိညတ္တိဒုဿီလျန္တိကထာ အဖွင့်

၂၀၇

၉-သမာဒါနဟေတုကထာ အဖွင့်

၅၉၈-၆၀၀။ သမာဒါနဟေတုကထာယံ။ ဌံ။ ပုရိမကထာသဒိသ
မေဝါတိ။ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ ပရိဘောဂကထေကဒေသတာ၊ ပရိဘောဂ
ကထာ၏ တစိတ်နှင့် တူသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဓဋ္ဌဗ္ဗာ၊ မှတ်ထိုက်၏။ [ပရိဘောဂ
ကထာ၏ တစိတ်နှင့် တူပုံကို အနုဋီကာ ကြည့်ပါ။]

သမာဒါနဟေတုကထာဝဏ္ဏနာ၊ သည်း။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီ။

၁၁-အဝိညတ္တိဒုဿီလျန္တိကထာ အဖွင့်

၆၀၃-၆၀၄။ အာဏတ္ထိယာ စ ပါဏာတိပါတာဒီသု အင်္ဂပါရိပုရိန္တိ
(ဧတ္ထ)။ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ ကေသ္မိံ ဒိဝသေ၊ တခုသော ရွှေနေ၌။
အာဏတ္ထိယ၊ ပါဏာတိပါတ ပြုဖို့ရန် စေခိုင်းဧပသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ၊
သည်။ အပရသ္မိံ ဒိဝသေ၊ အခြားသော နောက်တနေ၌။ ပါဏာတိပါတံ၊
ကို။ ကရေန္တဿ၊ ပြုလသော်။ တဒါ၊ ပါဏာတိပါတ ပြုရာ ထိုအခါ၌။
သာ အာဏတ္ထိ၊ ထိုရွှေနေတုန်းက စေခိုင်းခြင်းသည်။ ဝိညတ္တိံ၊ ဝစီဝိညတ်ကို။
ဝိနာယေဝံ၊ ကြည်၍သာ။ အင်္ဂံ၊ အင်္ဂါသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊
ထို့ကြောင့်။ အဝိညတ္တိ၊ ဝိညတ် မရှိသော ပါဏာတိပါတ စသော အမှုသည်။
ဒုဿီလုံ၊ ဒုဿီလျတည်း။ ဣတိ၊ ဤကား။ အဓိပ္ပါယ်၊ ပရဝါဒီ၏
အမှုတည်း။

အဝိညတ္တိ ဒုဿီလျန္တိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ၊

ဒသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယော ပဏ္ဏာသကော သမတ္တော။

ကထာကို ညွှန်ပြ၍ ယထာ “န ဝတ္ထုဉ္စ စေတသိကော ဓမ္မော ဒါနန္တိ အာမန္တာ”
စသော ပါဠိကိုပင် အစဉ်လိုက်၍ သိဖို့ရန် ဖွင့်ပြထားသည်။ ဖွင့်ပြပုံကို အနုဋီကာ
ကြည့်ပါ။

၁။ ဝိညတ္တိံ ဝိနာယေဝံ။ ။ပဌမနေ၌ စေခိုင်းတုန်းက ဝစီဝိညတ်ပါသော်
လည်း နောက်တနေ ပါဏာတိပါတအမှုကို ပြုသောအခါ စေခိုင်းသူ၏ ဝစီဝိညတ်
မရှိတော့သောကြောင့် ထိုစေခိုင်းမှု ပါဏာတိပါတသည် အင်္ဂါပြည့်သော်လည်း
ထိုစေခိုင်းတုန်းက ဝစီကံ အင်္ဂါသည် ရက်ခြားသည်ဖြစ်၍ ပါရိဝါသိက ဖြစ်နေ
သောကြောင့် အဝိညတ္တိ ဒုဿီလျ ဖြစ်ရသည်။

၁၁-ကောသလမဝဂ္ဂ

၄-ဉာဏကထာ အဖွင့်

၆၁၄-၆၁၅။ ဉာဏကထာယံ၊ ချီ။ သေယျိထာပိ မဟာသံသိကာနန္တိ၊ ဟူသော ပါဠိ၌။ (မဟာသံသိကာ ဘဝေယျိ-၌ စပ်။) ပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။ ဉာဏံ အနာရမ္မဏန္တိကထာယံ၊ ချီ။ ဝုတ္တေဟိ၊ ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော။ အန္တကေဟိ၊ အန္တကရိုက်သားတို့မှ။ အညေ၊ အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဣဓ၊ ဤ ဉာဏကထာ၌။ မဟာသံသိကာ၊ မဟာသံသိကရိုက်သားတို့သည်။ ဘဝေယျိ၊ ဖြစ်ကုန်ရာ၏။

ယဒိ အညာဏေ ဝိဂတေတိအာဒိနာ၊ အစရှိသောပါဠိဖြင့်။ ရာဂဝိဂမော၊ ရာဂ၏ ကင်းခြင်းသည်။ ဝိတရာဂပညတ္တိယာ၊ ဝိတရာဂပုဂ္ဂိုလ်ဟု နာမည် တပ်၍ ပညတ်ခြင်း၏။ (ကာရဏံ၊ သည်။) ဟောတိ ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ အညာဏ- ဝိဂမော၊ ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် မောဟ၏ကင်းခြင်းသည်။ ဉာဏီပညတ္တိယာ၊ ဉာဏီပုဂ္ဂိုလ်ဟု နာမည်တပ်၍ ပညတ်ခြင်း၏။ ကာရဏံ၊ အကြောင်းသည်။ ဟောတိ။ ဣတိ၊ ဤ အနက်ကိုး ဒေသတိ၊ ၏။ ဟိ၊ မှန်။ အဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဉာဏံ၊ ဉာဏ်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤ ဝစနတ္ထကြောင့်။ ဉာဏီ၊ ဉာဏီ မည်သည်။ န၊ မဟုတ်။ အယခေါ၊ အဟုတ်ကား။ အညာဏီပဋိပက္ခတော၊ အညာဏီ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဉာဏီ၊ ဉာဏီမည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့မှတ်အပ်၏။ စ၊ ဆက်။ ယသ္မာ ဉာဏပဋိလာဘေနာတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဠိ၌။ ဉာဏပဋိလာဘေန၊ ဉာဏ်ကိုရခြင်းကြောင့်။ အညာဏဿ၊ ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် မောဟ၏။ ဝိဂတတ္တာ၊ ကင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ သော၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဉာဏီတိ၊ ဟူ၍။ ဝတ္ထုဗ္ဗတံ၊ ဆိုထိုက်သည်၏ အဖြစ်သို့။ အာပဇ္ဇတိ၊ ရောက်၏။ ဣတိ အဓတ္တာ၊ ကဲ့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။

ဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁။ အန္တကေဟိ အညေ။ ။“အန္တကာ”တိ ဝုတ္တာ (အန္တကရိုက်သား ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော) ပုဗ္ဗသေလိယအပရသေလိယရာဇဂိရိကသိဒ္ဓတ္တိကာပိ (ရိုက်သား တို့သည်လည်း) ယေဘုယျေန မဟာသံသိကာဝေါတိ ဝုတ္တံ ပုဗ္ဗေ ။ပေ။ ဘဝေယျန္တိ- အနူ။ အန္တကရိုက်သားတို့သည် မူလမဟာသံသိကရိုက်မှ ဖြာ၍သွားသော ရိုက်သား တို့တည်း။ ထို့ကြောင့် “အန္တကေဟိ အညေ ဣဓ မဟာသံသိကာ ဘဝေယျိ”ဟု ဆိုသည်။ အညေဟု ဆိုရခြင်းမှာလည်း ဉာဏံ အနာရမ္မဏန္တိကထာနှင့် ဤဉာဏကထာ ၂-မျိုးတို့၏ ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ မှန်၏-ရှေ့ဉာဏံ

ဂ-သမာဓိကထာ အဖွင့်

၂၀၉

၆-လူဒံ ဒုက္ခန္တိကထာ အဖွင့်

၆၁၈-၆၂၀။ ဣတရော ပန သကသမယေတိ၊ ဟူသော ပုဒ်၏။ ပရဝါဒိ၊ သည်။ အတ္တနော၊ ၏။ သမယေ၊ အယူ၌။ (အပဿန္တော-၌ စပ်။) ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။

လူဒံ ဒုက္ခန္တိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-လူဒ္ဓိဗလကထာ အဖွင့်

၆၂၁-၆၂၄။ ကမ္မဿ ဝိပါကဝသေန ဝါတိ၊ ဟူသော စကားကို။ နိရယံဝ၊ ငရဲကိုသာ။ သန္ဓာယ၊ ဤ၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ဟိ၊ မုနံ၊ တတ္ထ၊ ထိုငရဲ၌။ အပ္ပဒါဒိပရိစ္ဆေဒေါ၊ အပ္ပဒ အစရှိသည်တို့၏ အပိုင်း အခြားကို။ တာဒိဿ၊ ထိုကဲ့သို့ ရှိအပ်သော။ ကမ္မဝိပါကဿ၊ ကံ၏ အကျိုး၏။ ဝသေန၊ ဖြင့်။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော၊ ပြီ။ ဝဿဂဏနာယ ဝါတိ၊ ဟူသော စကားကို။ မနုဿေ၊ ထို့ကို၎င်း။ စာတုမဟာရာဇိကာဒိဒေဝေ၊ စာတုမဟာရာဇိက အစရှိသော နတ်တို့ကို၎င်း။ သန္ဓာယ၊ ဤ။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ဟိ၊ မုနံ၊ တေသံ၊ ထိုလူ စာတုမဟာရာဇိက အစရှိသော နတ်တို့၏။ အသင်္ချေယမ္ပိ ကာလံ၊ အသင်္ချေကာလပတ်လုံးလည်း။ ဝိပါကဒါနသမတ္ထံ၊ အကျိုးပေးခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော။ ကမ္မံ၊ ကံကို။ ဝဿဂဏနာယ၊ နှစ်၏ အရေအတွက်အားဖြင့်။ ပရိစ္ဆိဇ္ဇတိ၊ ပိုင်းခြားအပ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

လူဒ္ဓိဗလကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဂ-သမာဓိကထာ အဖွင့်

၆၂၅-၆၂၆။ သမာဓာနဋ္ဌနာတိ၊ ဟူသောပါဌ်၏။ သမံ၊ အညီအမျှ။ ဌပနဋ္ဌနံ၊ ထားတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သမာဓိ နာမ၊ သမာဓိ

အနာရမ္မဏန္တိကထာ၌ စက္ခုဝိညာဉ်စသည်တို့နှင့် ပြည့်စုံစိုက် ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဉာဏီဟု ဆိုအပ်၏။ ဤကထာ၌ကား ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင် “ဉာဏီ”ဟု မဆိုထိုက်ဟု ဆိုအပ်၏။ ဤသို့ ဖြောင့်ဖြောင့် ဆန့်ကျင်နေသည်။ ထိုသို့ ဆန့်ကျင်သည့်အတွက် မဟာသံသိက ဂိုဏ်းသားချင်း ခွဲ၍ ပြရသည်။

၁။ သမံ ဌပနဋ္ဌနံ။ “သမံ ဝိသမံ လိနုဗ္ဗတ္တာဒိ” ပဋိဗာဟိတွာ၊ ဝိက္ခေပမေဝ ဝါ ဝိဒ္ဓိသေတွာ ဌပနဋ္ဌနံ-အနု။ သမံကို “ဝိသမံ”ပေ။ ဝိဒ္ဓိသေတွာ”ဟု ဖွင့်သည်။ စိတ်တို့သည် တွန့်ဆုတ်နေသောအခါ၊ သို့မဟုတ် ပြန့်လွင့်နေသောအခါ၌ ငမ မဖြစ်။ ဝိသမံ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သမံကို “ဝိသမံ လိနုဗ္ဗတ္တာဒိ” ပဋိဗာဟိတွာ”ဟု ပဌမဖွင့်၏။ လိနုဗ္ဗတ္တ မဖြစ်ပဲ ပြန့်လွင့်နေသောအခါလည်း သမံ မဖြစ်။ ဝိသမပင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ဝိက္ခေပမေဝ ဝါ ဝိဒ္ဓိသေတွာ”ဟု ဒုတိယဖွင့်သည်။

မည်သော။ စေတသိကန္တရံ၊ ကေဂ္ဂတာဟူသော စေတသိက်တမျိုးသည်။ အတ္တိ၊ ရှိ၏။ ဣတိ၊ သို့။ အဂ္ဂဟေတွာ၊ မယူမရှိ။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။

ဆလေနာတိ၊ ဟူသော ပုဒ်၏၊ စက္ခုဝိညာဏဿ စ၊ စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်၌ ယှဉ်သော သမာဓိ၏၎င်း။ ဈာနစိတ္တဿ စ၊ ဈာနစိတ်၌ ယှဉ်သော သမာဓိ၏၎င်း။ ကေစိတ္တက္ခဏိကတ္ထော၊ တခုသော ဝိတ္တက္ခဏ ရှိသည်၏ အဖြစ်သည်။ (သတိ၊ သော်။) ကောစိ၊ သော။ ဝိသေသော၊ အထူးသည်။ န၊ မရှိတော့ရာ။ ဣတိ၊ သို့။ ဧထေန သာမညမတ္တေန၊ တူသည်၏ အဖြစ်မျှဖြင့်။ (ဝုတ္တံ-၌ စပ်။) ဣတိ၊ ဤကား။ အဓိပ္ပါယော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။

သမာဓိကထာဝတ္ထုနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-ဓမ္မဋ္ဌိတတာကထာ အဖွင့်

၆၂၇။ အနန္တရပစ္စယတဉ္စေဝါတိ၊ ကား။ အဝိဇ္ဇာ၊ ရှေးရှေးအကုသိုလ် ဇော၌ ပါသော အဝိဇ္ဇာသည်။ သင်္ခါရာနံ၊ နောက်နောက် အကုသိုလ်ဇော၌ ပါသော သင်္ခါရတို့အား။ အနန္တရပစ္စယော၊ အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူး ပြုသည်။ (ဟောတိ၊ ၏။) အဝိဇ္ဇာယ၊ ၏။ ယာ ဌိတတာ၊ အကြင်သင်္ခါရတို့၏ တည်ရာ တည်ကြောင်း၏ အဖြစ်သည်။ (အတ္တိ၊ ရှိ၏။) သာ ဌိတတာ၊ ထို သင်္ခါရတို့၏ တည်ရာ တည်ကြောင်း၏ အဖြစ်သည်။ တတော၊ ထို အနန္တရသတ္တိ ကြောင့်။ ဟောတိ၊ ၏။ တာယ ဌိတတာယ၊ ထိုသင်္ခါရတို့၏ တည်ရာ တည် ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အနန္တရပစ္စယဘာဝသင်္ခါတာ၊ အနန္တရပစ္စည်း အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော။ ဌိတတာ၊ တည်ရာ တည်ကြောင်း၏ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ။ ဣတိ၊ ဤကား။ အဓိပ္ပါယော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤအနန္တရပစ္စယတဉ္စေဝ ဟူသော ပါဠိ၌။ အနန္တရ- ပစ္စယဂ္ဂဟဏံ၊ အနန္တရပစ္စယသဒ္ဓါသည်။ (ဒဿနတ္ထံ-၌ စပ်။) အညမညပစ္စယ- ဘာဝရဟိတဿ၊ အညမညပစ္စည်းအဖြစ်မှ ကင်းသော။ ကေဿ၊ တပါးသော။ ပစ္စယဿ၊ အနန္တရပစ္စည်းကို။ ဒဿနတ္ထံ၊ ပြုခြင်းအကျိုးရှိ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ မှတ်ထိုက်၏။ ဟိ၊ မှန်။ တေန၊ ထို ပစ္စည်းတမျိုးကို ပြခြင်းကြောင့်။ သဗ္ဗော၊ သော၊ တာမိသော၊ ထို အနန္တရပစ္စည်းကဲ့သို့ ရှုအပ်သော။ ပစ္စယော၊ ပစ္စည်းသည်။ (သမနန္တရ၊ အနန္တရပနိဿယ၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတ၊ အာသေဝန ပစ္စည်း သည်။) ဝါ၊ ကို။ ဒဿိတော၊ ပြအပ်ပြီးသည်။ ဟောတိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ (တနည်း) [ကသွာ၊ ငကြောင့်။ ဧတ္ထ၊ ၌။ အနန္တရပစ္စယဂ္ဂဟဏံ၊ သည်။ အညမညပစ္စယဘာဝရဟိတဿ၊ သော။ ကေဿ၊ သော။ ပစ္စယဿ၊ ၏။ ဒဿနတ္ထံ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ မှတ်ထိုက်သနည်း။ ဟိ(ယသွာ)၊

ကြောင့်။ တေန၊ ထိုပစ္စည်းတမျိုးကို ပြခြင်းကြောင့်။ သဗ္ဗေ။ ပေ။
ဒဿိတော ဟောတိ။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ အနန္တရပစ္စယဂ္ဂဟဏံ၊ သည်။ ပေ။
ဒဿနတ္ထံ၊ ပြရခြင်း အကျိုးရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဓဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ၏။]

အညမညပစ္စယာဉ္ဇာတိ၊ ကား။ အဝိဇ္ဇာ၊ သည်။ သင်္ခါရာနံ၊ တကွ
ဖြစ်သော သင်္ခါရတို့အား။ ပစ္စယော၊ အညမညပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူး
ပြုသည်။ ဟောတိ။ သင်္ခါရာ စ၊ တို့သည်လည်း။ အဝိဇ္ဇာယ၊ တကွဖြစ်ဘက်
အဝိဇ္ဇာအား။ ပစ္စယော ဟောတိ။ တတ္ထံ၊ ထို အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရတို့တွင်။
အဝိဇ္ဇာယ၊ အဝိဇ္ဇာ၏။ သင်္ခါရာနံ၊ တို့အား။ ပစ္စယဘာဝသင်္ခါတာယ၊
ကျေးဇူးပြုတတ်သည့် အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော။ ဌိတတာယ၊ ဌိတတာကြောင့်။
သင်္ခါရာနံ၊ တို့အား။ အဝိဇ္ဇာယ၊ ၏။ ပစ္စယဘာဝသင်္ခါတာ၊ ကျေးဇူး
ပြုတတ်သည့်အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော။ ဌိတတာ၊ သည်။ ဟောတိ။ တဿာ စ၊
ထိုသင်္ခါရတို့၏ ဌိတတာ၏လည်း။ ဝါ၊ ကြောင့်လည်း။ ဣတရာ၊ အခြား
သော အဝိဇ္ဇာ၏ ဌိတတာသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤကား။ အဓိပ္ပာယ်၊
အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။ [အညမညပစ္စည်းဖြစ်၍ အပြန်အလှန်ပစ္စည်း
ပစ္စယုပ္ပန် ဖြစ်နိုင်ကြောင်းကို ပြသည်။]

ဓမ္မဌိတတာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀-အနိစ္စတာကထာ အဖွင့်

၆၂၇။ ရူပါဒယော ဝိယ ပရိနိပ္ပန္နာတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၏။ ရူပါဒီဟိ၊ ရုပ်
အစရှိသည်တို့နှင့်။ သဟ၊ ကွ။ ဥပ္ပဇ္ဇိတော၊ ဖြစ်ပြီး၍။ နိရုဇ္ဈနတော၊ ချုပ်ခြင်း
ကြောင့်။ ပရိနိပ္ပန္နာ၊ ပရိနိပ္ပန္နတို့တည်း။ ဣတိ၊ အထွေ၊ နက်။ အနိစ္စဘာ-
ဝိဘာဂါနုယုဉ္ဇနဝသေနာတိ၊ ဟူသော စကားကို။ တိသု၊ သုံးချောင်းကုန်
သော။ ဓဏှေသု၊ ခုတ်တို့၌။ တိဓဏှဝေါဟာရော၊ ခုတ်သုံးချောင်း ဟူသော
အခေါ်အဝေါ်သည်။ ဟောတိ ဝိယ၊ ကဲ့သို့။ တိသု၊ သုံးပါးကုန်သော။
လက္ခဏေသု၊ လက္ခဏာတို့၌။ အနိစ္စတာဝေါဟာရော၊ အနိစ္စတာဟူသော
အခေါ်အဝေါ်သည်။ ဟောတိ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ တဿာ၊ ထိုအနိစ္စတာ၏။
ဝိဘာဂါနုယုဉ္ဇနဝသေန၊ ဝေဖန်အပ်သော အထူးအပြားကို မေးစိစစ်ခြင်း၏
အစွမ်းဖြင့်။ (ဝုတ္တံ-၌ စပ်။) ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကြကုန်၏။

အနိစ္စတာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကောဒုသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁။ အညမညပစ္စယတန္တံ။ ။ဤ၌လည်း အညမညပစ္စည်းတပါးကို ဥပလက္ခဏ
နည်းအားဖြင့် ပြသည်။ အဝိဇ္ဇာနှင့် သင်္ခါရတို့ အပြန်အလှန် ကျေးဇူးပြုနိုင်သော
သဟဇာတ၊ သဟဇာတနိဿယ၊ သမ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတပစ္စည်းတို့ကိုလည်း ယူပါ။

၁၂-ဒွါဒသမဝဂ္ဂ

၁-သံဝရောကမ္မန္တိကထာ အဖွင့်

၆၃၀-၆၃၂။ ဝိပါကဒွါရန္တိ၊ ဟူသော ပါဠိဖြင့်။ ဘဝဂ်မနံ၊ ဘဝင်စိတ်ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) ဝဒတိ၊ ဆို၏။ ကမ္မဒွါရန္တိ၊ ဟူသော ပါဠိဖြင့်။ ကုသလာကုသလမနံ၊ ကုသိုလ်စိတ်၊ အကုသိုလ်စိတ်ကို။ (သင်္ဂဟကာရော ဝဒတိ။)

သံဝရောကမ္မန္တိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-ကမ္မကထာ အဖွင့်

၆၃၃-၆၃၅။ အဗျာကတံ သန္ဓာယ ပဋိက္ခေပေါတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၌။ သကသမယလက္ခဏေန၊ မိမိဟူသော သကဝါဒီ၏ အယူ၏ လက္ခဏာအားဖြင့်။ ပဋိက္ခေပေါ၊ ပယ်မြစ်ခြင်းကို။ ကတော၊ ပြုအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဝဒန္တိ၊ ဖွင့်ဆိုကြကုန်၏။ [သကဝါဒီက အဗျာကတ၌ ဖြစ်သော စေတနာကို ကံ-ဟု မဆို။] အဝိပါကစေတနာယ၊ အကျိုးမရှိသော အဗျာကတ စေတနာကို။ သရူပေန၊ သရုပ် သကောင်အားဖြင့်။ ဒဿိတာယ၊ ပြုအပ်ပြီးသော်။ သဝိပါကာပိ၊ အကျိုးနှင့်တကွဖြစ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ်စေတနာသည်လည်း။ ဝါ၊ ကိုလည်း။ ဒဿိတာယေဝ နာမ၊ ပြုအပ်ပြီးမည်တော့သည်သာ။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ မညမာနော၊ မှတ်ထင်သည်။ (ဟုတော့) သဝိပါကာဝိပါကစေတနံ သရူပေန ဒဿေတုန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ဆိုပြီ။

ကမ္မကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-သဒ္ဓေါဝိပါကောတိကထာ အဖွင့်

၆၃၆-၆၃၇။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနာ အရူပဓမ္မာ ဝါတိအာဒိနာ၊ အစရှိသော ပါဠိဖြင့်။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနေသု၊ ကံ ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သော စက္ခု-ဒိဿပိ၊ စက္ခု အစရှိသော ရုပ်တရားတို့၌သော်မှလည်း။ ဝိပါကဝေါကာရော၊ ဝိပါက ဟူသော အခေါ်အဝေါ်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ အကမ္မသမုဋ္ဌာနေ၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာန် မဟုတ်သော။ သဒ္ဓေ၊ သဒ္ဓရုပ်၌။ ဝါဒေါ၊ ဝိပါကဟု ပြောဆို

ဖွယ်သည်။ ကော ပန၊ အဘယ်မှာ ရှိတော့အံ့နည်း။ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတိ၊ ၏။

သဒ္ဓေါဝိပါကောတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-သဋ္ဌာယတနကထာ အဖွင့်

၆၃၈-၆၄၀။ တသ္မာ ဝိပါကောတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၌။ အဝိသေသေန၊ မည်သည့် အာယတန ဟု အထူးမမ သာမညအားဖြင့်။ သဋ္ဌာယတနံ၊ ၆-ပါးသော အာယတနသည်။ ဝါ၊ အာယတန ၆-ပါးလုံးသည်။ ဝိပါကော၊ ဝိပါကတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ယေသံ၊ အကြင် ပရဝါဒီတို့၏။ လဒ္ဓိ၊ အယူသည်။ (အတ္ထိ၊ ရှိ၏။) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ မနာယတနကဓေသဿ ဝိပါကဿ အတ္ထိတာယ “အဝိသေသေနာ”တိ ဝုတ္တံ။-အနု။]

သဋ္ဌာယတနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-သတ္တက္ခတ္တုပရမကထာ အဖွင့်

၆၄၁-၆၄၅။ သတ္တက္ခတ္တုပရမတာနိယတောတိ၊ ကား။ သတ္တက္ခတ္တုပရမတာယ၊ သတ္တက္ခတ္တုပရမအဖြစ်၌။ နိယတော၊ မြစ်။ [အဋ္ဌကထာစာအုပ်တို့၌ “သတ္တက္ခတ္တုပရမတာယ နိယတော”ဟု ဤ သံဝဏ္ဏနာအတိုင်း ရှိနေ၏။ ဋီကာဆရာလက်ထက်က “ယ”အက္ခရာ မပါပဲ “သတ္တက္ခတ္တုပရမတာနိယတော”ဟု ရှိဟန်တူသည်။] ဣမံ ဝိဘာဂန္တိ၊ ကား။ ဣမံ ဝိသေသံ၊ ဤအထူးကို။ (ဒဿေတံ-၌ စပ်။) တံ ပနဿ နိယာမံ ဣစ္ဆသိတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၏။ အဝိနိပါတဓမ္မတာ ဖလပ္ပတ္တိဟိ၊ အပါယ်တို့၌ ဖောက်ပြန်ပျက်စီး၍ ကျရောက်ခြင်းသဘော မရှိသူ၏အဖြစ်၊ မိမိမဂ်၏ အခြားမဲ့၌ ဖိုလ်၏ ဖြစ်ခြင်းတို့မှ။ [အဋ္ဌကထာစာအုပ်တို့၌ “ဖလပ္ပတ္တိ”ဟု ရှိ၏။] အညေသ္မိံ၊ အခြားသော။ သတ္တက္ခတ္တုပရမတာဝေ စ၊ သတ္တက္ခတ္တုပရမအဖြစ်၌လည်း။ နိယာမံ၊ အမြဲသတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို။ ဣစ္ဆသိ၊ အလိုရှိ၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။

၁။ သတ္တက္ခတ္တု ။ ဧဝံ ။ နိယာမံ။ ။ သတ္တက္ခတ္တုပရမပုဂ္ဂိုလ်၏ မူလ နိယာမကား အဝိနိပါတဓမ္မတာ-အပါယ်တို့၌ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျရောက်ခြင်းသဘော မရှိခြင်း၊ မိမိတည်းဟူသော မဂ်၏ အခြားမဲ့၌ ဖိုလ်တည်းဟူသော အကျိုး၏ ဖြစ်ခြင်းတည်း။ ဤ ၂-မျိုးသာ မူလနိယာမ ဖြစ်၏။ ပရဝါဒီကား ထို ၂-မျိုးအပြင် ၇-ဘဝ၌ ၇-ကြိမ် ဖြစ်ရခြင်းကိုလည်း နိယာမဟု အယူရှိသည်။ အမှန်ကား ၇-ဘဝ မစေ့ပဲလည်း ရဟန္တာ ဖြစ်နိုင်ပါ၏။

အာနန္တရိယာဘာဝန္တိ၊ ဟူသော ပါဠိ၏။ ယေန၊ အကြင် အာနန္တရိယ
ကံကြောင့်။ သော၊ ထိုသတ္တက္ခတ္တုပရမသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဓမ္မာဘိ-
သမယော၊ အထက်မဂ်တရားကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၌။ န ဘဗ္ဗော နာမ၊
မထိုက်သူ မည်သည်။ ဟောတိ၊ တဿ အာနန္တရိယကမ္မဿ၊ ထို အာနန္တရိယ
ကံ၏။ အဘာဝံ၊ မရှိခြင်းကို။ (သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ-၌ စပ်။) ဣတိ အတ္ထော-
နက်။ [“ဓမ္မာဘိသမယေန” ဟု တပုဒ်ထည်း ထင်၍ ရွေးနိဿယ၌ အနက်ပေး
လဲ့၏။ “ဓမ္မာဘိသမယေ” တပုဒ်—န တပုဒ်-ဟု ခွဲပါ။] ဝါ၊ တနည်း။ ပုဂ္ဂလဿ၊
သတ္တက္ခတ္တုပရမသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏။ အာနန္တရိယဘာဝဿ၊ အာနန္တရိယကံ
ရှိသူ၏ အဖြစ်၏။ အဘာဝံ၊ မဟုတ်ခြင်းကို။ (သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ-၌ စပ်။)
ဣတိ(အတ္ထော)၊ နက်။

ပန၊ ပရိဟာရပက္ခမ္မတပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့။ သော၊ ထို
သတ္တက္ခတ္တုပရမသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အန္တရာ၊ ၇-ဘဝတို့၏ အကြား၌။
ဓမ္မံ၊ အထက်မဂ်ဖိုလ်တရားကို။ အဘိသမိဿတိ ကိံ၊ ထိုးထွင်း၍ သိလတ္တံ့
လော။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ ကေစိ၊ အချို့သော အဘယဂိရိဝါသီ
ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကြကုန်၏။ (ကိံ၊ နည်း။) သတ္တက္ခတ္တုပရမော၊
သည်။ သတ္တမံ၊ သော။ ဘဝံ၊ ဘုံ။ နာတိက္ကမတိ၊ မလွန်နိုင်။ ဩရတော ပန၊
၇-ဘဝ၏ အတွင်း၌ကား။ ပဋိသေခေါ၊ အထက်မဂ်ဖိုလ်တရားကို ရခြင်း၌
တားမြစ်ခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ သို့။ (ဝဒန္တိ၊ ဆိုကြကုန်၏။)
အပရေ၊ တပါးသော ပဒကရဆရာတို့သည်။ (ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။) [ဤ
အပရေ၏နယ်ကား “ကောလံ ကောလော သိယာတိ” တိုင်အောင်တည်း။]
(ကိံ၊ နည်း။) ယော၊^၁ အကြင် သတ္တက္ခတ္တုပရမသောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်ကို။
ဘဂဝတာ၊ သည်။ ဉာဏဗလေန၊ ဉာဏ်တော်၏အစွမ်းဖြင့်။ ဗျာကတော၊
ဖြေတော်မူအပ်ပြီ။ တဿ၊ ထိုသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏။ အန္တရာ၊ ၇-ဘဝ၏
အကြား၌။ အဘိသမယော နာ၊ အထက်မဂ်ဖိုလ်တရားကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်း
မည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ တထာပိ၊ ထိုသို့ အဘိသမယ မရှိပါသော်လည်း။
ဘဝနိယာမဿ၊ ဘဝကို သတ်မှတ်ကြောင်းဖြစ်သော။ ကဿစိ၊ တစုံတခုသော
တရား၏။ အဘာဝါ၊ မရှိခြင်းကြောင့်။ ဘဗ္ဗောတိ၊ အထက်တရားကို
ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှါ ထိုက်သူဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

၁။ ယော ဘဂဝတာ ။ ပေ။ ဝုစ္စတိ။ ။ အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်ကို မြတ်စွာဘုရားသည်
ဉာဏ်တော်အစွမ်းဖြင့် (သတ္တက္ခတ္တုပရမပုဂ္ဂိုလ်) ဟု မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်
ခုနစ်ဘဝမပြည့်မီ အကြား၌ အထက်မဂ်ဖိုလ်တို့ကို ထိုးထွင်း၍ မသိနိုင်၊ သို့သော်
ဘဝကို အမြဲဆုံးဖြတ်မှု မရှိခြင်းကြောင့် (ခုနစ်ဘဝအကြား၌ အထက်တရားကို
ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှါ) ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဟု ဆိုအပ်၏။

[ထိုသို့ ဆိုနိုင်ပုံကို ဥပမာပြု၍ “ယထာ ကုသလာ” စသည် မိန့်။] ကုသလာ၊ ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ အတိညာစေတနာ၊ သည်း။ ကဒါစိ၊ တရံတခါ၌။ (ဘယ်တော့မှ) ဝိပါကံ၊ အကျိုးကို။ အဒေသနာပိ၊ မပေးပါကုန်သော်လည်း။ ကာရဏေ၊ အကြောင်းသည့်။ သတိ၊ သော်။ (ဝိပါကံ၊ ကို။) ဒါတုံ၊ ပေးခြင်းငှါ။ တဗ္ဗတာယ၊ ထိုက်သည့်အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိပါကဓမ္မဓမ္မာ နာမ၊ ဝိပါက ဓမ္မ ဓမ္မဘို့ မည်သည်။ ဟောန္တိ ယထာ၊ ကုန်သကဲ့သို့။ တထာ၊ တူ။ ဣန္ဒြိယာနံ၊ သဒ္ဓါ စသော ဣန္ဒြေတို့၏။ မုဒုတာယ၊ နံ့၊ ကုန်ညှံကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သတ္တက္ခတ္တပရမေသော၊ သတ္တက္ခတ္တပရမပုဂ္ဂိုလ်သည်။ (ဟောတိ၊ ၏။) နိယာမသဗ္ဗာဝ၊ ဘဝနိယာမ၏ ထင်ရှားရှိခြင်းကြောင့်။ (သတ္တက္ခတ္တပရမေသော၊ သည်း။) န၊ မဟုတ်။ ဘဂဝတာ၊ သည်း။ ဗျာကတတ္တာပိ၊ မိန့်တော် မူအပ်သည့်အဖြစ်ကြောင့်လည်း။ (သတ္တက္ခတ္တပရမေသော၊ သည်း။) န၊ မဟုတ်။ စ၊ သည်သာမကသေး။ ဣန္ဒြိယမုဒုတာ၊ သဒ္ဓါ စသော ဣန္ဒြေတို့၏ နူးညံ့ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်။ အတဗ္ဗတာကရော၊ ၇-ဘဝအတွင်း၌ အထက် တရားကို ရဖို့ရန် မထိုက်သည့်အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော။ ဓမ္မော၊ တရားသည်။ န၊ မဟုတ်။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ သော၊ ထိုသတ္တက္ခတ္တပရမသောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အာဗ္ဗော နာမ၊ ၇-ဘဝအတွင်း၌ အထက်တရားကို ရဖို့ရန် မထိုက်သူ မည်သည်။ န၊ မဟုတ်။

စ၊ ဆက်။ အတဗ္ဗတာကရဓမ္မာဘာဝတော၊ အတဗ္ဗ၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ် သော တရားတို့၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ ဇတ္ထ၊ ဤသတ္တက္ခတ္တပရမသောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်၌။ အတဗ္ဗတာ၊ အတဗ္ဗ၏ အဖြစ်ကို။ ပဋိသေမိတာ၊ တားမြစ်တော်

၁။ ယထာ ကုသလာ ။ ဝေ ။ ပရမေသော ။ ဥပမာ - ကုသိုလ် အတိညာဉ် စေတနာတို့သည် ဘယ်အခါ၌မျှ အကျိုးမပေးကြ။ သို့သော် အကြောင်းညီညွတ်လျှင် အကျိုးပေးခြင်းငှါ ထိုက်သောကြောင့် “ဝိပါက ဓမ္မ ဓမ္မ-အကျိုးပေးခြင်းသဘော ရှိသော တရားတို့ဟု အမည်ရသကဲ့သို့ ထိုအတူ သဒ္ဓါ စသော ဣန္ဒြေတို့၏ နံ့ညံ့ကုန် ညှံကုန်သည့်အတွက် သတ္တက္ခတ္တပရမအမည် ရ၏။

၂။ န နိယာမ ။ ဝေ ။ ဗျာကတတ္တာ။ ။ ခုနစ်ဘဝသာ ဖြစ်ဖို့ရန် အမြဲနိယာမ ရှိသောကြောင့် သတ္တက္ခတ္တပရမ အမည်ရသည် မဟုတ်။ တရားရှင်က မိန့်တော်မူသော ကြောင့်လည်း သတ္တက္ခတ္တပရမ အမည်ရသည် မဟုတ်။

၃။ န မုဒုတာ ။ ဝေ ။ ပဋိသေမိတာ။ ။ သဒ္ဓါ စသော ဣန္ဒြေတို့သည် နံ့ညံ့ကုန် သည်၏ အဖြစ်သည် အတဗ္ဗအဖြစ် (ခုနစ်ဘဝအတွင်း၌ အထက်တရားတို့ကို သိခြင်းငှါ မထိုက်သည့်အဖြစ်)ကို မပြုတတ် ထို့ကြောင့် ထိုသတ္တက္ခတ္တပရမပုဂ္ဂိုလ်သည် ခုနစ် ဘဝအတွင်း၌ အထက်တရားတို့ကို မသိနိုင်သော အာဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ် မမည်။ ဤသတ္တက္ခတ္တ ပရမပုဂ္ဂိုလ်၏ အတဗ္ဗအဖြစ်ကို ပြုတတ်သော တရားတို့၏ မရှိခြင်းကြောင့် အတဗ္ဗ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်ကို တားမြစ်အပ်သည်။

၂၁၆

ကဏ္ဍဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ မူလဋီကာ နိဿယ

မူအပ်ပြီ။ ပန၊ ထိုသို့ပင် မထိုက်သူ၏ အဖြစ်ကို တားမြစ်အပ်ပါသော်လည်း။ အန္တရာ၊ ၇-ဘဝ မပြည့်မီ အကြား၌။ အဘိသမေတံ၊ အထက်တရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှါ။ ဘဗ္ဗတာ၊ ထိုက်သူ၏ အဖြစ်ကို။ န ဝုတ္တာ၊ ဟောတော် မမူအပ်။ စ၊ လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြအံ့။ သတ္တကုတ္တုပရမော၊ သည်။ အန္တရာ၊ ၇-ဘဝ မပြည့်မီအကြား၌။ ယဒိ အဘိသမေယျ၊ အကယ်၍ အထက်တရားကို ထိုးထွင်း၍ သိအံ့။ (ဝေ သတိ၊ သော်။) ကောလံကောလော၊ ကောလံ ကောလသောတာပနီသည့်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဣတိ၊ သို့။ (ဝဒန္တိ၊ ဆိုကြ ကုန်၏။)

[မိမိဋီကာဆရာ၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ပြလို၍ ဝိသေသံ ပန စသည်ကို မိန့်။] ပန၊ အဖို့တပါးစား။ ဝိသေသံ၊ အထူးကို။ [၇-ဘဝအတွင်း၌ အထက် တရားကို ရခြင်းငှါ မထိုက်ဟု ဖြစ်စေ၊ ထိုက်၏ဟု ဖြစ်စေ အထူး တခုခုကို။] အကတာ၊ မပြုမူ၍။ ဝါ၊ မပြုခြင်းကြောင့်။ ဘဗ္ဗသဘာဝတာယ၊ ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဘဗ္ဗော၊ ထိုက်၏။ [၇-ဘဝ အတွင်း၌ အထက်တရားကို ရခြင်းငှါ ထိုက်၏။] ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝတ္ထု၊ ဆိုခြင်းငှါ။ ယုတ္တံ၊ သင့်၏။

န ဘဝနိယာမကံ ကိဉ္စိတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ ပဿိတာတိ၊ ပဿိတာ ဟူ၍။ ဝစနသေသော၊ သဒ္ဓါကြွင်းသည်။ (ဟောတိ။) [“ပဿိတာ၊ မြင်တော်မူ၍။ န ဗျာကရေတိ၊ ဖြေတော်မူသည် မဟုတ်”ဟု အဋ္ဌကထာ၌ အနက်ပေးပါ။] ဝါ၊ တနည်း။ န ဗျာကရေတိ၊ ဖြေတော်မူ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သဗ္ဗန္ဓော၊ ရွှေသို့လှည့်၍ စပ်ခြင်းကို။ (ကာတဗ္ဗော၊ ပြုထိုက်၏။)

သတ္တကုတ္တုပရမေကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒွါဒသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁။ နံ၊ ပနံ၊ အန္တရာ၊ ပေ၊ သိယာတိ။ «ထိုသို့ အဘဗ္ဗအဖြစ်ကို တားမြစ်အပ် ပါသော်လည်း ခုနစ်ဘဝမပြည့်မီ အကြား၌ အထက်တရားတို့ကို သိထိုက်သော တဗ္ဗ ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်ကိုလည်း ဟောတော်မမူအပ်။ ခုနစ်ဘဝအတွင်း၌ အထက်တရားအထူးကို ရလျှင် ကောလံကောလပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သောကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်ချင်းရောနှောသော သက်ရ ဒေါသ ဖြစ်စရာရှိသည်-ဟူလို။ [ဤစကားအရ ခုနစ်ဘဝအတွင်း၌ အထက်တရားတို့ မရနိုင်ဟု အပရေဆရာတို့ ယူဆကြောင်းကို သိပါ။]

၁၃-တေရသမဝဂ္ဂ

၁-ကပ္ပဋ္ဌကထာ အဖွင့်

၆၅၄-၆၅၇။ ကပ္ပဋ္ဌကထာယံ၊ ဟေဋ္ဌာတိ၊ ကား။ ဣဒ္ဓိဗလကထာယံ၊
 (ဝုတ္တာဓိပ္ပာယ်မဝ-၌ စပ်။) [ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာဓိပ္ပာယ်မဝါတိ ဣဒ္ဓိ
 ဣဒ္ဓိဗလကထာယံ ယံ ဝုတ္တံ “အတိတ် အနာဂတန္တိ ဣဒ္ဓိ အဝိသေသေနကပ္ပံ
 တိဋ္ဌေယျာတိ ပဋိညာတတ္တာ စောဒေတိ”တိအာဒိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ
 အာဟ ဟေဋ္ဌာတိ ဣဒ္ဓိဗလကထာယန္တိ-အနု။]

ကပ္ပဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-အနန္တရာပယုတ္တကထာ အဖွင့်

၆၆၀-၆၆၂။ အနန္တရာပယုတ္တကထာယံ၊ ဤ။ ဇေတန၊ ဤ အာဏာ-
 ပကပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အနန္တရိယံ၊ အနန္တရိယကံကို။ ပယုတ္တံ၊ စေခိုင်းအပ်ပြီ။
 ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ (သော၊ ထိုအာဏာပကပုဂ္ဂိုလ်သည်။) အနန္တရာ-
 ပယုတ္တော၊ မည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အနန္တရိယော၊ အနန္တရိယကံ၌။ အနန္တရာ-
 သဒ္ဓါ၊ အနန္တရာသဒ္ဓါကို။ အာရောပေတွာ၊ တင်၍။ အဋ္ဌကထာယံ၊ ဤ။
 အတ္ထော၊ ကို။ ဝုတ္တော၊ ဆိုအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ ဧဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ အနန္တရာ-
 ပယုတ္တောတိပိ၊ ဟူ၍လည်း။ ပါဠိ၊ ပါဠိကို။ ခိဿတိ၊ တွေ့မြင်အပ်၏။
 [အနက်မှာ အနန္တရာပယုတ္တအနက်ပင်တည်း။]

အနန္တရာပယုတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-နိယတသ နိယာမကထာ အဖွင့်

၆၆၃-၆၆၄။ သေသော တေဘူမကဓမ္မော အနိယတာနာမာတိ ဧတ္ထ၊
 ဟူသော ဤပါဌ၌။ အပ္ပတ္တနိယာမာနံ၊ မရောက်အပ်သော သမ္ပတ္တနိယာမ၊

၁။ အပ္ပတ္တနိယာမာနံပူ ။အပ္ပတ္တော+နိယာမော ယေသန္တိ အပ္ပတ္တနိယာမာ၊
 မရောက်အပ်သော သမ္ပတ္တနိယာမ၊ မိစ္ဆတ္တနိယာမ ရှိသူတို့၊ ထိုသူတို့၏ သန္တာန်၌
 ဖြစ်ကြသော ကာမရူပအရူပတရားတို့သည်သာ အနိယတတရားများ ဖြစ်ကြသည်။
 သမ္ပတ္တနိယာမ မိစ္ဆတ္တနိယာမဖြင့် နိယာမဖြစ်သူတို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်မှု ထိုတရားတို့ကို
 အနိယတဟု မခေါ်နိုင်-ဟူလို။

၅၁၀ အထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ မူလဋီတာနိဿယ [တေရသမ

မိစ္ဆတ္တနိယာမ ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏။ ခမ္မေ၊ တေဘူမကတရားတို့ကို။ သန္ဓာယ၊
၍။ တေဘူမကမ္မာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေ) အာဟ။ ဟိ၊ မှန်။
ဧတေဝ၊ ထို အပ္ပတ္တနိယာမပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ တေဘူမကတရားတို့ကိုပင်။ သန္ဓာယ၊
၍။ တေဟိ သမန္ဓာဂတောပိ အနိယတောယေဝါတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟ-
ကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဣတိ ဣမံ ဝေါဟာရမတ္ထံ၊ ဤ နိယတ ဟူသော ဝေါဟာရမျှကို။
ဂဟေတွာ၊ ယူ၍။ နိယတော၊ မြဲသော။ ဗောဓိသတ္တော၊ ဘုရားအလောင်း
ဖြစ်သော။ ပစ္စိမတဝိကော၊ ပစ္စိမတဝိက ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဓမ္မံ၊ သစ္စာ ၄-ပါး
တရားကို။ အဘိသမေတုံ၊ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှါ။ ဩက္ကမိတုံ၊ သက်ရောက်
ခြင်းငှါ။ ဘဗ္ဗော၊ ထိုက်၏။ ဣတိ အဓိပ္ပာယ်န၊ ဤသို့သော အလိုဖြင့်။
နိယာမံ ဩက္ကမတိတိ၊ ဟူ၍။ ယေသံ၊ အကြင် ပရဝါဒီတို့၏။ လဒ္ဓိ၊ အယူ
သည်။ ဟောတိ၊ ဣတိ၊ သို့။ အတ္ထယောဇနာ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ယှဉ်စေ
ခြင်းကို။ (ကာတဗ္ဗော၊ ပြုထိုက်၏။)

ပန၊ ဆက်၊ ဧဝံ၊ သို့။ ဝေါဟာရမတ္ထသဗ္ဗာပေါ၊ နိယတ ဟူသော
အခေါ်အဝေါ်၏ ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်သည်။ နိယတောတိဝစနဿ၊
(နိယတော နိယာမံ-ဝယ်) နိယတော-သဒ္ဓါ၏။ (ကာရဏဘာဝေန၊
အကြောင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်၎င်း။) ဓမ္မံ၊ သစ္စာ ၄-ပါးတရားကို။ အဘိသမေတုံ၊
ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှါ။ ဘဗ္ဗတာ၊ ထိုက်သည်၏ အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ ကို။
နိယာမံ ဩက္ကမတိတိာစနဿ၊ ဟူသော သဒ္ဓါ၏။ ကာရဏဘာဝေန စ၊
အကြောင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်၎င်း။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တာ၊ ဆိုအပ်သည်။
ဟောတိ။ ပန၊ ထိုသို့ ဆိုအပ်ပါသော်လည်း။ ဘဗ္ဗတာယေဝ၊ သစ္စာ ၄-ပါး
တရားကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှါ ထိုက်သူ၏ အဖြစ်သည်ပင်။ ဥဘယဿပိ၊
၂-ပါးစုံသော နိယတောသဒ္ဓါ၊ နိယာမံ ဩက္ကမတိ သဒ္ဓါ၏လည်း။ ကာရဏံ၊
အကြောင်းတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ (ဝတ္ထု၊ ဆိုခြင်းငှါ။) ယုတ္တံ၊ သင့်၏။

၁။ ဧတေဝ သန္ဓာယ။ ။ အပ္ပတ္တနိယာမ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ သန္ဓာန်၌ ဖြစ်ရာအခါဝယ်
ထို တေဘူမကတရားတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို အနိယတပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်နိုင်၏။
ထို တရားတို့သည် နိယတ အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သန္ဓာန်၌ ဖြစ်သောအခါ ထိုတရား
တို့နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို “အနိယတပုဂ္ဂိုလ်”ဟု မခေါ်နိုင်။ ထို့ကြောင့်
“ဧတေဝ သန္ဓာယ”ဟု ဆိုသည်။

၂။ နိယတော ဗောဓိ ။ ဧဝံ ။ ဝိတော။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ “ပစ္စိမတဝိကော
ဗောဓိသတ္တော”ဟုသာ ရှိ၏။ ဋီကာဆရာက “နိယတော”ဟု ထည့်၏။ ပစ္စိမတဝိကော
နှင့် ဗောဓိသတ္တောကိုလည်း ရှေ့နောက် လဲ၍ အနက်ပေးစေလိုသည်။

အညေနဘိ၊ အညေန အစရှိသော စကားရပ်သည်။ (ဒဿနတ္ထံ-၌ စပ်။) နိယတော၊ နိယတပုဂ္ဂိုလ်သည်။ နိယာမံ၊ နိယာမသို့။ ယဒိ သြက္ကမေယျ၊ အကယ်၍ သက်ရောက်အံ့။ (ဧဝံ သတိ၊ သော။) မိစ္ဆတ္တနိယတော၊ မိစ္ဆတ္တ နိယတ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သမ္မတ္တနိယာမံ၊ သို့၎င်း။ သမ္မတ္တနိယတော ဝါ၊ သည်လည်း။ မိစ္ဆတ္တနိယာမံ၊ သို့၎င်း။ သြက္ကမေယျ၊ သက်ရောက်ရာ၏။ စ၊ စင်စစ်ကား။ တံ၊ ထိုသို့ မိစ္ဆတ္တနိယတပုဂ္ဂိုလ်၏ သမ္မတ္တနိယာမသို့ ရောက်ခြင်း၊ သမ္မတ္တနိယတပုဂ္ဂိုလ်၏ မိစ္ဆတ္တနိယာမသို့ ရောက်ခြင်းသည်။ န အတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ ဒဿနတ္ထံ၊ ပြရခြင်း အကျိုး ရှိ၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။

နိယတဿ နိယာမကထာ ဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈-အသဘာတရာဂကထာ အဖွင့်

၆၇၄။ အသဘာတရာဂကထာယံ၊ ချ်။ “အဟော ဝတ မေ တေဒေဝ တဝေယျာ”တိ ရဇ္ဇနာတိ ဣမိနာ၊ ဟူသော ဤ ပါဠိဖြင့်။ ဧဝံ၊ ဤသို့ တောင့်တအပ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ပဝတ္တမာနောယပ၊ ဖြစ်သည့် သာလျှင် ဖြစ်သော။ လောဘော၊ ကို။ ဣဓ၊ ဤ အသဘာတရာဂကထာ၌။ ရာဂေါတိ၊ ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်တော်၊ အလိုရှိအပ်၏။ အညထာ၊ တောင့်တသော အခြင်းအရာမှ တပါးသော နှစ်ပါးခြင်းအစရှိသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ (ပဝတ္တမာနော၊ သော၊ လောဘော၊ ကို။ ဣဓ၊ ချ်။ ရာဂေါတိ၊ ဟူ၍။) (အဓိပ္ပေ-တာ)၊ အလိုမရှိအပ်။ ဣတိ၊ ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ (သင်္ဂဟ ကာရော၊ သည်။) ဒဿတိ၊ ၏။

၆၇၅။ သုက္ကေ ပနာတိ တေဿ၊ ဟူသော ဤပုဒ်၏။ အဓိပ္ပါယောတိ နေတန၊ ဟူသော ဤပုဒ်နှင့်။ သမ္မုနန္ဓာ၊ စပ်ခြင်းကို။ (ကာတလဗ္ဗာ၊ ၏။) [အစပ် ဝေးသောကြောင့် သမ္မုနန္ဓာ-ထည့်၍ အစပ်ကို ပြသည်။]

အသဘာတရာဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-ဓမ္မတဏှာ အဗျာကတဘိကထာ အဖွင့်

၆၇၆-၆၈၀။ ယသ္မာ ဓမ္မတဏှာတိ စုတ္တာ၊ တသ္မာ အဗျာကတဘိကထာ၊ ဟူသော ပါဠိဖြင့်။ ကုသလေသု၊ ကုန်သော။ ဓမ္မသု၊ တရားတို့၌။ ဝါ၊ တနည်း။ သဗ္ဗေသု၊ ကုန်သော။ လောကုတ္တရာသု၊ တို့၌။ တဏှာ၊ သည်။ ဓမ္မတဏှာ၊ မည်၏။ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ ဂဟေတွာ၊ ဟူ၍။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ သာ၊ ထိုသဘောတရားသည်။ တဏှာ၊ မည်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ကုသလာ၊

ကုသိုလ်သည်။ န ဟောတိ၊ မဟုတ်။ ပန၊ ကား။ ယသ္မံ၊ ကြောင့်။ (သဒ၊ ထိုတဏှာသည်။) ဓမ္မေ၊ ကုသိုလ်စသော တရား၌။ ဝါ၊ လောကုတ္တရာ တရား၌။ ပဝတ္ထာ၊ ဖြစ်ပြီ။ တသ္မံ၊ ကြောင့်။ အကုသလာ၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဟုတ်။ ဣတိ၊ ထိုသို့ ကုသိုလ်လည်း မဟုတ်နိုင်၊ အကုသိုလ်လည်း မဟုတ်နိုင်သော ကြောင့်။ အဗျာဓကတ၊ တည်း။ ဣတိ၊ သို့။ လဒ္ဓိ၊ အယူသည်။ ဟောတိ၊ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ ဒသေတိ၊ ပြ၏။ (ယသ္မံ၊ ကြောင့်။) တိဟိ၊ ကုန်သော။ ကောဠာသေဟိ၊ ကာမ၊ ဘဝ၊ ဝိဘဏ္ဍကုန်သော အစုထို့ဖြင့်။ ဆပိ၊ ကုန်လော၊ (ရူပတဏှာ စသောအားဖြင့် ၆-ပါးကုန်သော။) တဏှာ၊ တို့ကို။ သံခိပိတော၊ ချိုး၍၊ ဒသိတ၊ ပြအပ်ကုန်ပြီ။ တသ္မံ၊ ကြောင့်။ ဓမ္မတဏှာပိ၊ သည်လည်း။ ကာမတဏှာဒိဘာဝတော၊ ကာမတဏှာ စသည်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်။ န အဗျာကတ၊ အဗျာဓကတမဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤကား။ အဓိပ္ပာယော၊ အဋ္ဌကထာ ဆရာ၏ အလိုတည်း။

ဓမ္မတဏှာအဗျာကတတိကထာဝတ္ထုနာ နိဋ္ဌိတ။

တေရသမဝဂ္ဂဝတ္ထုနာ နိဋ္ဌိတ။

၁၄-စုဒ္ဓသမဝဂ္ဂ

၁-ကုသလာကုသလပဋိသန္ဓဟနကထာ အဖွင့်

၆၈၆-၆၉၁။ တန္တိ၊ တံ ဟူသော ပုဒ်၏။ (သမ္ပန္နော-၌ စပ်။) ကုသလံ၊ ကုသိုလ်သည်၎င်း။ အကုသလာဉ္စ၊ အကုသိုလ်သည်၎င်း။ (အညမညံ ပဋိသန္ဓဟတိ-၌ စပ်။) ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝိသုံ၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ် ၂-ပါး သီးခြား။ သမ္ပန္နော၊ ပုဒ်တို့၏ စပ်ခြင်းကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ ဝါ၊ တနည်း။ တံ ဥဘယံ၊ ထိုကုသိုလ် အကုသိုလ် ၂-ပါးစုံသည်။ (အညမညံ ပဋိသန္ဓဟတိ-၌ စပ်။) ဣတိ၊ သို့။ ဝစနသေသော၊ ဥဘယံ ဟူသော သဒ္ဓါကြွင်းကို။ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။) ပဋိသန္ဓဟတိတိ၊ ကား။ ဗာဇေတိ၊ ရွှေ့နောက်ဆက်စပ်၏။ အနန္တရံ၊ အခြားမဲ့၌။ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ကုသလာကုသလပဋိသန္ဓဟနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-သဠာယတနုပ္ပတ္တိကထာ အဖွင့်

၆၉၁-၆၉၂။ ကေမိ ဝါဒိနော၊ အချို့ကုန်သော ကာပိလဆရာတို့သည်။ အင်္ဂုရသာခါဝိဋ္ဌပါဒိသမ္ပန္နာနံ၊ အညွန့်၊ အခက်၊ အခွ အစရှိသည်တို့နှင့် ပြည့်စုံ ကုန်သော။ [စာအုပ်တို့၌ “အင်္ဂုရေ” ဟု သတ္တမုန္တရိ၏ စဉ်းစားပါ။] ရုက္ခာဒိနံ၊ သစ်ပင် အစရှိသည်တို့၏။ ဗီဇေတိ၊ မျိုးစေ့မျှသည်။ အာဝိဘာဝံ၊ ထင်ရှားသည်၏အဖြစ်သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ တေသံ၊ ထိုကာပိလဆရာတို့၏။ ဝါဒိ၊ အယူကို။ နိဒဿနံ၊ ညွှန်ပြကြောင်း ဥပမာနကို။ ကရောဇ္ဇော၊ ပြုလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သမ္ပန္နသခါဝိဋ္ဌပါနန္တိအာဒိ၊ အစရှိသော။ (ယံ ဝစနံ အတ္ထိ၊ တံ ဝစနံ သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ဆိုပြီ။

သဠာယတနုပ္ပတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-အနန္တရပစ္စယကထာ အဖွင့်

၆၉၃-၆၉၇။ စက္ခု စ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သောတဝိညာဏန္တိ ဧတေ၊ ဟူသော ဤဝါကျ၌။ လဒ္ဓိဝသေန ပဋိဘောဇာတိတိ၊ ဟူသော ဤပါး၌။ (ယုတ္တံ-၌ စပ်။) အနန္တရုပ္ပတ္တိ၊ စက္ခုဝိညာဉ်၏ အခြားမဲ့၌ သောက-

၂၂၂ ကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ မူလဋီကာနိဿယ [စုဒ္ဓသမ

ဝိညာဉ်၏ ဖြစ်ခြင်းကို လလ္လက္ခန္ဓောပိ၊ မှတ်ထင်ပါသော်လည်း။ သော၊
ထိုပရဝါဒီသည်။ စက္ခုမိ၊ စက္ခုပသာဒဉ္စ။ ရူပါရမ္မဏံ ရူပါရုံဟူသော အာရုံ
ရှိသော။ သောတဝိညာဏံ၊ ကို။ န လူစ္ဆတိ၊ အလိုရှိသည် မဟုတ်။ အသဓေါ၊
အဟုတ်ကား။ သောတမိယေဝ၊ သောတပသာဒဉ္စိသာ။ သဒ္ဓါရမ္မဏံ၊ သဒ္ဓါရုံ
ဟူသော အာရုံရှိသော။ (သောတဝိညာဏံ၊ ကို။ လူစ္ဆတိ၊ န) ဣတိ၊
ထို့ကြောင့်။ အနန္တရူပလဒ္ဓိဝသေန၊ စက္ခုဝိညာဉ်၏ အခြားမဲ့၌ သောတ-
ဝိညာဉ်ကို ရခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အာပန္နတ္တာ၊ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
ပဋိဇာနာတိ၊ ဝန်ခံ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝတ္ထု၊ ဆိုခြင်းငှါ။ ယတ္ထိ၊ သင့်၏။
[စက္ခုဝိညာဉ်သည် စက္ခုပသာဒဉ္စ ရူပါရုံကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်ပြီးနောက်
သောတဝိညာဉ်ကလည်း သောတပသာဒဉ္စ သဒ္ဓါရုံကို အာရုံပြု၍ တဆက်
တည်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်။]

အနန္တရူပစွယကထာဝတ္ထုနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-အရိယရူပကထာ အဖွင့်

၆၉၈-၆၉၉။ သမ္မာဝါစာတိ၊ သမ္မာဝါစာ အစရှိသော မဂ္ဂင်သည်။
[အာဒိ-ဖြင့် သမ္မာကမ္မန္တကို ယူ။] ရူပံ၊ ရုပ်လည်း ဟုတ်၏။ မဂ္ဂေါ စ၊ မဂ်လည်း
ဟုတ်၏။ ဣတိ၊ သို့။ လူစ္ဆန္တော၊ အလိုရှိသော ပရဝါဒီသည်။ အရိယရူပန္တိပိ၊
ဟူ၍လည်း။ ဝဒတိ၊ ဆို၏။

အရိယရူပကထာဝတ္ထုနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-အညော အနုသယောတိကထာ အဖွင့်

၇၀၀-၇၀၁။ သရာဂေါတိအာဒိ ပန တသ္မိံ သမယေ ဂုဏဿ အပ္ပ-
ဟိနတ္တာ သရာဂေါတိ ဝတ္တဗ္ဗတန္တိ၊ ဟူ၍၊ ပုရိမပါဌော၊ ရှေး၌ဖြစ်သော
ပါဌ်သည်။ (အတ္ထိ၊ ရှိ၏။) သာနုသယောတိအာဒိ ပန တသ္မိံ သမယေ
အနုသယဿ အပ္ပဟိနတ္တာ သာနုသယောတိ ဝတ္တဗ္ဗတန္တိ၊ ဟူ၍၊ ပုရိမပါဌော၊
နောက်၌ဖြစ်သော ပါဌ်သည်။ (အတ္ထိ၊ ရှိ၏။) သော၊ ထိုနောက်၌ဖြစ်သော
ပါဌ်သည်။ ယုတ္တော၊ သင့်၏။ [ယခုစာအုပ်တို့၌လည်း နောက်ပါဌ်သာ
ရှိသည်။] ဟိ၊ မှန်။ သော၊ ထိုနောက်၌ဖြစ်သော ပါဌ်သည်။ န အနုသယ-
ပရိယုဋ္ဌာနာနံ အညတ္တံ။ တသ္မာ တံ အသာဓကန္တိ တေတေန၊ ဟူသော ဤ
ပါဌ်နှင့်။ သမေတိ၊ ရှေ့နောက် ညီညွတ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။
[ကသ္မာ သော ယုတ္တော။ ဟိ (ယသ္မာ) ။ပေ။ သမေတိ။ ဣတိ (တသ္မာ၊
သော ယုတ္တော။ ဤသို့လည်း တနည်းပေးပါ။]

အညော အနုသယောတိကထာဝတ္ထုနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-ပရိယုဋ္ဌာနံ စိတ္တဝိပ္ပယုတ္တန္တိကထာ အဖွင့်

၇၀၂။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ အနိစ္စာဒိတော၊ အနိစ္စ အစရှိသော အခြင်း အရာအားဖြင့်။ မနသိကရောဂတာပိ၊ နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ လည်း။ ရာဂါဒယော၊ ရာဂ အစရှိသော ကိလေသာတို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်တတ်ကုန်၏။ စ၊ ထိုသို့ပင် ဖြစ်တတ်ကုန်သော်လည်း။ တေ၊ ထို ရာဂ အစ ရှိသော ကိလေသာတို့သည်။ ဝိပဿနာယ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့်။ န သမ္ပယုတ္တာ၊ သမ္ပယုတ် မဖြစ်ကုန်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ထိုသို့ အနိစ္စ အစရှိသောအားဖြင့် ဝိပဿနာရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်း ရာဂ အစရှိသော ကိလေသာတို့၏ ဖြစ်တတ် ကုန်သည်၏အဖြစ်၊ ထို ရာဂ အစရှိသည်တို့၏ ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့်သမ္ပယုတ် မဖြစ် ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ပရိယုဋ္ဌာနံ၊ ကိလေသာတို့၏ ထကြွခြင်းသည်။ စိတ္တဝိပ္ပယုတ္တံ၊ စိတ်နှင့်မယှဉ်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ လဒ္ဓိ၊ ပရဝါဒီတို့၏ အယူသည်။ ဟောတိ၊ ။ ဣတိ၊ ဤကား။ အဓိပ္ပါယော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။

ပရိယုဋ္ဌာနံ စိတ္တဝိပ္ပယုတ္တန္တိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-ပရိယာပနကထာ အဖွင့်

၇၀၃-၇၀၅။ တိဝိဓယာတိ၊ ကား။ ကိလေသဝတ္ထုဩကာသဝသေန၊ ကိလေသကံဓ၊ ဝတ္ထုကံဓ၊ ကာမဘုံ ဟူသော ဩကာသတို့၏ အပြား အားဖြင့်။ (တိဝိဓယ၊ သော။) ဝိ၊ တနည်း။ ကာမရာဂ ကာမဝိတက္က- ကာမာဝစရဓမ္မဝသေန၊ ကာမရာဂ၊ ကာမဝိတက်၊ ကာမာဝစရတရားတို့၏ အပြားအားဖြင့်။ တိဝိဓယ၊ သော။ (ကာမဓာတုယာ-၌ စပ်။) ကိလေသ- ကာမဝသေနာတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၌။ ကိလေသကာမတုတကာမဓာတုဘာဝေန၊ ကိလေသကာမ ဖြစ်၍ ဖြစ်သော ကာမဓာတ်၏အဖြစ်ဖြင့်။ (ပရိယာပနတ္တာ-၌ စပ်။)

အဓိပ္ပါယ် အသလ္လက္ခေန္တောတိ၊ ဟူသော ပုဒ်၏။ ရူပဓာတုသဟဂတ- ဝသေန၊ ရူပဓာတ်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ အနုသေတိ၊ ကိန်းသလော။ ဣတိ၊ ဤသို့၎င်း။ ရူပဓာတုဓမ္မသု၊ ရူပဓာတ်တရားတို့တွင်။ အညတရဘာဝေန၊ အမှတ်မထား တပါးပါး၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ရူပဓာတုပရိယာပနော၊ ရူပဓာတ်၌ အကျုံးဝင်သလော။ ဣတိ စ၊ ဤသို့၎င်း။ ပုစ္ဆိတဘာဝံ၊ မေးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို။ အသလ္လက္ခေန္တော၊ မမှတ်သားနိုင်သည်။ (ဟုတွာ) (ပဋိဇာနာတိ-၌ စပ်။) ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။

ပရိယာပနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈-အဗျာကတကထာ အဖွင့်

၇၀၆-၇၀၈။ ဒိဋ္ဌိဂတံ၊ မိစ္ဆာအယူကို။ သဿတော လောကောတိ ခေါဝစ္ဆ အဗျာကတမေတန္တိ၊ ဟူ၍။ သဿတာဒိတာဝေန၊ သဿတ အစ ရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်။ အကထိတတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်။ အဗျာကတန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ သမ္ပန္နော၊ ပုဂံတို့၏ စပ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ [“အဗျာကတန္တိ ဝုတ္တံ”ကို လိုက်၍ စပ်ပါစေ- ဟူလို၊] ပန၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤ သဿတော လောကော အစရှိသော စကား ရပ်၌။ ဒိဋ္ဌိဂတံ၊ မိစ္ဆာအယူကို။ အဗျာကတန္တိ၊ ဟူ၍။ န ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူ အပ်သည် မဟုတ်။ အထခေါ၊ အဟုတ်ကား။ သော ပညော၊ ဤ ပြဿနာကို။ ဌပနီဝယာ၊ မဖြေဆိုပဲ ထားထိုက်၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဒဿိတံ၊ ပြအပ်ပြီ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗထာပိ၊ အလုံးစုံသော အပြားအားဖြင့် လည်း။ ဒိဋ္ဌိဂတံ၊ မိစ္ဆာအယူကို။ အဗျာကတန္တိ၊ ဟူ၍။ န ဝုတ္တံ၊ မဆိုထိုက်။ ဣတိ၊ ဤအနက်သည်။ ယုတ္တံ၊ သင့်၏။

အဗျာကတကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-အပရိယာပန္နကထာ အဖွင့်

၇၀၉-၇၁၀။ တသ္မာတိ၊ ကား။ ယသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဒိဋ္ဌိရာဂါနံ၊ ဒိဋ္ဌိနှင့် ရာဂတို့၏။ ဝိက္ခမ္ဘနဘာဝေ၊ ဖျာန်ဖြင့် ပယ်ခွါရခြင်း ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်သည်။ သမာနေပိ၊ တူပါသော်လည်း။ ဝီတရာဂေါတိ၊ ကင်းသော ရာဂရှိသူဟူ၍။

၁။ သဗ္ဗထာပိ။ အကျိုးမပေးသောကြောင့် “အဗျာကတ”ဟု ခေါ်ရသော အခြင်းအရာ၊ ဖြေဆိုအပ်သော ဗျာကတ မဟုတ်သောကြောင့် “အဗျာကတ”ဟု ခေါ်အပ်သော အခြင်းအရာ၊ ဤ ၂-မျိုးသော အခြင်းအရာကို “သဗ္ဗထာပိ”ဟု ဆိုသည်။ မိစ္ဆာအယူကို “အဗျာကတ”ဟု နာမည်တပ်ရာ၌ အကျိုးမပေးသောကြောင့် အဗျာကတ ဟူသော ပဌမနည်းဖြင့် မဆိုထိုက်။ မဖြေဆိုပဲ ထားအပ်သောကြောင့် အဗျာကတ မည်၏ ဟူသော ဓုတိယနည်းနှင့်သာ ဆိုထိုက်သည်။ [သဗ္ဗထာပိတိ အဝိပါကဘာဝေနာပိ သဿတာဒိတာဝေနပိ-အနု။]

၂။ သမာနေ ဝိက္ခမ္ဘနဘာဝေပိ။ “ပုထုဇ္ဇနော ဖျာနလာတိ”ဟု ဆိုသော ကြောင့် ဖျာန်ဖြင့် ခွါခြင်းကို ဆိုရာဌာန ဖြစ်ရကား “ဝိက္ခမ္ဘနဘာဝေပိ”ဟု ဝိက္ခမ္ဘန ပဟာန်ဖြစ်သော ဖျာန်ဖြင့် ခွါခြင်းကို ဆိုသည်။ ဒိဋ္ဌိနှင့်ရာဂကို ဖျာနလာတိပုထုဇ္ဇနက ပယ်ခွါခြင်းအားဖြင့် တူသော်လည်း “ဝီတရာဂေါ၊ ကင်းသော ရာဂရှိသူ”ဟုသာ ဆိုရိုးရှိ၏။ “ဝိဂတဒိဋ္ဌိကော”ဟု ဆိုရိုး မရှိ။ ထို့ကြောင့် “ဒိဋ္ဌိသည် လောကီတရား၌ မပါဝင်”ဟု တချို့ ဆရာတို့က ဆိုကြသည်-ဟု ပရဝါဒီအယူကို ဖွင့်သည်။ ထိုသို့ ပရဝါဒီက အယူရှိသောကြောင့် ပါဠိတော်၌ “ဒိဋ္ဌိဂတံ အပရိယာပန္နံ”ဟု သကဝါဒီက ပုစ္ဆာထုတ်သည်။

ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ ပန၊ ဗျတိရိက်ကား။ ဝိဂတဒိဋ္ဌိကောတိ၊ ကင်းသော မိစ္ဆာအဟူရှိသူဟူ၍။ န(ဝုစ္စတိ)၊ မဆိုအပ်။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဒိဋ္ဌိ၊ ဒိဋ္ဌိသည်။ လောကီယပရိယာပနာ၊ လောကီတရား၌ အကျုံးဝင်သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဣတိ၊ သို့။ အတ္ထံ၊ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကြကုန်၏။

ပန၊ ထိုသို့ပင် ဆိုကြပါကုန်သော်လည်း။ ရူပဒိဋ္ဌိယာဒိအဘာဝါ၊^၁ ရူပဒိဋ္ဌိ အစရှိသည်၏ မရှိခြင်းကြောင့်။ ဒိဋ္ဌိယာ၊ ဒိဋ္ဌိသည်။ ကာမဇာတုပရိယာပနာယ၊ ကာမဇာတ်၌ အကျုံးဝင်သည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ဖြစ်ရာ၏။ စ၊ ထိုသို့ဖြစ်ရာပါသော် လည်း။ ပရိယာပနာ၊ ကာမဇာတ်၌ အကျုံးဝင်သည်။ ယဒိ သိယာ၊ အကယ်၍ ဖြစ်အံ့။ တထာ စ သတိ၊ ထိုသို့ ဒိဋ္ဌိ၏ ကာမဇာတ်၌ အကျုံးဝင်သည်၏အဖြစ် ဖြစ်လသော်။ ကာမရာဂေါ ဝိယ၊ ကာမရာဂကဲ့သို့။ ဈာနလာဘိနော၊ ဈာန်ကို ရခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဒိဋ္ဌိပိ၊ ဒိဋ္ဌိသည်လည်း။ ဝိဂစ္ဆေယျ၊ ကင်းရ၏။ ဣတိ၊ ထိုသို့ ကင်းခြင်းကြောင့်။ ဝိဂတဒိဋ္ဌိကောတိ၊ ကင်းသော ဒိဋ္ဌိရှိသူ ဟူ၍။ ဝတ္ထုဓမ္မာ၊ ဆိုထိုက်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ စ၊ ထိုသို့ ဖြစ်ရာပါ သော်လည်း။ န ဝုစ္စတိ၊ ဝိဂတဒိဋ္ဌိကောဟု မဆိုအပ်။ တသ္မာ၊ ထိုသို့ ဝိဂတ ဒိဋ္ဌိကောဟူ၍ ဆိုရိုးမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဒိဋ္ဌိ၊ ဒိဋ္ဌိသည်။ အပရိယာ- ပနာ၊ ကာမဇာတ်၊ ရူပဇာတ်၊ အရူပဇာတ် ဟူသော ဇာတ် ၃-ပါး၌ အကျုံး မဝင်။ [ဤကား ပရဝါဒီ၏ အယူအတိုင်း အဖွင့်တည်း။]

ဟိ၊ မှန်၏။ တထာ၊ ထိုဈာနလာဘိ ပုထုဇဉ်၏ သန္တာန်၌။ အဝိဂတာ၊ မကင်းသေးသော။ သာ ဒိဋ္ဌိ၊ ထို ဒိဋ္ဌိသည်။ [ဈာနလာဘိနော ဒိဋ္ဌိကို ပြန်၍ ညွှန်သည်။] ကာမရာဂေါ ဝိယ၊ ကာမရာဂကဲ့သို့။ ကာမဒိဋ္ဌိ၊ ကာမဒိဋ္ဌိသည်။

၁။ ရူပဒိဋ္ဌိယာဒိအဘာဝါ။ ။ထို ဝဒန္တိဝါဒကို မနှစ်သက်သောကြောင့် အခြားနည်းအားဖြင့် ဖွင့်ပြလိုသော ဋီကာဆရာသည် “ရူပဒိဋ္ဌိယာဒိအဘာဝါ”ဟု မိန့်သည်။ ဒိဋ္ဌိယာဒိဋ္ဌိ အာဒိ-ဖြင့် “အရူပဒိဋ္ဌိ စသည်ကို ယူ”ဟု အနုဋီကာ ဖွင့်၏။ ထို့ကြောင့် ရှေးနိဿယ၌ “ရူပဒိဋ္ဌိယာဒိအဘာဝါ”ဟု ရှိသောပါဠိသာ အနုဋီကာ အဖွင့်နှင့် ညီသည်။

ဆိုလိုရင်းကား—ရူပဒိဋ္ဌိ (ရူပဇာတ်၌ ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိ) အရူပဒိဋ္ဌိ (အရူပဇာတ်၌ ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိ)ဟု အဆို မရှိသောကြောင့် ဒိဋ္ဌိသည် ကာမဇာတ်၌ အကျုံးဝင်သော တရားသာ ဖြစ်ထိုက်၏။ ထိုသို့ ဖြစ်လျှင် ဈာနလာဘိပုဂ္ဂိုလ်မှာ ကာမရာဂကင်းသကဲ့သို့ ဒိဋ္ဌိလည်း ကင်းရ၏။ ထိုသို့ ကင်းလျှင် “ဝိဂတဒိဋ္ဌိကော”ဟု ဆိုထိုက်၏။ ထိုသို့ ဆိုရိုးကား မရှိ။ ထို့ကြောင့် အပရိယာပနာ ဒိဋ္ဌိ=ဒိဋ္ဌိသည် ကာမဇာတ်၊ ရူပဇာတ်၊ အရူပဇာတ် ၃-မျိုး၌ အကျုံးမဝင်။ ထိုသို့ အကျုံးမဝင်သောကြောင့် “မဂ္ဂေါ ဖလံ နိဗ္ဗာနံ-ဒိဋ္ဌိဆိုတာ မဂ်လား၊ ဖိုလ်လား နိဗ္ဗာန်လား”စသည်ဖြင့် သမဝါဒီက ထပ်၍ စောစောသည်။

၂၂၆

ကထာဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ မူလဒီကာ နိဿယ

န ဟောတိ၊ မဟုတ်။ ယေန၊ ယင်း ကာမဒိဋ္ဌိ၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ ကာမ-
ဓာတုယာ၊ ကာမဓာတ်၌။ ပရိယာပနာ၊ အကျုံးဝင်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။
ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေတိ၊ ပရဝါဒီဆို၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝေဓိတဗ္ဗံ၊ သိထိုက်၏။

အပရိယာပနကထာဝတ္ထုနာ နိဋ္ဌိတာ။

စုဒ္ဓသမဝဂ္ဂဝတ္ထုနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁။ န ဟိ သဉ္စ၊ ပေးဝေတီတိ။ ။ န ဟိ ဟု တက်သောကြောင့် ဒဠိ-ဟေတု ၂-ချက်
ရတည်း။ လွယ်ကူသော ဒဠိကိုသာ အနက်ပေးပါသည်။ နိဿယအတိုင်း အဓိပ္ပာယ်
သိနိုင်ပြီ။ [ယေနာတိ ကာမဒိဋ္ဌိတာဝေန-အနု။] [ဤ ဒုတိယ နည်း၌လည်း
“အပရိယာပန”အရ ဓာတ် ၃-ပါး၌ အကျုံးမဝင်သော လောကုတ္တရာ တရားဟုပင်
ပရဝါဒီက ယူသည်။]

၁၅-ပစ္စယမဝဂ္ဂ

၁-ပစ္စယတာကထာ အဖွင့်

၇၁၁-၇၁၇။ တသ္မာ ပစ္စယတာ ဝဝတ္ထိတာတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၏။ ဟေတုပစ္စယဘူတဿ၊ ဟေတုပစ္စည်းဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ဓမ္မဿ၊ ဟိတ် ၆-ပါး တရား၏။ အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝါဒီနာ၊ အာရမ္မဏပစ္စည်း၏ အဖြစ် အစရှိသည်။ န ဘဝိတဗ္ဗံ ယထာ၊ မဖြစ်ထိုက်သကဲ့သို့။ (ဝေ၊ တူ။) အဓိပတိ-ပစ္စယတာဒီနာ စ၊ အဓိပတိပစ္စည်း၏ အဖြစ် အစရှိသည်သည်လည်း။ န ဘဝိတဗ္ဗံ၊ မဖြစ်ထိုက်။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဧတဿ၊ ဟေတုပစ္စည်းတပ်သော ဟိတ် ၆-ပါးတရား၏။ ဟေတုပစ္စယဘာဝေါယေဝ၊ ဟေတုပစ္စည်း၏ အဖြစ် သည်သာ။ ဝါ၊ ကိုသာ။ ဝဝတ္ထိတော၊ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်အပ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ အတ္တော၊ နက်။

ပစ္စယတာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-အညမညပစ္စယကထာ အဖွင့်

၇၁၈-၇၁၉။ အပုညာဘိသင်္ခါရောဝ၊ အပုညာဘိသင်္ခါရကိုသာ။ ဂဟိ-တော၊ ယူအပ်ပြီ။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) နန အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရေန သဟဇာတာတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တတ္တာ၊ ပါဠိတော်၌ သကဝါဒီ ဆိုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဣတိ၊ ဤကား။ အဓိပ္ပာယ်ော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။

သဟဇာတ အညမည အတ္ထိ အဝိဂတ သမ္ပယုတ္တဝသေနာတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဠိ၌။ နိဿယော၊ နိဿယပစ္စည်းကို။ ဝါ၊ သည်။ ကမတေဒေန၊ အစဉ်ကို ဖျက်ခြင်းကြောင့်။ အတ္ထိဂ္ဂဟဏေန၊ အတ္ထိပစ္စည်းကို ယူခြင်းဖြင့်။ ဂဟိတော၊ ယူအပ်ပြီးသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ န ဝုတ္တော၊ သီးခြား မဆိုအပ်။

၁။ နိဿယော ဝေ။ န ဝုတ္တော။ ။သဟဇာတ၊ အညမည၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ၊ သမ္ပယုတ္တဝသေန-ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဠိ၌ နိဿယပစ္စည်းရထိုက်လျက် အဘယ်ကြောင့် မဆိုအပ်ပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “နိဿယော ဝေ။ န ဝုတ္တော”ဟု မိန့်သည်။ အဋ္ဌကထာစကား၌ ပစ္စည်းကို အစဉ်ကျအောင်ဆိုလျှင် အညမည၏ အခြားမဲ့၌ သမ္ပယုတ္တကို ဆိုရလိမ့်မည်။ ထိုသို့ မဆိုပဲ အဝိဂတ၏ အခြားမဲ့၌ သမ္ပယုတ္တကို ဆိုတားခြင်းသည် အစဉ်ပျက်၏။ ထိုသို့ တမင်လာ အစဉ်ဖျက်၍ ဆိုသော

ကမ္မာဟာရာ၊ ကမ္မပစ္စည်း၊ အာဟာရပစ္စည်းတို့ကို။ အသာဓာရဏတာယ၊ အဘို့အစုတမျိုးနှင့် မဆက်ဆံသည့်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (န ဝုတ္တာ။) ဣတိ၊ သို့။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဟိ၊ မှန်။ တိဏိ ဥပါဒါနာနိ၊ ပေ။ ပစ္စယာ ဟောန္တိတိ၊ ဟူ၍။ ဝက္ခတိ၊ ဆိုလတ္တံ့။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤကထာ၌။ ဥပါဒါနေဟိ၊ ဥပါဒါန်တို့နှင့်။ သမာနာ ဝေ၊ တူသည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ သင်္ခါရာနံ၊ တို့၏။ ပစ္စယတာ၊ ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ကို။ (သင်္ဂဟကာရေန၊ သည်။) ဒဿိတာ၊ ပြအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

အညမညပစ္စယကထာဝတ္ထုနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉။ တတိယသညာဝေဒယိတကထာ အဖွင့်

၇၃၂။ တတိယသညာဝေဒယိတကထာယံ၊ ၌။ သေသသတ္ထေ သန္ဓာ-
ယာတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၏။ နိရောဓသမာပန္နကော၊ နိရောဓသို့ ကောင်းစွာ
ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်မှ။ အညေ၊ အခြားကုန်သော။ ယေသံ၊ အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်
တို့၏ သန္ဓာန်၌။ နိရောဓသမာပတ္တိယာ၊ နိရောဓသမာပတ်သည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊
ဖြစ်ထိုက်၏။ ဧတ ပဉ္စဝေါကာရသတ္ထေ၊ ထို ပဉ္စဝေါကာရသတ္တဝါတို့ကို။
သန္ဓာယ၊ ၍။ (ပဋိက္ခိပတိ-၌ စပ်။) ဣတိ၊ ဤကား။ အဓိပ္ပာယ်ော၊ အဋ္ဌ-
ကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။ စ၊ ဆက်။ အသညသတ္တာနမ္ပိ၊ အသညသတ်
သတ္တဝါတို့၏ သန္ဓာန်၌လည်း။ သညပ္ပါဒါ၊ သညာ၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။
စုတိ၊ စုတိကို။ ဣစ္ဆန္တိ၊ အလိုရှိကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ သေသသဗ္ဗ-

ကြောင့် နိဿယပစ္စည်းကို အတ္ထိပစ္စည်းဖြင့် သွင်းယူအပ်ပြီဟု သိစေသည်။ [အညမညာ-
နန္တရံ အဝတ္တာ အဝိဂတနန္တရံ သမ္ပယုတ္တဿ ဝစနံ ကမတေဒေါ၊ အတ္ထိဂ္ဂဟဏောနေဝ
ဂဟိတော အတ္ထိပစ္စယဘူတောယေဝ ဓမ္မော နိဿယပစ္စယော ဟောတိတိ။-အနု။]

၁။ ကမ္မာဟာရာ။ အကုသိုလ်သင်္ခါရက အဝိဇ္ဇာအား ကျေးဇူးပြုရာ၌
သဟဇာတကမ္မပစ္စည်း၊ မနောသဉ္ဇေတနာဟာရ-ဟူသော အာဟာရပစ္စည်းများ ရထိုက်
ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် မဆိုအပ်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ကမ္မာ-
ဟာရာ အသာဓာရဏတာယာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ”ဟု မိန့်သည်။

၂။ အသာဓာရဏတာယ။ “ပဒန္တရာသာဓာရဏတာယ”ဟု အနုဋီကာ
ဖွင့်၏။ ကမ္မပစ္စည်းသည် “သင်္ခါရပစ္စယာ အဝိဇ္ဇာ”ဟူသော ပုဒ်နှင့်သာ ဆိုင်၏။
“အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ”ဟူသော ပုဒ်နှင့်ကား မဆိုင်။ မနောသဉ္ဇေတနာဟာရ
ဟူသော အာဟာရ၌လည်း နည်းတူ။ ဤသို့ “သင်္ခါရပစ္စယာ အဝိဇ္ဇာ”ဟူသော
ပုဒ်တဖန်နှင့်သာ ဆက်ဆံ၍ “အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ”ဟူသော ပုဒ်တဖန်နှင့်
မဆက်ဆံသောကြောင့် ကမ္မ၊ အာဟာရပစ္စည်းတို့ကို မဆိုအပ်-ဟု သိပါ။

၁၀၄]

၁၀-အသညသတ္တုပိကာကထာ အဖွင့်

၂၂၉

သတ္တေ၊ နိရောဓသို့ ကောင်းစွာ ရောက်သော သတ္တဝါမှ ကြွင်းသော အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့ကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ (ပဋိကိပတိ-၌ စပ်။) ဣတိ ဝါ၊ ဤသို့သော်လည်း။ (အဓိပ္ပာယ်ော ဝေဒိတဗျော။)

သရီရပကတိန္တိ၊ ကား။ ယထာ ရူပေ၊ အကြင်သို့သဘောရှိသော။ ကာယေ၊ ဌ။ ပါဏိသမ္ပသာပိ၊ လက်၏ အတွေ့တို့သော်မှလည်း။ ကမန္တိ၊ ကျရောက်နိုင်ကုန်၏။ [လက်ဝါးဖြင့် ပုတ်ခတ်သောအခါ လက်၏ အတွေ့ ကျရောက်နိုင်၏။] အယံ ကာယော၊ ဤကိုယ်သည်။ တထာရူပေါ၊ ဆိုသို့ အဆိပ်စသည်တို့၏ ကျရောက်နိုင်ခြင်း သဘောရှိ၏။ ဣတိအာဒိကံ၊ ဤသို့ အစရှိသော။ (သရီရပကတိ၊ ကိုယ်၏ ပင်ကိုယ်သဘောကို။ သန္ဓာယ ပဋိဇာနာတိ-၌ စပ်။)

၇၃၃-၇၃၄။ သုတ္တဝိရောဓော သိယာတိ၊ ဟူသော။ ဣဒံ၊ ဤစကားကို။ ပရဝါဒိ၊ ကို။ သမ္ပုဋ္ဌာပေတော၊ လက်ခံစေပြီး၍။ ဝါ၊ ဝန်ခံစေပြီးမှ။ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ဆိုထိုက်၏။ [ယခုတော့ ပရဝါဒီကို လက်မခံစေပဲ ဆိုထားသောကြောင့် မကောင်းပါ-ဟူလို။]

တတိယသညာဝေဒယိတကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀-အသညသတ္တုပိကာကထာ အဖွင့်

၇၃၅။ သညာဝိရာဂဝသေန ပဝတ္တဘာဝနာ အသညသမာပတ္တိပီတိ၊ ဟူသော ပါဠိဖြင့်။ (ဒဿေတိ-၌ စပ်။) လဒ္ဓိကိတ္တနေ၊ အယူကို ပြောဆိုရာ၌။ သညာဝိရာဂဝသေန၊ သညာကို စက်ဆုပ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္တဘာဝနံ၊ ဖြစ်သော ဘာဝနာ ဟူသော။ စတုတ္ထဇ္ဈာနသမာပတ္တိံ၊ စတုတ္ထဈာန်သမာပတ်ကို။ အသညသမာပတ္တိတိ၊ ဟူ၍။ အဂ္ဂဟေတု၊ မယူမူ၍။ သာပိ အသည်တာ၊ ထိုသညာမရှိသူ၏ အဖြစ်သည်လည်း။ သညာဝေဒယိတနိရောဓသမာပတ္တိယေဝ နာမ၊ သညာဝေဒယိတနိရောဓသမာပတ် မည်သည်သာ။ (ဟောတိ၊ ၏။) ဣတိ၊ သို့။ ပရဿ၊ ပရဝါဒီ၏။ လဒ္ဓိ၊ အယူသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) ဒဿေတိ၊ ပြ၏။ ယသ္မာ အသညသမာပတ္တိံ ။ ပေ ။ အတ္တိတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤ ပါဠိ၌။ သကသမယသိဒ္ဓါ၊ သကဝါဒီအယူ၌ ပြီးစီးသော။ စတုတ္ထဇ္ဈာနသမာပတ္တိံ၊ ကို။ (သညာဝိရာဂဖြစ်သော စတုတ္ထဈာန်သမာပတ်ကို။) အသညသမာပတ္တိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တာ၊ ပြီ။

၇၃၆။ သညာဝိရာဂဝသေန၊ သညာကို စက်ဆုပ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ သမာပန္နတ္တာ၊ ကောင်းစွာ ရောက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အသည်တာ၊

၂၃၀ ကဏာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ မူလဋီကာ နိဿယ ပန္နရသမံ

အသည်၏ အဖြစ်ကို။ (အနုညာတာ၊ ပြီ။) သညာယ၊ ၏။ အဘာဝတော၊
မရှိခြင်းကြောင့်။ (အသည်တာ န အနုညာတာ၊ ခွင့်ပြုအပ်သည်မဟုတ်။)
ဣတိ၊ ဤ စကားကို။ စတုတ္ထဇ္ဈာနသမာပတ္တိမေဝ၊ ကိုသာ။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။
(သင်္ဂဟကာရော) ဝဒတိ၊ ဆို၏။

အသညသတ္တုပိကာကဏာဝတ္ထုနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁-ကမ္မုပဗယကထာ အဖွင့်

၇၃၈-၇၃၉။ ကမ္မေန သဟဇာတောတိ ပဉ္စေသု၊ အစရှိသော ပြဿနာ
တို့၌။ ကမ္မုပဗယံ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ၊ စိတ္တဝိပ္ပယုတ္တံ သန္ဓာယ ပဋိဇာနာတိတိ၊
ဟူ၍။ ကတ္တစိ၊ အချို့သော ပေမူ၌။ ပါဌော၊ ပါဌ်သည်။ အတ္တိ၊ စိတ္တသမ္ပယုတ္တံ
သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ၊ စိတ္တဝိပ္ပယုတ္တံ သန္ဓာယ ပဋိဇာနာတိတိ၊ ဟူ၍။ အညတ္တ၊
အခြားသော ပေမူ၌။ (ပါဌော အတ္တိ) ဥဘယမ္ပိ၊ ၂-ပါးသော မူကိုလည်း။
ဝိစာရေတဗ္ဗံ၊ စိစစ်ထိုက်၏။ [အဋ္ဌကထာစာအုပ်ဝယ် မူကွဲပြရာ၌ ဤပါဌ်
၂-မျိုးလုံးကို မပြပဲ “စိတ္တဝိပ္ပယုတ္တံ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ၊ စိတ္တသမ္ပယုတ္တံ
သန္ဓာယ ပဋိဇာနာတိ”ဟု မူကွဲ ပြထား၏။ ထိုမူကွဲသာ ပါဠိတော်နှင့်
ညီပါသည်။]

၇၄၁။ တသ္မာတိ၊ ကား။ တိတ္ထမ္ပိ၊ ကမ္မ၊ ကမ္မုပဗယ၊ ကမ္မဝိပါက
ဟူသော ၃-ပါးလုံးတို့၏လည်း။ ဧကက္ခဏေ၊ တပြိုင်နက်သော ခဏ၌။
သဗ္ဗာဝတော၊ ထင်ရှားရှိခြင်းကြောင့်၎င်း။ တိတ္ထံ၊ ကုန်သော။ ဖဿာနဉ္စ၊
တို့၏လည်း။ သမောဓာနာ စ၊ ပေါင်းဆုံခြင်းကြောင့်၎င်း။ ဧကတ္တံ၊ တခု
တည်း၏ အဖြစ်ကို။ (သကဝါဒိ၊ သည်။) ပုစ္ဆတိ၊ ၏။ ဣတိ အဓိပ္ပာယ်ော၊
ကို။ ခဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။

ကမ္မုပဗယကထာဝတ္ထုနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပန္နရသမဝဂ္ဂဝတ္ထုနာ နိဋ္ဌိတာ။

တတိယော ပဏ္ဏာသင်္ကော သမတ္တော။

၁၆-သောဠသမဝဂ္ဂ

၃-သုခါနုပ္ပဒါနကထာ အဖွင့်

၇၄၇-၇၄၈။ သုခါနုပ္ပဒါနကထာယံ၊ ဌံ၊ ယံ ဧဝရူပန္တိ၊ ကား။ နေဝ အတ္တနော၊ မိမိဥစ္စာလည်း မဟုတ်သော။ န ပရေသံ၊ သူတပါးတို့၏ ဥစ္စာလည်း မဟုတ်သော။ [မိမိလည်း မဟုတ်၊ ပေးရာသူလည်း မဟုတ်သူကို “ပရေသံ”ဟု ဆိုသည်။] န တဿ၊ ထိုသူ၏ ဥစ္စာလည်း မဟုတ်သော။ ယံ၊ အကြင် သုခသည်။ (အတ္ထိ၊ ဇိ။) ဧဝ ရူပံ နာမ၊ ဤသို့ သဘောရှိသည် မည်သော သုခသည်။ အနုပ္ပဒိန္နံ၊ လျော်စွာ ပေးအပ်သည်။ ဘဝိတုံ၊ ဖြစ်ခြင်း ငှါ။ န အရဟတိ၊ မထိုက်။ (ကသ္မာ၊ နည်း။) အညဿ၊ ထို ၃-ပါးမှတစ်ပါး၊ အခြားသော သုခ၏။ (ဘဝိတုံ၊ ဖြစ်ခြင်းငှါ။) အသက္ကုဏေယျတ္တာ၊ မတပ် ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ [ဤ နိဿယ၌ “အညဿ၊ တပါးသော သူ၏။ ဝါ၊ အား။ အသက္ကုဏေယျတ္တာ၊ ပေးခြင်းငှါ မတတ်ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း”ဟု ပေးလေ၏။] ဣတိ၊ ကြောင့်။ လဒ္ဓိမတ္တေန၊ မိမိ အယူဖြင့်။ (ပရဝါဒိ၊ သည်း။) ပဋိဇာနာတိ၊ ဝန်ခံ၏။ ယုတ္တိယာ၊ အသင့် ယုတ္တိအားဖြင့်။ န (ပဋိဇာနာတိ)၊ ဝန်ခံသည် မဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤကား။ အဓိပ္ပာယော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။

သုခါနုပ္ပဒါနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-အဓိဂယုမနသိကာရကထာ အဖွင့်

၇၄၉-၇၅၃။ တံ စိတ္တတာယာတိ၊ ကား။ ဧတဿ၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏။ အာရမ္မဏတူတံ၊ အာရုံဖြစ်၍ဖြစ်သော။ တဒေဝ စိတ္တံ၊ ထိုစိတ်သည်ပင်။ (အတ္ထိ၊ ဇိ။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ တံ စိတ္တော၊ မည်၏။ တဿ၊ ထိုစိတ်ရှိသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဘာဝေါ၊ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာတည်း။ တံစိတ္တတာ၊ ထိုစိတ်ရှိသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ။ တာယ တံစိတ္တ-တာယ၊ ထိုစိတ်ရှိသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ (စောဒေတုံ-၌ စပ်။) ဝါ၊ တနည်း။ အာလမ္မကံ၊ အာရုံပြုတတ်သည်လည်းဖြစ်သော။ အာလမ္မတဗ္ဗံ၊ အာရုံပြုအပ်သည်လည်းဖြစ်သော။ တံ စိတ္တံ၊ ထို စိတ်တည်း။ တံ စိတ္တံ၊ ထိုစိတ်။ တဿ၊ ထို အာရုံပြုတတ်၊ အာရုံပြုအပ်သော ထို စိတ်၏။ ဘာဝေါ၊ တည်း။ တသေဝ၊ ထို စိတ်၏သာ။ အာလမ္မကအာလမ္မတဗ္ဗတာ၊ အာရုံပြုတတ်၊ အာရုံ

၂၃၂

ကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ မူလဋီကာ နိဿယ

ပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်တည်း။ တံစိတ္တတာ၊ ဖြစ်။ တာယ (တံ စိတ္တတာယ)၊
ထိုစိတ်၏သာ အာလမ္ဗကအာလမ္ဗိတဗ္ဗစိတ်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ စောဒေတုံ၊ ငှါ။
ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။

အဓိဂယုမနသိကာရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-ရူပံ ရူပါဝစရာရူပါဝစရန္တိကထာ အဖွင့်

၇၆၀-၇၇၀။ ရူပံ ရူပါဝစရာရူပါဝစရန္တိကထာယံ၊ ဌံ။ ဟေဋ္ဌာတိ၊
ကား။ ဝုဒ္ဓသမဝဂ္ဂေ၊ ဌံ။ အာဂတပရိယာပနူကထာယံ၊ လာသော ပရိယာပနူ
ကထာဌံ။ (ဝုတ္တနယမေဝ-ဌံ စပ်။) သမာပတ္တေသိယန္တိအာဒိ၊ အစရှိသော
စကားရပ်သည်။ ဝုတ္တနယမေဝ၊ သည်သာ။ စ၊ ဆက်။ ဧတ္ထ၊ ဤကထာဌံ။
အတ္ထိ ရူပံ အရူပါဝစရန္တိ၊ ဟူ၍။ အရူပါဝစရကမ္မဿ၊ ၏။ ဝါ၊ ကို။
ကတတ္တာ၊ ပြုအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ယံ ရူပံ၊ ကို။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။
တတ္ထ စ၊ ထို ရုပ်ဌ်လည်း။ ယံ၊ အကြင်စကားရပ်ကို။ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ဆိုထိုက်၏။
တံ၊ ထို စကားရပ်သည်။ အဋ္ဌမဝဂ္ဂေ၊ ဌံ။ အရူပေ ရူပကထာယံ၊ ဌံ။ ဝုတ္တနယ-
မေဝ၊ သည်သာ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ရူပံ ရူပါဝစရာရူပါဝစရန္တိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သောဠသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၇-သတ္တရသမဝဂ္ဂ

၁-အတ္ထိ အရဟတော ပုညပထယကထာ အဖွင့်

၇၇၆-၇၇၉။ စိတ္တံ အနာဒိယိတွာတိ၊ ကား။ ကိရိယစိတ္တေန ခါနာဒိ-
ပဝတ္ထိသဗ္ဗာဝတောတိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်သော။ ကိရိယစိတ္တံ၊ ကြိယာစိတ်ကို။
အဗျာကတံ၊ အဗျာကတ ဟူ၍။ အနာဒိယိတွာ၊ မယူမူ၍။ (လဒ္ဓိပတိဋ္ဌာပေတိ-
ဋ္ဌံ စပိ။) ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။

အတ္ထိ အရဟတော ပုညပထယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-နတ္ထိ အရဟတော အကာလမဇ္ဈုတိကထာ အဖွင့်

၇၈၀။ အယောနိယော ဂဟေတွာတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၏။ အလဒ္ဓဝိပါက-
ဝါရာနံ၊ မရအပ်သော အကျိုးပေးလှည့်ရှိကုန်သော။ ကမ္မာနမ္ပိ၊ ကံတို့၏
လည်း။ ဗျန္တိတာဝံ၊ ကင်းသော အကြွင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကို။ န ဝဒါမိ၊
ဟောတော် မမူ။ ဣတိ၊ သို့။ အတ္ထံ၊ အနက်ကို။ ဂဟေတွာ၊ ၍။ ဣတိ၊
ဤကား။ အဓိပ္ပာယော၊ အဋ္ဌကသာဆရာ၏ အလိုတည်း။ ပန၊ ဝါဒန္တရကား။
ကေစိ၊ အချို့ဆရာတို့သည်။ ကမ္မာနံ၊ တို့၏။ ဝိပါကံ၊ အကျိုးကို။ အပ္ပဋိ-
သံဝီဒိတွာ၊ မခံစားရမူ၍။ (မခံစားရသေးလျှင်။) ပုဂ္ဂလဿ၊ ၏။ ဗျန္တိတာဝံ၊
ကင်းသော အကြွင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကို။ န ဝဒါမိ၊ ဟောတော် မမူ။ ဣတိ
ဝေ၊ သို့။ အယောနိယော၊ မသင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်။ အတ္ထံ၊ ကို။
ဂဟေတွာ၊ ၍။ ဣတိ၊ သို့။ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကြကုန်၏။

၇၈၁။ တာဝ န ကမတိတိ လဒ္ဓိယာ ပဋိက္ခိပတိတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၏။
တာဝ၊ ထိုမျှလောက်။ (ဝိသံ၊ အဆိပ်သည်။) န ကမတိ၊ မသက်ဝင်နိုင်။
တတော၊ ထိုကံကုန်ပြီးရာအခါမှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ကမတိ၊ သက်ဝင်နိုင်၏။
ဣတိ၊ သို့။ လဒ္ဓိယာ၊ အယူကြောင့်။ ပဋိက္ခိပတိ၊ ပယ်၏။ ဣတိ၊ ဤကား။
အဓိပ္ပာယော၊ ပရဝါဒီ၏ အလိုတည်း။ ကိရ၊ ချဲ့၊ ဧတ္ထ၊ ဤ နတ္ထိ အရဟတော
အကာလမဇ္ဈုတိယထာ၌။ သတိ ဇီဝိတေ ။ပေ။ ဝေါရောဓပတိတိ၊ ဟူ၍။
ဝစနတော၊ ဆိုခြင်းကြောင့်။ အတ္ထုနော၊ မိမိ၏။ ဓမ္မတာယ၊ သဘောအားဖြင့်။
မရန္တံ၊ သေသူကို။ ကောဇ္ဇေန္တဿ ဝါ၊ ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်သူ၏၎င်း။ သိသံ၊
ဦးခေါင်းကို။ ဆိန္ဒန္တဿ ဝါ၊ ဖြတ်သူ၏၎င်း။ ပါဏာတိပါတော၊ သည်။

၂၃၄ ကထာဝတ္ထု၊ အဋ္ဌကထာ မူလဒီကာ နိဿယ [သတ္တရသမ

နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ သို့။ အာစရိယာ၊ ထိုသည်။ ဝန္တိ၊ ကုန်၏။ ပါဏော ပါဏသည်တာ ဝကေစိတ္တဥပက္ကမမရဏေသု၊ သတ္တဝါ၊ သတ္တဝါဟု အမှတ်ရှိသ၏ အဖြစ်၊ သတ်ကြောင်းစိတ်၊ လုံ့လပယောဂ၊ သေခြင်းတို့သည်။ ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ၊ ထင်ရှားရှိပါကုန်သော်လည်း။ တေန ဥပက္ကမေန၊ ထို လုံ့လကြောင့်။ န မတော၊ သေသည် မဟုတ်။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ပါဏာတိပါတော၊ သည်။ နတ္ထိ၊ ဣတိ၊ ဤကား။ အဓိပ္ပာယ်ော၊ ပရဝါဒီ၏ အလိုတည်း။ ပန၊ ထိုသို့ပင် ပါဏာတိပါတ မဖြစ်ဟု အယူရှိပါသော်လည်း။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဝါ၊ ဤဆိုအပ် ပြီးသော နည်းဖြင့်။ (အင်္ဂါငါးပါး စုံညီစွာဖြင့်။) မရန္တေ၊ သေလသော်။ တေန၊ ထို လုံ့လကြောင့်။ ဧကစိတ္တဝါရမ္ပိ၊ တခုသော စိတ်အကြိမ်မျှလည်း။ ဓမ္မတာမရဏတော၊ ဓမ္မတာအားဖြင့် သေခြင်းမှ။ ဩရတော၊ အတုင်းတက်၌။ န မတော၊ မသေ။ ဣတိ ဧဝံ၊ ဤ အကြောင်းအရာကို။ ဒုဗ္ဗိညေယျံ၊ ခဲယဉ်း သဖြင့် သိအပ်၏။ ဝါ၊ မသိအပ် မသိနိုင်။ [ဧဝံ ပန မရန္တေန ဟု စာအုပ် တို့၌ ရှိသော်လည်း “မရန္တေ”ဟု ရှေးနိဿယ၌ ရှိသောပါဌ်သာကောင်း၏]

နတ္ထိ အရဟတော အကာလမစ္စုတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-သဗ္ဗမိဒံ ကမ္မတောတိကထာ အဖွင့်

၇၈၄။ ဗီဇတော အက္ခရသေဝါတိ၊ ဟူသော ပါဌ်၌။ အက္ခရဿ၊ အညွန့်၏။ အဗီဇတော၊ မျိုးစေ့မဟုတ်သော အကြောင်းကြောင့်။ ဝါ၊ ဤ မျိုးစေ့မှ တပါးသော အခြားမျိုးစေ့ကြောင့်။ နိဗ္ဗတ္တိ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ နတ္ထိ ယထာ၊ မရှိသကဲ့သို့။ တထာ၊ တူ။ ပစ္စုပ္ပန်ပဝတ္တဿပိ၊ အဆက်မပြတ်ဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာ၏လည်း။ အကမ္မတော၊ ကံ မဟုတ်သော။ ကမ္မဝိပါကတော၊ ကံ၏ အကျိုးကြောင့်။ နိဗ္ဗတ္တိ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ တံ၊ ထို မရှိခြင်းကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ ပဋိကိပတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤကား။ အဓိပ္ပာယ်ော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။

ဒေယျဓမ္မဝသေန ဒါနဖလံ ပုစ္ဆတိတိ၊ ကား။ ဒေယျဓမ္မဝသေန၊ ပေးလှူ ထိုက်သော သဘောရှိသော ပစ္စည်းဝတ္ထုနှင့်စပ်သဖြင့်။ ယာယ စေတနာယ၊ အကြင် စေတနာဖြင့်။ တံ၊ ထို ပစ္စည်းဝတ္ထုကို။ ဒေတိ၊ ပေးလှူ၏။ တဿ ဒါနဿ၊ ထို ပေးလှူကြောင်း စေတနာ၏။ ဖလံ၊ အကျိုးကို။ ပုစ္ဆတိ၊ မေး၏။ ဒေယျဓမ္မဿ၊ ပေးလှူထိုက်သော သဘောရှိသော ပစ္စည်းဝတ္ထု၏။ (ဖလံ၊ အကျိုးကို။) န(ပုစ္ဆတိ)၊ မေးသည် မဟုတ်။ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

သဗ္ဗမိဒံ ကမ္မတောတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄-ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓကထာ အဖွင့်

၇၀၈။ ဝိနာပိ အနိစ္စဋ္ဌေနာတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၏။ နိရယာ၊ ငရဲတို့သည်။ ယာဝ၊ အလွန်အကဲသာလျှင်။ ဒုက္ခာ၊ ဒုက္ခတို့တည်း။ ဣတိအာဒိသု ဝိယ၊ ဤသို့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌ကဲ့သို့။ ဒုက္ခာရမ္မဏတ္ထေနာပိ၊ ဒုက္ခဝေဒနာ၏ အာရုံ၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခဟူ၍။ ဝတ္ထုဗ္ဗံ၊ ဆိုထိုက်၏။ ဣတိ၊ ဤကား။ အဓိပ္ပာယ်ော၊ သကဝါဒီ၏ အလိုတည်း။ [ဝိနာပိ အနိစ္စဋ္ဌေနာတိ အနိစ္စဋ္ဌံ ဌပေတွာပိ၊ အဋ္ဌပေတွာပိတိ အတ္ထော။ န အနိစ္စဋ္ဌဝိရဟေနာတိ၊ (ဝိနာပိ-၌ အပိ-ဖြင့် အဝိနာပိကို ပေါင်းပါ-ဟူလို။) န ဟိ အနိစ္စဋ္ဌဝိရဟိတံ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓံ အတ္ထိ၊-အနု။ “အနိစ္စဋ္ဌ” နေရာ၌ “အနိစ္စတ္ထ” ရှိ၏။ သာ၍ ကောင်းမည် ထင်သည်။]

ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-န ဝတ္ထုဗ္ဗံ သံသော ဒက္ခိဏံ ဝိသောဓေတိတိကထာ အဖွင့်

၇၉၃-၇၉၄။ န ဝတ္ထုဗ္ဗံ သံသော ဒက္ခိဏံ ဝိသောဓေတိတိကထာယံ၊ နှံ။ န စ တာနိ ဒက္ခိဏံ ဝိသောဓေတံ သက္ကောန္တိတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၌။ ပုဂ္ဂလော၊ သည်။ သီလပရိသောဓနာဒိနိ၊ မိမိသီလကို သုတ်သင်ခြင်း အစရှိသည်တို့ကိုး ကံတွာ၊ ပြု၍၎င်း။ နိရောဓမ္မိ၊ နိရောဓသမာပတ်ကိုသော်မှလည်း။ သမာပဇ္ဇိတွာ၊ ဝင်စား၍၎င်း။ ဝိသောဓေတံ၊ သုတ်သင်ခြင်းငှါ။ သက္ကောတိယထာ၊ စွမ်းနိုင်သကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ မဂ္ဂဖလာနိ၊ မဂ်၊ ဖိုလ်တို့သည်။ န(သက္ကောန္တိ)၊ နိုင်ကုန်။ ဣတိ၊ ဤကား။ အဓိပ္ပာယ်ော၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။ ဝါ၊ တနည်း။ (မဂ္ဂဖလာနံ၊ တို့၏။ ဝါ၊ တို့က။) အပ္ပဋ္ဌိဂ္ဂဟဏတော၊ ဒက္ခိဏာကို မခံယူတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဝိသောဓေတံ၊ ငှါ။ န သက္ကောန္တိ၊ ကုန်။) ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

န ဝတ္ထုဗ္ဗံ သံသော ဒက္ခိဏံ ဝိသောဓေတိတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁-ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိကထာ အဖွင့်

၈၀၀-၈၀၁။ ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိကထာယံ၊ ဌံ။ ဝိသုဇ္ဈေယျာတိ ဧတဿ၊ ဟူသော ဤပုဒ်၏။ အတ္ထံ၊ အနက်ကို။ ဒဿေန္တော၊ ပြလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ မဟပ္ပလာ ဟဝေယျာတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော)အာဟ၊ ပြီ။ ခါယကံသေဝ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ဝိပါကခါယိကာ ဟောတိတိ၊ ဟူသော စကားရပ်၌။

၂၃၆ ကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ မူလဋီကာ နိဿယ [သတ္တရသမ

(အဓိပ္ပာယ်-၌ စပ်။) ပဋိဂ္ဂဟကနိရပေက္ခာ၊ အလ္လခံပုဂ္ဂိုလ်ကို ငဲ့ခြင်း မရှိသော။ ပစ္စယဘူတေန၊ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ပဋိဂ္ဂဟကေန၊ အလ္လခံပုဂ္ဂိုလ်နှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ ဒါယကေနေဝ၊ ပေးလှူတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ် သည်သာ။ မဟာဝိပါကစေတနတ္ထံ၊ များသော အကျိုးရှိသော စေတနာ၏ အဖြစ်သို့။ အာပါဒိတာ၊ ရောက်စေအပ်သော။ (စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ၊ စိတ်၏ စင်ကြယ် ခြင်းသည်။) ဝိပါကဒါယိကာ၊ အကျိုးကို ပေးတတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဣတိ၊ ဤကား။ အဓိပ္ပာယ်-၌ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။

အညော အညဿ ကာရကောတိ ယဒိ ဒါယကဿ ဒါနစေတနာ နာမ။ ပေ။ ယုတ္တရူပံ သိယာတိ၊ ဟူသောစကားကို။ (သင်္ဂဟကာရေန၊ သည်။) ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်သနည်း။ လဒ္ဓိကိတ္တနေ၊ ပရဝါဒီ၏ အယူကို

၁။ ပဋိဂ္ဂဟက ပေ။ အဓိပ္ပာယ်-၌ “ဒါယကဿေဝ”၌ ဝေ-အတွက် “ပဋိဂ္ဂဟကနိရပေက္ခာ”ဟု ထည့်၍ ထိုပဋိဂ္ဂဟကနိရပေက္ခာကိုပင် “ပဋိဂ္ဂဟကေန ပစ္စယဘူတေန ဝိနာ”ဟု ထပ်၍ သရုပ်ဖော်သည်။ “ဒါယကေနေဝ”သည် အာပါ- ဒိတာ၏ ကတ္တားတည်း။ [အာပါဒိကာ-ဟု မရှိရ။] “အာပါဒိတာ”အရ ဝိပါက ဒါယိကာနှင့် အရတူအောင် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိကို ကောက်ပါ။

၂။ ပဋိဂ္ဂဟကေန ပစ္စယဘူတေန။ ပြောရိုးဆိုစဉ်အားဖြင့် အလ္လခံပုဂ္ဂိုလ် သည် အကျိုးကြီးခြင်း၏ အကြောင်းတမျိုးဖြစ်၏။ (သီလရှိသူအား လူခြင်းနှင့် ဒုဿီလအား လူခြင်းတို့၏ အကျိုးပေးကွာခြားပုံကို သတိပြုပါ။) ဤသို့ မဟာ- ဝိပါက၏ အကြောင်းဖြစ်သော်လည်း ပရဝါဒီက ထိုပဋိဂ္ဂဟကအကြောင်းကို မငဲ့ သောကြောင့် “ပဋိဂ္ဂဟကေန ပစ္စယဘူတေန ဝိနာ”ဟု ဆိုသည်။

အမှတ်။ စာအုပ်တို့၌ “ပဋိဂ္ဂဟကနိရပေက္ခာ”ပုဒ်သည် ၂-ထပ်ပါနေသော ကြောင့် “အာပါဒိတာ”၌ ပိုဒ်ခတ်၍ စကားတရပ် ဖြတ်ထား၏။ အမှန်အားဖြင့် “အာပါဒိတာ”၌ပိုဒ်ခတ်ရမည် မဟုတ်။ “ဒါယကဿေဝ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ဝိပါကဒါယိကာ ဟောတိ”၏အဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် “ဝိပါကဒါယိကာ ဟောတိ”တိုင်အောင် တဝါကျ တည်း ဆက်သွားရမည်။ ထို့ကြောင့် “အာပါဒိတာ”နောက်၌ “ပဋိဂ္ဂဟကနိရ- ပေက္ခာ”သည် ရှေးနိဿယ၌ မပါသောကြောင့်၎င်း၊ အဓိပ္ပာယ်လည်း ထပ်နေသော ကြောင့်၎င်း ပါ၌ပိုသာဟု မှတ်ပါ။

၃။ နနု လဒ္ဓိကိတ္တနေ။ ကထာတိုင်း၌ ပရဝါဒီ၏ အယူကို ပြောပြရာအခန်း ပါရှိ၏။ ဤကထာ၌လည်း “တတ္ထ ယဒိ ပဋိဂ္ဂဟကတော ပေ။ ဒါယကဿေဝ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ဝိပါကဒါယိကာ ဟောတိ”တိုင်အောင် ပရဝါဒီအယူကို ပြောပြသော လဒ္ဓိကိတ္တန စကားပါ၏။ ထိုလဒ္ဓိကိတ္တန စကားဝယ် “ဒါယကေန ဒါနံ ဒိန္နံ ပေ။ ကာရကော ဘဝေယျ”ဟု ပါရှိသည်ကို ရည်ရွယ်၍ “နနု လဒ္ဓိကိတ္တနေ ပေ။ ဘဝေယျာတိ ဝုတ္တံ”ဟု ဆိုသည်။ ထိုလဒ္ဓိကိတ္တနစကားရပ်၌ “ဝိပါကော နိဗ္ဗတ္တိ- တော”ဝယ် အကျိုးဝိပါက်ကို ဖြစ်စေခြင်းဟူရာ၌ “အကယ်၍ ပဋိဂ္ဂဟက ပုဂ္ဂိုလ်က ဒါနစေတနာကို ဖြစ်စေသောအားဖြင့် အကျိုးဝိပါက်ကို ဖြစ်စေခြင်းဖြစ်လျှင် ပြုလုပ်သူ

ပြောဆိုရာ အခင်း၌။ ဒါယကေန ဒါနံ ခိန္နံ ။ပေ။ ကာရကော ဘဝေယျာတိ၊
ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရေန၊ သည်။) ဝုတ္တံ နန၊ ဆိုအပ်ပြီ မဟုတ်ပါလော။
ဣတိ၊ ဤကား စောဒနာတည်း။ ဧတံ၊ ဤသို့ ဆိုအပ်ပြီးသည့်ကား။ သစ္စံ၊
မှန်ပါပေ၏။ ပန၊ ထိုသို့ပင် မှန်ပါသော်လည်း။ ပဋိဂ္ဂဟကေန၊ အလှူခံ
ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဝိပါကနိဗ္ဗတ္တနမ္ပိ၊ အကျိုးကို ဖြစ်စေခြင်းသည်လည်း။ ဒါန-
စေတနာ နိဗ္ဗတ္တနေန၊ ဒါနစေတနာကို ဖြစ်စေခြင်းအားဖြင့်။ ယဒိ ဘဝေယျ၊
အကယ်၍ ဖြစ်အံ့။ ဧဝံ သတိ၊ သော်။ အညော၊ ပြုသမှုတပါး အခြားသူ
သည်။ အညဿ၊ ခံစားသူမှတစ်ပါး အခြားသူအတွက်။ ကာရကော၊ ပြုလုပ်
တတ်၏။ ဣတိ၊ ဤအနက်သည်။ ယုတ္တရူပံ၊ သင့်လျော်သည်၏အဖြစ်ဟူသော
သဘောရှိသည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဣတိ၊ ဤကား။ အဓိပ္ပာယ်ော၊ အဋ္ဌကထာ
ဆရာ၏ အလိုတည်း။

ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သတ္တရသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အခြားတယောက်က ခံစားသူ အခြားတယောက်အတွက် ကံကို ပြုပေးရာရောက်၏”
ဟု အဓိပ္ပာယ် မှတ်ပါ။ ဤသို့ ယူလျှင် “ထိုသို့ ထပ်၍ ဆိုအပ်သော စကားသည်
ယုတ္တရူပံ သိယာ-သင့်စရာ ရှိသည်”ဟူလို။

၁.၈-အဋ္ဌာရသမဝဂ္ဂ

၁။ မနုဿလောကကထာ အဖွင့်

၈၀၂-၈၀၃။ အယောနိသောတိ၊ ဟူသောစကားကို။ တုသိတပုရံ သန္ဓာယာတိအာဒိကံ၊ အစရှိသော။ ဂဟဏံ၊ မွားယွင်းသော အယူကို။ သန္ဓာယ၊ ရှိ။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ပြီ။

မနုဿလောကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-ဓမ္မဒေသနာကထာ အဖွင့်

၈၀၄-၈၀၆။ တဿ၊ ထိုနိမ္မိတဗုဒ္ဓ၏။ ဒေသနံ၊ ဒေသနာတော်ကို။ သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆိတော၊ ခံယူပြီး၍၎င်း။ (ဒေသိတော-၌ စပ်။) သယမေဝ စ၊ မိမိ ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၎င်း။ အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန၊ သည်။ ဒေသိတော၊ ဟောအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝဒတိ၊ ပရဝါဒီဆို၏။

ဓမ္မဒေသနာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-ဈာနသင်္ခန္ဓကထာ အဖွင့်

၈၁၃-၈၁၆။ ဈာနသင်္ခန္ဓကထာယံ၊ ၌။ ဥပ္ပုဋ္ဌိပါဠိယာတိ၊ ဟူသော ပုဒ်၏။ ပဌမဈာနတော၊ ပဌမဈာန်မှ။ ဝုဠာန၊ ထ၍။ ဝိတက္ကဝိစာရာ၊ ဝိတက် ဝိစာရတို့ကို။ အာဒိနဝတော၊ အပြစ်အားဖြင့်။ မနသိကာတဗ္ဗာ၊ နှလုံးသွင်း ထိုက်ကုန်၏။ တတော၊ ထိုဝိတက် ဝိစာရတို့ကို အပြစ်အားဖြင့် နှလုံးသွင်းပြီးရာ ကာလမှ နောက်၌။ ဒုတိယဈာနေန၊ ဒုတိယဈာန်သည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ဖြစ်ထိုက် ၏။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။ ဥပစာရာနံ၊ ဥပစာရတာဝနာတို့၏၎င်း။ ဈာနာနဉ္စ၊ ဈာန်တို့၏၎င်း။ ယော အနုက္ခမော၊ အကြင် အစဉ်သည်။ (အတ္ထိ။) တေန၊ ထိုအစဉ်နှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ (သင်္ကမတိ၊ လော-၌ စပ်။) ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။

ဈာနသင်္ခန္ဓကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-ဈာနန္တရိကကထာ အဖွင့်

၈၁၇-၈၁၉။ ဈာနန္တရိက နာမ သောတိ၊ ကား။ ပဌမဈာနာဒိသု၊ ပဌမဈာန် အစရှိသော ဈာန်တို့တွင်။ အညတရတာဝါတာဝတော၊ တပါးပါး သော ဈာန်၏ အဖြစ်၏ မဟုတ်ခြင်းကြောင့်။ န ဈာန်၊ ဈာန် မဟုတ်၊ (ပရဝါဒီအလိုအားဖြင့် ဈာန်မဟုတ်။) အထခေါ၊ အဟုတ်ကား။ ဒက္ခိဏ၊ ပုဗ္ဗာဒိ ဒိသန္တရိက ဝိယ၊ တောင်အရပ်၊ အရှေ့အရပ် အစရှိသည်တို့၏ အကြား ကဲ့သို့။ သော၊ ဤ အဝိတက္က ဝိစာရမတ္တသမာဓိသည်။ ဈာနန္တရိက နာမ၊ ဈာန် ၂-ပါးတို့၏ အကြား၌ဖြစ်သော သမာဓိ မည်၏။ [“ဈာနန္တရိက”ကို ဝံ့၍ သောဟု ဆိုသည်။ အနက်အရမှာ သမာဓိတည်း။] ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ ကတရာ၊ အဘယ် သမာဓိနည်း။ အဝိတက္က ဝိစာရမတ္တော၊ ဝိတက်ကား မရှိ၊ ဝိစာရမျှသာရှိသော။ ယော အယံ သမာဓိ၊ သည်။ (အတ္ထိ၊ ၏။ သော၊ ထိုသမာဓိတည်း။) ဣတိ၊ ဤသို့။ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ အဓိပ္ပာယ်ကို ယှဉ်စေထိုက်၏။

ဈာနန္တရိကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-စက္ခုနာ ရှပ် ပဿတိကထာ အဖွင့်

၈၂၆-၈၂၇။ ပဋိဇာနနံ သန္ဓာယာတိ၊ ဟူသောပါဌ်၌ (အဓိပ္ပာယ်ယော-၌ စပ်။) စက္ခုနာ ရှပ် ဒိသ္မာ နိမိတ္တဂ္ဂါဟိ ဟောတိတိအာဒိနာ၊ အစရှိသော။ နယေန၊ နည်းဖြင့်။ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်သော။ မနော-

၁။ န ဈာန်။ စတုတ္ထနည်းအားဖြင့် ဈာန် ၄-ပါး ပြားရာဝယ် အဝိတက္က ဝိစာရမတ္တသမာဓိသည် ပဌမဈာန်လည်း မဟုတ်၊ ဒုတိယဈာန်စသည်လည်း မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် “ပဌမဈာနာဒိသု အညတရတာဝါတာဝတော”ဟု အကြောင်းပြ၍ “န ဈာန်၊ ဈာန်မဟုတ်။ ဝါ၊ ဈာန် ၄-ပါး၌ မပါဝင်”ဟု ပရဝါဒီ ဆိုသည်။ ပဉ္စက နည်းအားဖြင့်ကား ဒုတိယဈာန်ဖြစ်သောကြောင့် ဈာန် ဟုတ်ပါ၏။

၂။ ပဋိဇာနနံ သန္ဓာယာတိ။ အဋ္ဌကထာဝယ် “အယမဓိပ္ပာယ်ယော”၏ နောက်၌ “ပဿတိတိ တိ မယံ ပဋိဇာနနံ သန္ဓာယ ပုဉ္ဏံမ”ဟု ရှိ၏။ ဆိုလိုရင်း ကား-“ရူပေန ရှပ် ပဿတိ”ဟူသော ပြဿနာ၌ “ပဿတိ”ဟူသော စကားကို စက္ခုပသာဒန္တံ ရှပ်ပိနိထင်လာသော ခြင်ခြင်းမျှကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုသည်။ မဟုတ်၊ ရှပ်ပိနိကို မြင်ပြီး၍ သိခြင်းတိုင်သော ခြင်ခြင်း၌ ဆိုခြင်းဖြစ်၏။ ဥပမာ-“စက္ခုနာ ရှပ် ဒိသ္မာ န နိမိတ္တဂ္ဂါဟိ”၌ စက္ခုရွှါရင်ထိနာမ် တဒန္တဝတ္တိကမနောရွှါရင်ထိဘို့ဖြင့် တဖန် သိခြင်းတိုင်သော ခြင်ခြင်း၌ ဒိသ္မာဟု ဆိုသကဲ့သို့တည်း။

၂၄၀ ကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ မူလဋီကာ နိဿယ

ဝိညာဏပဋိဇာနနံ၊ မနောဝိညာဉ်ဖြင့် သိခြင်းကို၊ သန္ဓာယ။ ။ (ပုစ္ဆာမ-၌ စပ်။) ဣတိ၊ ဤကား။ အဓိပ္ပါယ်၊ သကဝါဒီ၏ အလိုတည်း။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ (ထိုသို့ မနောဝိညာဉ်ဖြင့် သိခြင်းကို အလိုရှိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) (ဝိစာရေတဗ္ဗ-၌ စပ်။) ဧဝံ သန္ဓေ ရှုပ် မနောဝိညာဏံ အာပဇ္ဇတိတိ၊ ဟူသော စကားရပ်၌။ မနောဝိညာဏပဋိဇာနနံ၊ မနောဝိညာဉ်ဖြင့် ရူပါရုံကို သိခြင်းသည်။ ရူပဒဿနံ၊ ရူပါရုံကို မြင်ခြင်းသည်။ ကထံ ဟောတိ၊ အဘယ်မှာ ဖြစ်နိုင်ပါအံ့နည်း။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဝိစာရေတဗ္ဗံ၊ စိစစ်ထိုက်၏။

စက္ခုနာ ရှုပ် ပဿတိတိကထာဝတ္ထနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဋ္ဌာရသမဝဂ္ဂဝတ္ထနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁။ ကိရ သန္ဓာယ။ ။ ထိုသို့ စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့် မြင်ပြီးနောက် မနောဝိညာဉ်ဖြင့် သိသည်တိုင်အောင် ရည်ရွယ်ခြင်းကို ဣကာဆရာ မနှစ်သက်သောကြောင့် “ကိရ သန္ဓာယ” ဟု ကိရ-သဒ္ဓါဖြင့် ဆိုသည်။ [စက္ခုဝိညာဏာန ပဋိဇာနနဿ အဂ္ဂဟဏေ အရစိ သုစေန္တော (မနှစ်သက်ခြင်းကို ထင်ရှားပြလိုသောကြောင့်) အာဟ-မနော-ဝိညာဏပဋိဇာနနံ ကိရ သန္ဓာယာတိ။—အနု။]

၂။ တသ္မာ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။ ။ တသ္မာဖြင့် “မနောဝိညာဏပဋိဇာနနံ သန္ဓာယ အဓိပ္ပါယ်” ကို ပြန်၍ ညွှန်းသည်။ အနုဂ္ဂိကာဉ်လည်း “တသ္မာတိ မနောဝိညာဏ-ပဋိဇာနနဿဝ အဓိပ္ပေဘဏ္ဍာ” ဟု တ-၏ အဖွဲ့ကို ချုံး၍ ထိုအတိုင်း ဖော်ပြသည်။ ဤတသ္မာကို ဝိစာရေတဗ္ဗံ-၌ စပ်။

၃။ ဧဝံ သန္ဓေ။ ။ ဧဝံ။ အာပဇ္ဇတိ။ ။ ဧဝံ သန္ဓေ-(ရှုပေန ရှုပ် ပဿတိ-၌ ပဿတိ-အရ ဤသို့ ပဋိဇာနနကို ရည်ရွယ်သည်ရှိသော်) ရှုပေန-၌ ရှုပ်သည် စက္ခုပသာဒရုပ် မဟုတ်ဘေဘဲ မနောဝိညာဉ်အဖြစ်သို့ ရောက်ရာ၏။ မနောဝိညာဉ် ဖြစ်ရာင်း-ဟူလို။

၄။ ဣတိ မနော။ ။ ဧဝံ။ ကထံ ဟောတိ။ ။ ထိုသို့ မနောဝိညာဉ်ဖြင့် သိခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် “ရှုပေန ရှုပ် ပဿတိ” ဟူသော မူလပြဿနာ၌ “ရူပါရုံကို မြင်ခြင်း” ဟူသော အနက် မပြတ်တော့ရကား မူလစကား၏ အနက်အဓိပ္ပါယ် ပျောက်သွားသောကြောင့် “မနောဝိညာဏပဋိဇာနနံ သန္ဓာယ” ဟူသော အဋ္ဌကထာစကားကို ဝိစစ်ထိုက်သည်-ဟု ဆိုသည်။

၁၉- စက္ကနဝိသတိမဂ္ဂ

၁-ကိလေသပဇဟနကထာ အဖွင့်

၈၂၀-၈၃၁။ အနုပ္ပန္နာယေဝ၊ ဖြစ်ဆဲ မဟုတ်ကုန်သည် သာလျှင်။ (ဟုတွာ) နုပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ မဖြစ်ကုန်။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ပဟိနာ နာမ၊ ပယ်အပ်ကုန်သည် မည်သည်။ ဟောန္တိ၊ တံသွာ၊ ထို့ကြောင့်။ ကိလေသပဇဟနာ၊ ကိလေသကို ပယ်စွန့်ခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ပဋိက္ခိပတိ၊ ပယ်၏။ (“ဣမိနာ၊ ဤ အနုပ္ပန္နာယေဝ နုပ္ပဇ္ဇန္တိတိ ပဟိနာ နာမ ဟောန္တိ” ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ ဒဿေတိ၏ ကရိုဏ်းထည့်သည်) တေ၊ ထို မဂ်ဖြင့် ပယ်အပ်သော ကိလေသာတို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ၊ ဖြစ်ပြီး၍။ ဝိဂတာ၊ ကင်းကုန်သည်။ နေဝ ဟောန္တိ၊ မဟုတ်ကုန်။ နာပိ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့လည်း မဟုတ်ကုန်။ န စ ဥပ္ပန္နာ၊ ခဏတ္တယသို့ ရောက်ဆဲလည်း မဟုတ်ကုန်။ ဝါ၊ ဖြစ်ဆဲလည်း မဟုတ်ကုန်။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ အတိတေ ကိလေသေ ပဇဟတိတိအာဒိ၊ အစရှိသော စကားကို။ န ဝတ္ထဗ္ဗံ၊ မဆိုထိုက်။ ဣတိ၊ ဤ အနက်ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) ဒဿေတိ၊ ပြ၏။

ကိလေသပဇဟနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂-သုညတကထာ အဖွင့်

၈၃၂။ အနတ္တလက္ခဏံတာဝ ကေစ္စန္တိ၊ ဟူသော ပါဠိဖြင့်။ အရူပက္ခန္ဓာနံ၊ နာမ်ခန္ဓာတို့၏။ အနတ္တလက္ခဏံ၊ ကို။ (သင်္ဂဟကာရော) ဝဒတိ၊ ဆို၏။

၁။ နာပိ ဘဝိဿန္တိ။ ။ အချို့က “မဂ်သည် ကိလေသကိုပယ်ရာ၌ အနာဂတ် ကိလေသကို ပယ်သည်”ဟု ယူကြ၏။ ထိုအယူကို “နာပိ ဘဝိဿန္တိ” ဟူသော ဤ ဂီတာစကားဖြင့် ပယ်ရှား၏။ အနုဋီကာ၌လည်း “ကာမဗ္ဗေတ္ထ မဂ္ဂေန ပဟာတဗ္ဗ-တိလေသာ မဂ္ဂဘာဝနာယ အသတိ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟာ ခဏတ္တယံ န အာဂတာတိ စ အနာဂတာ နာမ သိယံ-မဂ်ဖြင့် ပယ်ထိုက်သော ကိလေသာတို့သည် မဂ္ဂဘာဝနာ မရှိလျှင် ဖြစ်ထိုက်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ခဏတ္တယသို့ မရောက်ကုန်သေး။ ထို့ကြောင့်လည်း အကယ်၍ကား အနာဂတ်ကိလေသာတို့ ဖြစ်စရာ ရှိ၏။ “ယသ္မာ ပန တေ န ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တိ၊ တသ္မာ တထာ န ဝုစ္စန္တိတိ ခဋ္ဌဗ္ဗံ-သို့သော်လည်း ထိုကိလေသတို့သည် ဖြစ်ကြတော့မည် မဟုတ်သောကြောင့် အနာဂတ်ဟု မဆိုအပ်ကုန်”ဟု မှတ်ပါ။ တေနေဝါဟ “နာပိ ဘဝိဿန္တိ”တိ။

၂၄၂ ကသာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ မူလဋီကာ နိဿယ [ကောနဝိသတိမ

ကောန ပရိယာယေနာတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၌။ အနတ္တလက္ခဏာ။ ။
 ဇရာမရဏဘာဝပရိယာယေန၊ ဇရာမရဏ၏ အဖြစ်ဟူသော ပရိယာယ်
 အားဖြင့်။ (သိယာ သင်္ခါရက္ခန္ဓပရိယာပနံ-၌ စပ်။) ဣတိ၊ သို့။ ဝဒန္တိ၊ ကုန်၏။
 ဟိ၊ မှန်။ ရူပက္ခန္ဓာဒိနံ၊ ရူပက္ခန္ဓာ အစရှိသည်တို့၏။ မာ ဇီရတု၊ မဆွေးမြေ့ပါ
 စေလင့်။ မာ မရတု၊ မသေပါစေလင့်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အလတနေယျော၊
 တောင့်တ၍ မရထိုက်သော။ အဝသဝတ္ထနာကာရော၊ မိမိအလို၌ မဖြစ်စေ
 နိုင်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်။ အနတ္တတာ၊ မည်၏။ သာ၊ ထို
 အနတ္တတာသည်။ အတ္တတော၊ တရားကိုယ်အနက်အားဖြင့်။ ဇရာမရဏမေဝ၊
 ဇရာမရဏသာတည်း။ တဉ္စ၊ ထိုဇရာမရဏသည်လည်း။ ဇရာမရဏံ ဒွိဟိ
 ခန္ဓေဟိ သင်္ဂဟိတန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝုတ္တတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။
 အရူပက္ခန္ဓာနံ၊ တို့၏။ ဇရာမရဏံ၊ သည်။ သင်္ခါရက္ခန္ဓပရိယာပနံ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၌
 အကျုံးဝင်၏။ ဣတိ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးကား။ ဧတေသံ၊ ဤဝဒန္တိဆရာတို့၏။
 အဓိပ္ပာယ်ော၊ အလိုတည်း။

သုညတကသာဝတ္ထနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-သာမညဖလကထာ အဖွင့်

၈၃၅-၈၃၆။ ဖလပ္ပတ္တိ စာတိ၊ ဟူသောပါဠိဖြင့်။ ပတ္တိဓမ္မံ၊ ရောက်ခြင်း
 သဘောကို။ ဝါ၊ ရခြင်းသဘောကို။ (သင်္ဂဟကာရော) ဝဒတိ၊ ဆို၏။ [ပတ္တိ-
 ဓမ္မန္တိ ဟေဋ္ဌာ(အောက်သမန္နာဂတကထာ၌) ဝုတ္တံ သမန္နာဂမမာဟ။—အနု။
 ဖိုလ်တရားကို ဆိုသည်မဟုတ်။ ဖိုလ်တရား၏ ပြည့်စုံခြင်းကို ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့်
 “အသင်္ခတ”ဟု ယူသည်။]

သာမညဖလကထာဝတ္ထနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁။ ဇရာမရဏဘာဝပရိယာယေန။ ။ ဇရာမရဏသည် ရုပ်တရားအစစ်၊
 နာမ်တရားအစစ် မဟုတ်။ ရုပ်တရား၏ ရင့်ခြင်း ပျက်ခြင်း လက္ခဏာကို ဌာနရုပ်၏
 အမည်ကို ဌာနီဇရာမရဏ၌ တင်စား၍ ဆိုထား၏။ ဤသို့ အနတ္တအစစ်ဖြစ်သော
 ရုပ်တရား၏ အမည်ကို ဇရာမရဏ၌ တင်စားခြင်းကို “ပရိယာယ်”ဟု ဆိုသည်။
 နာမ်၏ ဇရာမရဏကို တင်စားရာ၌လည်း နည်းတူ။ [ပါဌေ ကုတောစိ ဇာတတ္ထံ၊
 ဇာတိယာ ပရိယာယ်တော”နှင့် အသွားတူပင်တည်း။ ဇာတိယာ၏ နေရာ၌ “ဇရာယ”
 ဟု၎င်း။ “မရဏယ”ဟု၎င်း ထည့်ရုံသာ ထူး၏။]

၅-တထတာကထာ အဖွင့်

၈၄၀-၈၄၃။ ရူပါဒိသဘာဝတာသင်္ခါတာတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။
 ရူပါဒိနံ၊ ရုပ်အစရှိသော တရားတို့၏၊ သဘာဝတာ၊ သဘာဝ၏ အဖြစ်
 တည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ရူပါဒိသဘာဝတာ၊ မည်၏။ ဣတိ ဧဝံ၊ သို့။
 အတ္ထော၊ ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ မှတ်ထိုက်၏။ ဟိ၊ မှန်။ သေ(သော)၊ ဤပရဝါဒီ
 သည်။ ဘာဝံ၊ ရုပ်အစရှိသည်တို့၏ သဘောကို။ တထတာတိ၊ ဟူ၍။ ဝဒတိ၊
 ဆိုလို၏။ ဘာဝယောဂံ၊ သဘောနှင့်ယှဉ်သော ရုပ်ဒြပ်စသည်ကို။ န ဝဒတိ၊
 ဆိုလိုသည် မဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ ဘာဝန္တိ ဓမ္မမတ္ထံ။ ပကတိတိ
 အတ္ထော၊ “ဇာတိဓမ္မ”န္တိအာဒိသု ဝိယ။ ရူပါဒိနံ ဟိ ရူပနာဒိပကတိ တထာ
 အသင်္ခတာတိ စ ပရဝါဒီနော လဒ္ဓိ။ တေန ဝုတ္တံ “န ဘာဝယောဂ”န္တိ။—
 အနု။]

တထတာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-ကုသလကထာ အဖွင့်

၈၄၄-၈၄၆။ အနဝဇ္ဇဘာဝမတ္တေန နိဗ္ဗာနံ ကုသလန္တိ၊ ဟူသော
 ပါဌ်၌။ (ဝုတ္တံ ဟောတိ-ဌံ ဝပ်။) ယံ ကိဉ္စိ၊ အမှတ်မထားတပါးပါးသော။
 ကုသလံ၊ သည်။ (အတ္ထိ၊ ရှိ၏။) သဗ္ဗံ၊ သော။ တံ၊ ထိုကုသိုလ်သည်။
 အနဝဇ္ဇဘာဝမတ္တေန၊ အပြစ်မရှိသည်၏ အပြစ်မရှိကြောင့်သာ။ (ကုသလံ၊
 ကုသိုလ်မည်သည်။ ဟောတိ။) တသ္မာ၊ ကြောင့်။ နိဗ္ဗာနံ၊ အပြစ် မရှိသော
 နိဗ္ဗာန်သည်။ ကုသလံ၊ ကုသိုလ်တည်း။ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ကုသလကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇-အစွန္တနိယာမကထာ အဖွင့်

၈၄၇။ သကိံ နိမ္မုဂ္ဂေါ ။ပေ။ သုတ္တံ နိဿယာတိ၊ ဟူသော စကားရပ်၌။
 (အဝဓာရဏံ-စသည်၌ ဝပ်။) တာယ ဇာတိယာ၊ ထိုဇာတိ၌။ ဝါ၊ ထိုဘဝ၌။
 လောကုတ္တရသဒ္ဓါဒိနံ၊ လောကုတ္တရာသဒ္ဓါ အစရှိသည်တို့၏။ အနုပ္ပတ္တိံ၊ မပြစ်
 နိုင်ခြင်းကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ ကတံ၊ ပြုတော်မူအပ်သော။ အဝဓာရဏံ၊
 “နိမ္မုဂ္ဂေါဝ”ဟူသော အဝဓာရဏကို။ သံသာရခါဏုကဘာဝံ၊ သံသရာ၏
 သစ်ငှက်၏ အဖြစ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ ကတံ၊ ပြုတော်မူအပ်ပြီး။ ဣတိ၊ ဤသို့။
 မညမာနော၊ မှတ်ထင်သည်။ (ဟုတော)၊ ယာ အယံ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ အကြင်
 နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည်။ (အတ္ထိ။) အယံ၊ ဤ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည်။ ပုထုဇနဿ၊

၂၄၄ ကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ မူလဋီကာ နိဿယ

ပုထုဇဉ်၏။ အစွန္နနိယာမတာ၊ စင်စစ် မြဲသည်၏ အဖြစ်တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကြံ၍။ ပုထုဇဉ်နာ၊ ။ အစွန္နနိယာမတာ၊ စင်စစ်မြဲသည်၏အဖြစ်တည်း။ အတ္တိ၊ ရှိ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝဒတိ၊ ပရဝါဒီ ဆို၏။

အစွန္နနိယာမနိဝတ္ထကာ၊ စင်စစ် နိယာမကို တားမြစ်တတ်သော။ ဝိစိကိစ္ဆုပ္ပတ္တိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို၎င်း။ နိယာမန္တရူပတ္တိ စ၊ နိယာမ တမျိုး၏ ဖြစ်ခြင်းကို၎င်း။ ဝိစာရေတွာ၊ စိစစ်၍။ ဂဟေတဗ္ဗာ၊ ယူထိုက်၏။

အစွန္နနိယာမကထာဝတ္ထနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဂ-လ္လန္တိယကထာ အပွင့်

၈၅၃-၈၅၆။ လောကိယာနဗ္ဗိတိ၊ လောကိယာနဗ္ဗိ အစရှိသော ပါဠိ၌။ လောကုတ္တရာန၊ လောကုတ္တရာဖြစ်ကုန်သော။ (သဒ္ဓါဒိနိယေဝ၊ သဒ္ဓါအစ ရှိသည်တို့၏ပင်။ သဒ္ဓါန္တိယာဒိဘာဝေါ၊ သဒ္ဓါန္တေ အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်တည်း။ ဟောတိ ဝိယ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ တထာ၊ ထိုအတူ။) လောကိယာနဗ္ဗိ၊ လောကိ လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ သဒ္ဓါဒိနိယေဝ၊ သဒ္ဓါအစရှိသည်တို့၏ပင်။ သဒ္ဓါန္တိ- ယာဒိဘာဝဒဿနန၊ သဒ္ဓါန္တေ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်းအားဖြင့်။ လောကိယသဒ္ဓါန္တိယာဒိဘာဝံ၊ လောကိသဒ္ဓါန္တေ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကို။ သာဓေတုံ၊ ပြီးစေခြင်းငှါ။ သဒ္ဓါဒိနိယေဝ၊ တို့၏ပင်။ သဒ္ဓါန္တိယာဒိဘာဝ- ဒဿနတ္ထံ၊ သဒ္ဓါန္တေ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်း အကျိုးငှါ။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ ဣတိ အတ္ထော၊ ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ။ [“သဒ္ဓါန္တိယာဒိဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ”ဝယ် “လောကိယသဒ္ဓါန္တိယာဒိဘာဝံ သာဓေတုံ”ဟု အပိုထည့်၍ ဖွင့်သည်။ မှန်၏။ ပရဝါဒီက “လောကိသဒ္ဓါန္တေ မရှိ”ဟု ဆိုသောကြောင့် လောကိသဒ္ဓါန္တေ စသည် ရှိကြောင်းကို ပြီးစေခြင်းက ပဓာနတည်း။ ထို ပဓာနကို ထည့်၍ ပြသည်။]

လ္လန္တိယကထာဝတ္ထနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကောနဝိသတိမဝဂ္ဂဝတ္ထနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁။ ဝိစိကိစ္ဆုပ္ပတ္တိ ။ ပေ ။ ဝိစာရေတွာ။ ။ “အစွန္နနိယာမာ။ ပေ။ ဝိစိ- ကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ-လော”ဟု မေးရာ၌ “အာမန္တာ”ဟု ပဌမ ဖြေ၏။ ထို ဝိစိကိစ္ဆာ ကြောင့် “နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည် နိယတ မဟုတ်တော့”ဟု နိယာမကို တားမြစ်ခြင်းကို ၎င်း၊ “သဿတဒိဋ္ဌိယာ နိယတဿ။ ပေ။ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ-လော”ဟု မေးရာ၌ “အာမန္တာ”ဟု ဒိဋ္ဌိတမျိုး ထပ်၍ ဖြစ်ခြင်းအားဖြင့် ရှေ့ဒိဋ္ဌိ၏ အစွန္နနိယာမအဖြစ်ကို တားမြစ်ခြင်းကို၎င်း၊ စိစစ်၍ ယူထိုက်၏။ တာဒုကြောင့်နည်း-အစွန္နနိယာမ-စင်စစ် မြဲ၏-ဟု ဆိုလျှင် ဝိစိကိစ္ဆာဖြစ်ခြင်း နိယာမတမျိုးဖြစ်ခြင်းက မူလနိယာမကို မမြဲဟု ဆိုရာရောက်သည့်အတွက် ရှေ့နောက် ဆန့်ကျင်သောကြောင့်တည်း။

၂၀-ဝိသတိမဂ္ဂ

၂-ဉာဏကထာ အဖွင့်

၈၆၃-၈၆၅။ ဉာဏကထာယံ၊ ဌံ။ ဒုက္ခံ ပရိဇာနာတိတိ လောကုတ္တရံ မဂ္ဂဉာဏမေဝ ဒီပေတိတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၌။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခသစ္စာကို။ ပရိဇာနာတိ၊ ပိုင်းခြား၍ သိ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ဝဒန္တေ၊ ဆိုလသော်။ [စပ်ပုဒ် မရှိ၍ “ဝဒန္တေ” ဟု ပြင်သည်။] တဝ၊ သင်၏။ ဣဒံ ဝစနံ၊ ဤ ဒုက္ခံ ပရိဇာနာတိ အစရှိသော စကားသည်။ လောကုတ္တရမဂ္ဂဉာဏမေဝ၊ လောကုတ္တရာမဂ်ဉာဏ် ကိုသာ။ ဒီပေတိ၊ ပြ၏။ တသေဝံ၊ ထိုလောကုတ္တရာမဂ်ဉာဏ်၏သာ။ ဉာဏဘာဝံ၊ ဉာဏ်၏ အဖြစ်ကို။ န ဒီပေတိ၊ ပြသည် မဟုတ်။ ကသွားကြောင့်။ (ဣဒံ ဝစနံ၊ သည်။ လောကုတ္တရမဂ္ဂဉာဏမေဝ၊ ကိုသာ။ ဒီပေတိ၊ ပြသနည်း။ တသေဝံ၊ ၏သာ။ ဉာဏဘာဝံ၊ ကို။ န ဒီပေတိ၊ မပြသနည်း။) ယသ္မာ၊ အကြံကြောင့်။ လောကုတ္တရမေဝ၊ လောကုတ္တရာ တရားသည်သာ။ န ဉာဏံ၊ ဉာဏ် မဟုတ်။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဝ၊ ထိုသို့ လောကုတ္တရာ တရား၏သာ ဉာဏ် မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဣဒံ ဝစနံ လောကုတ္တရမဂ္ဂဉာဏမေဝ ဒီပေတိ၊ န တသေဝံ ဉာဏဘာဝံ။) တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣဒံ၊ ဤဒုက္ခံ ပရိဇာနာတိ အစရှိသော စကားသည်။ န သာဓကံ၊ သာဓက မမြောက်။ ဣတိ ဗုတ္တံ ဟောတိ။

ဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-နိရယပါလကထာ အဖွင့်

၈၆၇-၈၆၈။ ပဏုန္တန္တိ၊ ကား။ ပဏုဒိတံ၊ ပစ်ချအပ်သော။ အနဝသေသ-
ခိတ္တံ၊ အကြွင်း မရှိအောင် ပစ်ချအပ်သော။ (ပုရိသံ-၌ စပ်။) ဣတိ
အတ္ထော၊ နက်။

နိရယပါလကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁။ န တသေဝံ ဉာဏဘာဝံ။ ကာမံ ပုဗ္ဗဘာဂေပိ အတ္ထေဝ ဒုက္ခပရိညာ၊
အတ္ထသာမိကာ ပန သာ မဂ္ဂက္ခဏိကာ ဧဝါတိ ဥက္ကံသဂတံ ဒုက္ခပရိညံ သန္တာယ
အဝဇာရေန္တော အာဟ “ဒုက္ခံ၊ ပေ။ မဂ္ဂဉာဏမေဝ ဒီပေတိတိ။ တံ ပန အဝဇာရဏံ
န ဉာဏန္တရနိဝတ္တနံ၊ အထခေါ ဉာဏန္တရဿ ယထာဓိကတကိစ္စနိဝတ္တနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊
တေနာဟ န တသေဝံ ဉာဏဘာဝန္တိအာဒိ။

ကသ္မာ။ “ကသ္မာ” ၏ နောက်၌ ရွှေဝါကျရှိ ပုဒ်တို့ကို ထည့်၍ အနက်ပေးမှ
အဓိပ္ပါယ်ထင်ရှားသည်။ အဖြေ၌လည်း “တသ္မာ” အပိုထည့်လျက် ထိုအမေးအတိုင်း
ပြန်၍ ဖြေရသည်။ “တသ္မာ န ဣဒံ သာဓကံ” ကား လက္ခဏဝါကျတည်း။

၅၄၆ ကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ မူလဋီကာ နိဿယ [ဝိသတိမ

၄-တိရစ္ဆာနကထာ အဖွင့်

၈၆၉-၈၇၁။ တဿ အတ္တိတာယ ပဋိညာတိ(တ္ထေ)၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ တဿ ဟတ္ထိနာဂဿ စ၊ ထိုရောဂဏ်ဆင်းမင်း၏၎င်း။ တဿ ဒိဗ္ဗယာနဿ၊ ထိုနတ်၌ဖြစ်သော ယာဉ်၏၎င်း။ အတ္တိတာယ၊ ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ပဋိညာ သကဝါဒိဿ-၌ စပ်။) ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝိသုံ၊ သီးခြား။ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ယှဉ်စေထိုက်၏။ [ဤ အဖွင့်အတိုင်း အဋ္ဌကထာ၌ “တဿ”ကို ၂-ထပ် ပေးထားသည်။]

တိရစ္ဆာနကထာဝတ္ထုနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆-ဉာဏကထာ အဖွင့်

၈၇၆-၈၇၇။ ဉာဏကထာယံ၊ ၌။ သစေ တံ ဒွါဒသဝတ္ထုကန္တိတ္ထေ စ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌လည်း။ လောကုတ္တရန္တိ၊ ဟူသော ဝစနသေသော၊ သဒ္ဓါကြွင်းကို။ (ကာတဗ္ဗော၊ ပြုထိုက်၏။) ဝါ၊ တနည်း။ တံ လောကုတ္တရဉာဏံ၊ ထိုလောကုတ္တရဉာဏ်သည်။ ဒွါဒသဝတ္ထုကံ၊ ၁၂-ပါးသော တည်ရာရှိသည်။ သစေ ဟောတိ၊ အံ။ ဣတိ၊ သို့။ အတ္ထော၊ ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ မှတ်ထိုက်၏။

ပရိညေဏိန္တိ၊ ပရိညေယျ အစရှိသော သဒ္ဓါသည်။ [ပဟာတဗ္ဗံ သတ္ထိကာတဗ္ဗံ ဘာဝေတဗ္ဗံတို့ကို ယူဖို့ရန် “အစရှိ”ဟု ဆိုသည်။] ပုဗ္ဗဘာဂေါ၊ မဂ်၏ ရှေ့အဖို့၌ဖြစ်သော ကိစ္စဉာဏ်ကို ပြသော သဒ္ဓါတည်း။ ပရိညာတန္တိ၊ ပရိညာတံ အစရှိသော သဒ္ဓါသည်။ [ပဟိနံ၊ သတ္ထိကတံ၊ ဘာဝိတံတို့ကို ယူစေလို၍ “အစရှိ”ဟု ဆိုသည်။] အပရဘာဂေါ၊ မဂ်၏ နောက်အဖို့၌ဖြစ်သော ကတ

၁။ သစေ ။ ပေ ။ အတ္ထော ။ ဒွါဒသဝတ္ထုကံ ဉာဏံ လောကုတ္တရန္တိ တ္ထေ (ဟူသော ပါဠိတော် ပါဌ်၌) ဒွါဒသဝတ္ထုကဿ ဉာဏဿ လောကုတ္တရတာ ပတိဋ္ဌာပီယတိ၊ အတည်ဖြစ်စေအပ်၏။ ဣတိ (လောကုတ္တရံ-ဟု ထည့်ခြင်းအားဖြင့် ဒွါဒသဝတ္ထုကဉာဏ်၏ လောကုတ္တရအဖြစ်ကို တည်စေအပ် အတည်ဖြစ်စေအပ်၏။ ဣတိ) ဒသေန္တော ပဌမဝိကပ္ပံ ဝတွာ (“လောကုတ္တရန္တိ ဝစနသေသော”ဟု ပဌမဝိကပ်ကို ဆိုပြီး၍) ပုန လောကုတ္တရညာဏဿ ဒွါဒသဝတ္ထုကတာ ပတိဋ္ဌာပီယတိတိ (“တံ လောကုတ္တရညာဏံ ဒွါဒသဝတ္ထုကံ သစေ ဟောတိ”ဟု အနက် ပေးသောအခါ ဒွါဒသဝတ္ထုကသည် ပဓာနဖြစ်သောကြောင့် လောကုတ္တရဉာဏ်၏ ဒွါဒသဝတ္ထုကအဖြစ်ကို တည်စေအပ် အတည်ဖြစ်စေအပ်၏။ ဣတိ) ဒသေတုံ တံ ဝါ ။ ပေ ။ အတ္ထောတိ အာဟ (ဒုတိယဝိကပ်ကို ဆိုသည်။)-အနုဋီကာ။

ဉာဏ်ကို ပြသော သဒ္ဓါတည်း။ သစ္စဉာဏံ ပန၊ သစ္စဉာဏ်သည်ကား။ မဂ္ဂက္ခဏေပိ၊ မဂ်ခဏ၌လည်း။ ပရိဇာနနာဒိကိစ္စသာဓနဝသေန၊ ပရိဇာနန အစရှိသော ကိစ္စကို ပြီးစေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ သဒ္ဓိံ ပုဗ္ဗဘာဂပရဘာဂေဟိတိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ဆိုပြီ။ [မဂ္ဂက္ခဏေပိတိ အပိသဒ္ဓေန တတော ပုဗ္ဗာပရဘာဂေဟိတိ ဒဠဗ္ဗံ။—အနု။ မုနိ၏—မဂ္ဂက္ခဏ၌ သစ္စဉာဏ် မဖြစ်မီ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဟု ရှုနေခိုက်၌လည်း ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းကိစ္စ ဖြစ်နိုင်၏။ သမုဒယသစ္စာကို ပယ်ခြင်းကိစ္စ ဖြစ်နိုင်၏။ နိရောဓသစ္စာကို ပုထုဇဉ်ဘဝ၌ အနုမာနဉာဏ်ဖြင့် မှန်းဆ၍ သိနိုင်၏။ မဂ္ဂသစ္စာကို လောကီမဂ်ခဏ၌ ပွားခြင်း ကိစ္စ ဖြစ်နိုင်၏။]

ဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝိသတိမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုတ္ထော ပဏ္ဏာသကော သမတ္ထော။

၂၁ - ကေဝီသဟိမဝဂ္ဂ

၁-သာသနကထာ အဖွင့်

၈၇၈။ တီသုပိ ပုစ္ဆာသု စောဒနတ္ထံ ဝုတ္တန္တိ၊ ဟူသော ပါဠိ၌။ တီသုပိ၊ ၃-ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ပုစ္ဆာသု၊ တို့၌။ သာသနန္တိအာဒိဝစနံ၊ သာသနံ အစရှိသော စကားကို။ (သကဝါဒိနာ) ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သမုဒါယာ၊ အပေါင်းဖြစ်သော ပုစ္ဆာတို့ကို။ ဧကဒေသာနံ၊ အစိတ် ဖြစ်သော စကားတို့၏။ အဓိကရုဏသာဝေနေ၊ တည်ရာ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ (သင်္ဂဟ- ကာရေန) ဝုတ္တာ၊ (တီသုပိ ပုစ္ဆာ-ဟု)ဆိုအပ်ပြီ။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ဤ။

သာသနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁-ဣဒ္ဓိကထာ အဖွင့်

၈၇၉-၈၈၄။ ဣဒ္ဓိကထာယံ၊ ၌။ အတ္ထိ အဓိပ္ပာယ်ဣဒ္ဓိတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၏။ အဓိပ္ပာယ်ဝသေန၊ နှလုံးသွင်းအပ်သော အလိုဆန္ဒ၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဣဇ္ဈနတော၊ ပြီးစီးခြင်းကြောင့်။ အဓိပ္ပာယ်ောတိ၊ ဟူ၍။ ဝေ နာမိကာ၊ ဤသို့ နာမည်ရှိသော။ ဣဒ္ဓိ၊ တန်ခိုးသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိသလော။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။

ဣဒ္ဓိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၄-ဓမ္မကထာ အဖွင့်

၈၈၅-၈၈၈။ ဓမ္မကထာယံ၊ ၌။ ရူပဋ္ဌတော အညဿ ရူပဿ အဘာ- ဝါတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၌။ (အဓိပ္ပာယ်ော-၌ စပ်။) ယော(ရူပဋ္ဌော)၊ အကြင် ရုပ်၏ အနက်ဖြစ်သော ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောကို။ ရူပဿ၊ ရုပ်၏။ နိယာမော၊ မြဲသော အနက်သဘောဟူ၍။ ဝုစ္စေယျ၊ ဆိုအပ်ရာ၏။ ရူပတော၊ ရုပ်မှ။ အညော၊ အခြားသော။ ကောစိ၊ တစုံတခုသော။ သော ရူပဋ္ဌော နာမ၊ ထိုရုပ်၏ အနက်ဖြစ်သော ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောမည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ရူပဋ္ဌတော၊ ရုပ်၏ အနက်ဖြစ်သော ဖောက်ပြန်ခြင်း သဘောမှ။ အညံ၊ အခြားသော သဘောသည်။ ရူပဉ္စ၊ ရုပ်သည်လည်း။ န ဟောတိ၊ မဟုတ်။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ရူပံ၊ ရုပ်သည်။ ရူပမေဝ၊

ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောရှိသည်သာတည်း။ ဝေဒနာဒိသဘာဝံ၊ ဝေဒနာ အစ
ရှိသည်တို့၏ သဘောရှိသည်။ န ဟောတိ၊ မဟုတ်။ ဣတိ အဓိပ္ပါယ်န၊
ဤသို့သော အလိုအားဖြင့်။ [ရူပရူပဋ္ဌာနံ အနုညတ္တာဓိပ္ပါယ်န၊—အနု။] ရူပံ
ရူပဋ္ဌေန နိယတန္တိ၊ ဟူ၍။ (သကဝါဒိနာ၊ သည်း။) ဝတ္ထုဗွံ၊ ဆိုထိုက်၏။
အညထာ၊ ရူပ ရူပဋ္ဌတို့၏ တမျိုးတခြား၏ အဖြစ်သည်။ (သတိ၊ သော်။)
ရူပဋ္ဌေန၊ ရုပ်၏ အနက်ဖြစ်သော ဖောက်ပြန်ခြင်း သဘောဟူသော။ နိယာ-
မေန၊ မြဲသော သဘောအားဖြင့်။ (ရူပံ၊ ရုပ်သည်။ နိယတံ၊ မြဲ၏။) ဣတိ၊
ဤသို့။ (ဝတ္ထုဗွံ၊ ဆိုထိုက်ရာ၏။) ဣတိ၊ ဤကား။ အဓိပ္ပါယ်၊ အဋ္ဌကထာ
ဆရာ၏ အလိုတည်း။

တတ္ထ၊ ထို ရူပဋ္ဌတော အညထာ ရူပထာ အဘာဝါ အစရှိသော စကားရပ်၌။
ရူပတော၊ ရုပ်မှ။ အညထာ၊ အခြားသော။ ရူပဋ္ဌထာ၊ ရုပ်၏ အနက်ဖြစ်သော
ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘော၏။ အဘာဝေ၊ မရှိခြင်းကို။ ဒဿိတေ၊ ပြအပ်သော်။
ရူပဋ္ဌတော၊ ရုပ်၏ အနက်ဖြစ်သော ဖောက်ပြန်ခြင်း သဘောမှ။ အညထာ၊
အခြားသော။ ရူပထာ၊ ရုပ်၏။ အဘာဝေ၊ မရှိခြင်းသည်။ ဝါ၊ မရှိခြင်းကို။
ဒဿိတေ၊ ယေဝ နာမ၊ ပြအပ်ပြီးမည်တော့သည်သာ။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊
ထို့ကြောင့်။ ရူပတော၊ ရုပ်မှ။ အညထာ၊ အခြားသော။ ရူပဋ္ဌထာ၊ ၏။
တမေဝ အဘာဝံ၊ ထိုမရှိခြင်းကိုသာ။ ဒဿန္တော၊ ပြလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။
ရူပသဘာဝေ၊ ဟိတိအာဒိ၊ အစရှိသော စကားကို။ (သင်္ဂဟကောရော)
အစဟ၊ ဆိုပြီ။ [ဤ ဝါကျ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို အဋ္ဌကထာနိယယ၌ ပြထားပြီ။]

၁။ အညထာတိ တေသံ။ ။ အညထာတိ တေသံ (ထိုရူပ ရူပဋ္ဌတို့၏)
အညတ္တေ (တမျိုးတခြားတို့၏ အဖြစ်သည်)။—(သတိ)။ ရူပဋ္ဌေန နိယာမေန ရူပံ
နိယတန္တိ ဝတ္ထုဗွံ ယောဇနာ၊—အနု။ ဤအနုဋီကာဖွင့်ပုံကို ထောက်လျှင် “န+
အညထာ”ဟု န-အက္ခရာပါဖွယ် မလို၊ ယခု စာအုပ်တို့၌ န-အက္ခရာ ပါနေ၏။
န-အက္ခရာ မပါမှလည်း အဓိပ္ပါယ်ရသည်။ ရှေးနိယယ၌ကား—“န ဝတ္ထုဗွံ-သင့်”ဟု
န-အက္ခရာနှင့်တကွ အနက်ပေးထား၏။ “ရူပဋ္ဌေန နိယာမေန ရူပံ နိယတံ”ဟု နဂို
ကပင် မဆိုသောကြောင့် “န ဝတ္ထုဗွံ-မဆိုသင့်”ဟု တားမြစ်ဖွယ် မလို။ အဋ္ဌကထာ၌
မပါသော န ဝတ္ထုဗွံကို ယူ၍ န-အက္ခရာထည့်ကြဟန် တူသည်။

မှတ်ချက်။ ။ “ရူပံ ရူပဋ္ဌေန နိယတံ”ဟု ဆိုရာ၌ ရူပနှင့် နိယတသည် အရတူ
သကဲ့သို့ ရူပဋ္ဌေန ဟူသော အတိန္ဒရိသေသနှင့် နိယတလည်း အရတူ၏။ ထိုသို့ အရ
တူအောင် ရူပံ ရူပဋ္ဌေန နိယတန္တိ ဝတ္ထုဗွံ”ဟု ဆိုသည်။ “ရူပဋ္ဌေန နိယာမေန ရူပံ
နိယတံ”ဟု ဆိုရာ၌ကား ရူပဋ္ဌသည် နိယာမတရားတမျိုးဖြစ်၍ ရူပံ-က နိယတ တမျိုး
ဖြစ်သည့်အတွက် အရ မတူတော့။ ထို့ကြောင့် ရူပနှင့် ရူပဋ္ဌတို့ အညဖြစ်လျှင် (တမျိုး
တခြားစီ ဖြစ်လျှင်)ဟု ဆိုသည်။ [ဤ “အညထာ ရူပဋ္ဌေန နိယာမေန (ရူပံ နိယတံ)”
ဟူသော စကားသည် ရှုထိုက်သော အပြစ်ကို ပြသော စကားတည်း။]

၂၅၀ ကံသာဝတ္ထု၊ အဋ္ဌကထာ မူလဋီကာ နိဿယ [ကေဓိသတိမ

သေ ဝေါဟာရောတိ^၁၊ ကား။ ရူပဿ၊ ရုပ်၏။ သဘာဝေါ၊ သဘောတည်း။ ရူပသဘာဝေါ၊ ရုပ်၏သဘော။ ရူပဿ၊ ရုပ်၏။ အတ္ထော၊ အနက်ဖြစ်သော ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောတည်း။ ရူပဋ္ဌော၊ ဘော။ ဣတိ ဝေံ၊ သို့။ အညတ္တံ၊ တမျိုးတခြား၏အဖြစ်ကို။ ဂဟေတွာ ဝိယ၊ ယူသကဲ့သို့။ ပဝတ္ထော၊ ဖြစ်သော။ ရူပသဘာဝဝေါဟာရော၊ ရူပသဘာဝဟူသော ဝေါဟာရသည် ၎င်း။ ရူပဋ္ဌဝေါဟာရော ဝေါ၊ ရူပဋ္ဌဟူသော ဝေါဟာရသည်၎င်း။ (နာနတ္ထသညာပနတ္ထံ ဟောတိ-၌ စပ်။) သော သဘာဝေါ၊ ထိုသဘောသည်။ ဝေဒနာဒိဟိ၊ ဝေဒနာ အစရှိသည်တို့မှ။ နာနတ္ထမေဝ၊ မတူထူးခြား ကွဲပြားသည်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာသာတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ နာနတ္ထသညာပနတ္ထံ၊ မတူထူးခြား ကွဲပြားသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေရခြင်းအကျိုးငှါ။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။

တသ္မာတိ၊ ကား။ ရူပဿ၊ ရုပ်၏။ ရူပဋ္ဌေန၊ မူ။ အနညတ္တာ၊ တမျိုးတခြား မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ရူပံ နိယတန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ-၌ စပ်။) ရူပံ၊ ရုပ်သည်။ ရူပမေဝ၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောရှိသည်သာတည်း။ ဝေဒနာဒိသဘာဝံ၊ ဝေဒနာ အစရှိသည်တို့၏ ခံစားခြင်း အစရှိသော သဘောရှိသည်။ န၊ မဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အဝတွာ၊ မဆိုမူ၍။ (တိုက်ရိုက် မဆိုမူ၍။) ရူပံ ရူပဋ္ဌေန နိယတန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝေတော၊ ဆိုသော ပရဝါဒီ၏။ [ရှေးနိဿယ၌ “ဝေဒန္တေန၊ ဆိုသော ပရဝါဒီသည်”ဟု ပေး၏။ အစပ်ရှာ၍ မရပါ။] တဉ္စ ဝစနံ၊ ထိုရူပံ ရူပဋ္ဌေန နိယတံ ဟူသော စကားသည်လည်း။ [တဉ္စ ဝစနန္တိ ရူပံ ရူပဋ္ဌေန နိယတန္တိ ဝစနံ။—အနု။] ဝုတ္တပ္ပကာရေန၊ ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားအားဖြင့်။ သဒေါသံ၊ အပြစ်နှင့်တကွ ဖြစ်၏။

၁။ သေဝေါဟာရော။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “သေ ဝေါဟာရော”ကို ရူပသဘာဝဝေါဟာရော၊ ရူပဋ္ဌဝေါဟာရော ဝေါ-ဟု ၂-နည်း ဖွင့်၏။ ထိုဝေါဟာရ ၂-မျိုးစုံသည်ပင် ဝေဒနာစသည်တို့မှ ရုပ်၏ ထူးသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေရခြင်းအကျိုးငှါ ဖြစ်၏။ “ရူပသဘာဝေါ”ကို “ရူပဿ+သဘာဝေါ”ဟု၎င်း၊ “ရူပဋ္ဌော”ကို “ရူပဿ+အတ္ထော”ဟု၎င်း သမ္ပန်+သမ္ပန္နိခွဲ၍ ဆဋ္ဌိ တပျူရိသ် သမာသ် တွဲရာ၌ကား ရုပ်က တခြား သဘာဝအတ္ထတို့က တခြားဟု ထင်ရသော်လည်း ရုပ်နှင့် သဘာဝ၊ ရူပနှင့် အဋ္ဌသည် မကွဲမပြား။ ထိုသို့ မကွဲပြားသော်လည်း အဘေဒ ဘေဒုပစာရနည်း အားဖြင့် ကွဲပြားသကဲ့သို့ ဆိုထားသည်”ဟု မှတ်ပါ။

၂။ ဝုတ္တပ္ပကာရေန သဒေါသံ။ ။“ဝုတ္တပ္ပကာရေနာတိ ရူပဋ္ဌတော အညဿ ရူပဿ အဘာဝါတိအာဒိနာ ဝုတ္တာကာရေန”ဟု အနုဋီကာဖွင့်၏။ “ဆိုအပ်ပြီးသော အခြင်းအရာဟူသည် ရူပဋ္ဌတော အညဿ ရူပဿ အဘာဝါစသော အခြင်းအရာတည်း။ အာဒိနာဖြင့် “ယော ရူပဿ နိယာမော ဝုစ္စေယျ ။ပေ။ ရူပဋ္ဌေန ဟောတိ”တိုင်အောင် ယူပါ။ ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့် (ထိုအကြောင်းကြောင့်) “ရူပံ ရူပမေဝ၊ န ဝေဒနာဒိသဘာဝ”န္တိ အဓိပ္ပါယ်နေ ရူပံ ရူပဋ္ဌေန နိယတန္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ(ဆိုထိုက်၏)။

အထာ ထိုသို့ အပြစ်နှင့်တကွ ဖြစ်ပါလျက်။ ကသွာ၊ ကြောင့်။ (ပဋိ-
ဇာနာတိ၊ ဝန်ခံရသနည်း။) [ယဒိ သဒေါသံ။ အထ ကသွာ ပဋိဇာနာတိတိ
ယောဇနာ။-အနု။] ဟိ၊ ချဲ့။ ရှုပ် ရှုပ်ငွေ့န နိယတန္တိ၊ ဟူသော စကားကို
(ဝတ္တပ္ပံ၌ စပ်။) ရှုပ်၊ ရုပ်သည်။ ရှုပ်မေဝ၊ ဖောက်ပြန်ခြင်း သဘောရှိသည်
သာတည်း။ ဝေဒနာဒိသဘာဝံ၊ ဝေဒနာ အစရှိသည်တို့၏ ခံစားခြင်း အစ
ရှိသော သဘောရှိသည်။ န၊ မဟုတ်။ ဣတိ အဓိပ္ပါယ်န၊ ဤသို့သော
အလိုဖြင့်။ (သကဝါဒီနာ၊ သည်။) ဝတ္တပ္ပံ၊ ဆိုထိုက်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။
ဝဒန္တေ၊ ဆိုလသော်။ [ဝဒန္တောဟု ရှိသည်ကို စဉ်စားပါ။] ရှုပ် ရှုပ်ငွေ့န
နိယတန္တိ၊ ဟူသော ပြဿနာကို။ ပဋိဇာနာတိ၊ အာမန္တာဟု ဝန်ခံ၏။ ဣတိ
အတ္ထော၊ ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ မှတ်ထိုက်၏။

စ၊ စောဒနာပါဦးအံ့။ တေ၊ ဤ“ရှုပ် ရှုပ်ငွေ့န နိယတံ”ဟူသော
စကားကို။ အတ္တနာဝ၊ သကဝါဒီ ဟူသော မိမိသည်ပင်။ ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။
ပရေန၊ ပရဝါဒီသည်။ န ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်သည် မဟုတ်။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။
ပဋိဇာနာတိ၊ အာမန္တာဟု ဝန်ခံ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ န ဝတ္တပ္ပံ နနု၊ မဆိုထိုက်
သည် ပဟုတ်ပါလော။ ဣတိ၊ ဤကား စောဒနာတည်း။ (န ဝတ္တပ္ပံ၊ မဆို
ထိုက်သည်ကား။) န၊ မဟုတ်။ (ဝတ္တပ္ပံ ဝေ၊ ဆိုထိုက်သည်သာ။) (ကသွာ၊
နည်း။) အတ္တာနမ္ပိ၊ မိမိဟူသော သကဝါဒီကိုလည်း။ ပရံ ဝိယ၊ တပါးသော
သူကိုကဲ့သို့။ ဝစနတော၊ ဆိုခြင်းကြောင့်တည်း။

ဝါ၊ တနည်း။ ဝတ္တပ္ပန္တိ(ဧတ္ထ)၊ ဟူသော ဤ ပါဌ်၌။ သကဝါဒီနာ၊
သည်။ ဝတ္တပ္ပံ၊ ဆိုထိုက်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

အညထာ ရှုပ်ငွေ့န နိယာမေန (ရှုပ် နိယတံ)ဟူသော မလိုအပ်သော အပြစ်ရောက်
သည်”ဟု ဆိုခဲ့၏။ ထိုဆိုအပ်ခဲ့သောကြောင်းနှင့် အကျိုးဖြစ်သော အပြစ်ကို ရည်ရွယ်၍
“ဝုတ္တပ္ပကာရေန သဒေါသံ”ဟု ဆိုသည်။

၁။ နနု စ ။ ပေ ။ န ဝတ္တပ္ပန္တိ။ ။ပါဌ်တော်ကို ကြည့်ပါ။ “ရှုပ် ရှုပ်ငွေ့န
နိယတံ”ဟူသော စကားသည် သကဝါဒီ၏ စကားဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မိမိစကားကို
မိမိသည်ပင် “အာမန္တာ”ဟု ဝန်ခံသည်ဟု မဆိုထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော”ဟု
စောဒနာသည်။

၂။ န ။ ပေ ။ ဝစနတော။ ။မိမိကိုပင် သူတပါးအနေအားဖြင့် စကား သုံးစွဲ
ခြင်းကြောင့် ပဋိဇာနာတိ(ဝန်ခံ၏-ဟု) န နဝတ္တပ္ပံ-မဆိုထိုက် မဟုတ်၊ ဆိုထိုက်ပါ
သည်-ဟူလို။

၃။ ဝတ္တပ္ပန္တိ ဝါ။ ။ဤနည်းကား “နနု စေတံ”စသော စောဒနာ သောဇနာ
နည်းမှ တနည်းပြသော စကားတည်း။ ထို့ကြောင့် “ဝတ္တပ္ပန္တိ”ဟူသော စကားသည်
“အဓိပ္ပါယ်န ဝတ္တပ္ပံ”တုန်းက ဆိုအပ်သော စကားတည်း-ဟု မှတ်ပါ။ ထို“ဝတ္တပ္ပံ”၌
“သကဝါဒီနာ ဝတ္တပ္ပံ”ဟု ဆိုလိုသည်။

၂၅၂ ကထာဝတ္ထု၊ အဋ္ဌကထာ မူလဒီကာ နိဿယ | ကောဝိသတိမ

စ၊ ဆက်။ တေန၊ ထိုသကဝါဒီသည်။ ယဒိ ဝတ္ထုဗ္ဗံ၊ အကယ်၍ ဆိုထိုက်အံ့။ သော စ၊ ထိုသကဝါဒီသည်လည်း။ တေမတ္ထံ၊ ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။ ယဒိ စ၊ ပဋိဇာနာတိ၊ အကယ်၍မူလည်း ဝန်ခံအံ့။ (ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။) အထ၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှင်။ ကသ္မာ၊ အဘယ်ကြောင့်။ သကဝါဒီ၊ မေးသော သကဝါဒီသည်။ ပဋိဇာနာတိ၊ ဝန်ခံသနည်း။ ဣတိ အထံ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီး ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤ “ရူပံ ရူပဋ္ဌေန နိယတန္တိ အာမန္တာ” ဟူသော ပါဠိရပ်၌ အတ္ထော၊ အနက်တည်း။

အတ္တန္တရ၊ ဝသေနာတိ၊ ဟူ၍။ တတ္ထ၊ ထို ပရိယာရစကားရပ်၌။ (အဋ္ဌကထာဝယ် ဖြေသော စကားရပ်၌။) ဝုတ္တမေဝ၊ ဆိုအပ်ပြီးသည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ ကာရဏံ၊ ရူပံ ရူပမေဝ၊ န ဝေဒနာဒိသဘာဝံ ဟူသော သင့်သော အကြောင်းကို။ နိဂူဟိတော၊ လျှိုဝှက်၍။ ပရေန၊ ပရဝါဒီသည်။ စောဒိတံ၊ စောဒနာအပ်ပြီး။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ တမေဝ ကာရဏံ၊ ထို ရူပံ ရူပမေဝ န ဝေဒနာဒိသဘာဝံ အစရှိသော အကြောင်းကိုပင်။ ဒုဿေတော၊ ပြ၍။ စောဒနံ၊ စောဒနာကို။ နိဝတ္ထေတိ၊ နှစ်စေ၏။

၁။ ယဒိ စ ပေ။ အတ္ထော။ “သကဝါဒီနာ ဝတ္ထုဗ္ဗံ” ဟူသော နည်း၌ လဒ္ဒဒေါသကို ပြလို၍ “ယဒိ စ” စသည်ကို မိန့်သည်။ “ရူပံ ရူပဋ္ဌေန နိယတံ” ဟူသော စကားသည် အကယ်၍ သကဝါဒီ ဆိုထိုက်သော ပြဿနာ ဖြစ်အံ့။ ထိုသကဝါဒီ သည်ပင် ဤ ပြဿနာ၏ အနက်ကို အကယ်၍ ဝန်ခံလည်း ဝန်ခံအံ့။ ထိုသို့ ဖြစ်လျှင် အဘယ်ကြောင့် “မေးသော သကဝါဒီသည် ဝန်ခံ၏” ဟု ဤနေရာ၌ ဤအနက် ဖြစ်နိုင်အံ့နည်း။ “မေးသူလည်း သကဝါဒီ၊ အာမန္တာ-ဟူ ဝန်ခံသူလည်း သကဝါဒီ” ဟု မဖြစ်နိုင်ပါ-ဟူလို။

၂။ အတ္တန္တရ ပေ။ နိဝတ္ထေတိ။ ။ အတ္တန္တရ-ဟူသည် အဋ္ဌကထာ၌ ပြအပ်သော “ရူပံ ရူပမေဝ၊ န ဝေဒနာဒိသဘာဝံ” ဟူသော အနက်တည်း။ ထိုအနက် ဟူသော အကြောင်းကို ပရဝါဒီက မသိဟန်ဆောင်သောအားဖြင့် ထိုအကြောင်းကို လျှိုဝှက်၍ မေးသောကြောင့် ထိုအကြောင်းကိုပင်ပြ၍ စောဒနာကို နှစ်စေရသည်။ “ဖြေသည်” ကိုပင် “နှစ်စေသည်” ဟု ဆိုသည်။ [ဝုတ္တမေဝ ကာရဏန္တိ “ရူပံ ရူပမေဝ၊ န ဝေဒနာဒိသဘာဝံ” ဧဝံ ဝုတ္တမေဝ ယုတ္တိ။ “ဧတ္ထ ဟိ” တိအာဒိနာ ဒုဿေတော။ အထ ကသ္မာ ပဋိဇာနာတိတိ ဝုတ္တံ စောဒနံ နိဝတ္ထေတိ။-အနု။

ဆက်ဦးအံ့။ ။ “ဝတ္ထုဗ္ဗန္တိ ဝါ” စသော နည်း၌ မေးသူသည် သကဝါဒီ မဟုတ်။ ပရဝါဒီတည်း။ ထို့ကြောင့် “ပရေန စောဒိတံ” ဟု ဆိုသည်။ ထို စောဒနာ ဟူသည်လည်း န ဝတ္ထုဗ္ဗံ စသော စောဒနာတည်း။ [ပရေန စောဒိတန္တိ “န ဝတ္ထုဗ္ဗံ ရူပံ ရူပဋ္ဌေန နိယတံတိအာဒိနာ ပရဝါဒီနော စောဒနံ သန္ဓာယာဟ။-အနု။] ပရဝါဒီက “ရူပံ ရူပမေဝ၊ န ဝေဒနာဒိသဘာဝံ” ဟု ဖြေဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်းကို လျှိုဝှက်၍ မေးသောကြောင့် ထို အကြောင်းကိုပင် ပြ၍ သကဝါဒီက စောဒနာကို တားမြစ်ရသည်” ဟူရာ၌ “အထ ကသ္မာ ပဋိဇာနာတိ” ဟူသော စောဒနာကို တားမြစ်သည်-ဟု ဆိုလိုသည်။

ဝဂ္ဂံ]

၁၄-ဓမ္မကထာ အဖွင့်

၂၅၃

ဣတော အညဏတိ၊ ကား။ ရူပါဒိသဘာဝမတ္တံ၊ ရုပ် အစရှိသည်တို့၏
ဖောက်ပြန်ခြင်း အစရှိသော သဘောမျှကို။ မုဉ္ဇိတွာ၊ လွတ်၍။ တေန၊ ထို
ပရဝါဒီသည်။ ပရိကပ္ပိတံ၊ ကြံဆအပ်သော။ နိယတံ၊ နိယတသည်။ နတ္ထိ၊
မရှိ။ [ရူပဉ္စ စသော သဘောကို ပရဝါဒီတ နိယတ ဟု ကြံ၏။ ထို ကြံအပ်သော
နိယတ မရှိ-ဟူလို။] ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ပရိကပ္ပိတဿ၊ ပရဝါဒီသည် ကြံဆ
အပ်သော။ တဿ၊ ထို နိယတကို။ နိဝတ္တနတ္ထံ၊ တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှါ။
ပုန၊ တဖန်။ တေနော နယေန၊ ထိုနည်းဖြင့်ပင်။ စောဒေတုံ၊ စောဒနာ
ခြင်းငှါ။ မိစ္ဆတ္တနိယတန္တိအာဒိံ၊ အစရှိသော စကားကို။ (သကဝါဒီ၊
သည်။) အာဟ၊ မေးပြီ။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။

ဓမ္မကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကေဝိသတိမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂၂-ဗာဓိသတ်မဝဂ္ဂ

၂-ကုသလစိတ္တကထာ အဖွင့်

၈၉၄ - ၈၉၅။ ကုသလစိတ္တကထာယံ၊ ဌံ။ ဇဝနက္ခဏေတိ၊ ကား။ ပရိနိဗ္ဗာနစိတ္တတော၊ ပရိနိဗ္ဗာနစုတိစိတ်မှ။ ပုရိမဇဝနက္ခဏေ၊ ရှေ့၌ဖြစ်သော ဇောဓဏ၌။ (ကြိယသတ်သမ္ပဉာန် ဝသေန အသမ္ပောဟမရဏ ဒီပနတ္ထံ ဝုတ္တံ-၌ စပ်။) [ပုရိမဇဝနက္ခဏေတိ ပရိနိဗ္ဗာနစိတ္တတော အနန္တရာတိတ ပုရိမ ဇဝန ဝါရက္ခဏေ။-အနု။]

ကုသလစိတ္တကထာစက္ကနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-အာနေဉ္ဇကထာ အဖွင့်

၈၉၆။ ဘဝင်္ဂစိတ္တတိ(ဧတ္ထ)၊ ဟူသော ဤပါဌ၌။ ဘဝင်္ဂပရိယောသာ-နတ္တာ၊ ဘဝင်၏ အဆုံး၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ ဘဝင်စိတ်တွင် အဆုံး၏ အဖြစ်ကြောင့်။ စုတိစိတ္တံ၊ စုတိစိတ်ကို။ ဘဝင်္ဂစိတ္တန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ဆိုပြီ။ [ဘူမိ၊ ဇာတိ၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မ၊ သင်္ခါရ၊ အာရုံအားဖြင့် အလုံးစုံ တူသောကြောင့် စုတိစိတ်ကိုပင် “ဘဝင်္ဂစိတ္တံ” ဟု ဆိုထားသည်။]

အာနေဉ္ဇကထာစက္ကနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-တိသောပိ ကထာ အဖွင့်

၈၉၇-၉၀၀။ သတ္တဝသိကံ၊ ၇-နှစ်အရွယ်ရှိသော။ ဂဗ္ဘံ၊ ကိုယ်ဝန် သူငယ်ကို။ ဒိသ္မာ၊ မြင်ရ၍။ ဂဗ္ဘေယေဝိ၊ အမိဝမ်း၌ပင်။ အရဟတ္တပ္ပတ္တိ-ဟေတုတူတော၊ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ဣန္ဒြိယပရိပါကော၊ သဒ္ဓါ၊ အစရှိသော ဣန္ဒြေတို့၏ ရင့်ကျက်ခြင်းသည်။ အတ္တိ၊ ရှိ၏။ ဣတိ၊ ထိုကြောင့်။ အရဟတ္တပ္ပတ္တိပိ၊ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ရောက်ခြင်း

၁။ အရဟတ္တပ္ပတ္တိပိ ဂဗ္ဘေယေဝိ။ ။သတ္တဝသိကာ ဟိ သောပါကသာမဏေ-ရာဒယော အရဟတ္တံ ပတ္တာ၊ သတ္တဝသိကောပိ ဂဗ္ဘော အတ္တိတိ ပရဝါဒိနော အဓိပ္ပါယော။-အနု။ [ခုနစ်နှစ်အရွယ် သောပါကသာမဏေ စသူတို့ အရဟတ္တဖိုလ် ရောက်ပုံကို မြင်ရ၍၎င်း၊ အရှင်သီဝလ်၏ အလောင်းဖြစ်သော ကိုယ်ဝန်သူငယ်၏ မယ်တော်ဖြစ်သော သုပ္ပါဝါသာ၏ ဝမ်း၌ ခုနစ်နှစ်ကျော်ကျော် နေခဲ့ရပုံကို၎င်း သတိ ထား၍ ပရဝါဒိသည် အမိဝမ်း၌ပင် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်နိုင်၏”ဟု အယူရှိသည်။]

၉-အာသေဝနပစ္စယကထာ အပွင့်

၅၅၅

သည်လည်း။ အတ္တိ၊ ရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ မညတိ၊ ပရဝါဒီ မှတ်ထင်၏။ အာကာသသုပိနံ၊ ကောင်းကင်သို့ သွားရ၏ဟု မြင်မက်သော အိပ်မက်ကို။ ဒိသွာ၊ မြင်ရ၍။ အာကာသဂမနာဒိအဘိညာဉ်ဗိယ၊ ကောင်းကင်သို့ သွားကြောင်း အစရှိသော အဘိညာဉ်ကိုကဲ့သို့။ ဓမ္မာဘိသမယော၊ သစ္စာ ၄-ပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည်၎င်း။ အရဟတ္တပတ္တိ စ၊ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခြင်း သည်၎င်း။ အတ္တိ၊ ၏။ ဣတိ၊ သို့။ မညတိ၊ ပရဝါဒီ မှတ်ထင်၏။ ဣတိ၊ ဤကား။ အဓိပ္ပာယ်၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။

တိသောပိ ကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉-အာသေဝနပစ္စယကထာ အပွင့်

၉၀၃-၉၀၅။ န ကောဝိ အာသေဝနပစ္စယံ အာသေဝတိ နာမာတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၏။ ပီဇံ၊ သရက်၊ ပိန္န အစရှိသော မျိုးစေ့သည်။ စတုမဇုရ- ဘာဝံ၊ စတုမဇု၏ အဖြစ်ကို။ ဝါ၊ လေးမျိုးသော ချိုဆိမ့်သော အရသာ၏ အဖြစ်ကို။ န ဂဏှာတိ ယထာ၊ မယူနိုင်သကဲ့သို့။ ဝေ၊ တူ။ ဘာဝနာသင်္ခါတံ၊ ထုံမွမ်းခြင်းဟု ဆိုအပ်သော။ အာသေဝနပစ္စယံ၊ အာသေဝနပစ္စည်းကို။ ဂဏှန္တော၊ ယူသော။ ကောဝိ၊ တစုံတခုသော။ အာသေဝန္တော၊ နာမ၊ အဖန်ဖန်ဖြစ်စေသော တရားမည်သည်။ ဝါ၊ ထုံမွမ်းသော တရားမည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ အတ္ထော၊ နက်။

အာသေဝနပစ္စယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁။ အာကာသသုပိနံ။ ။ အာကာသေန ဂစ္ဆန္တဿ ဝိယ သုပိနံ အာကာသ- ထုပိနံ၊ တံ အဘိညာနိမိတ္တံ မညတိ (ဈာန်အဘိညာဉ်ကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ထင်၏။)

၂။ ယထာ ပီဇံ ဝါ။ ။ ခဏိကတ္တေပိ ဝါ-ရုပ် နာမ် တရားတို့၏ ခဏိကဖြစ်ပါ သော်လည်း အစေတနေသုပိ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓဇ္ဈပေသံ (မျိုးစေ့ကဲ့သို့ ကုန္ဒြိယဗဒ္ဓ မဟုတ်သော ရုပ်တို့၌သော်မှလည်း) ဘာဝနာဝိသေသော (မိမိသတ္တိကို ထုံမွမ်းခြင်း ဟူသော သတ္တိ အထူးကို) လဗ္ဗတိ (ရအပ် ရနိုင်တုံသေး၏) ကိမာ ပန သစေတနေသု (စေတနာနှင့် တကွဖြစ်သော ဇောတို့၌ အဘယ်မှာ မရနိုင်ဟု ဆိုဖွယ်ရှိအံ့နည်း။) ဣတိ ဒသေတုံ ယထာ ပီဇံ စတုမဇုဘာဝံ န ဂဏှာတိတံ နိဒဿနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ [ဤသို့ စာအုပ်တို့၌ န-သဒ္ဓါပါနေသော်လည်း ဋီကာဖွင့်ပုံမှာ န-သဒ္ဓါ ပေါသကဲ့သို့ ထင်၏။ တခုကြောင့် နည်း မျိုးစေ့သည် မိမိ၏ ချိုး-သာ သတ္တိကို ပင်စည်မှစ၍ အသီးတိုင်အောင် ထုံစေနိုင် သာကြောင့်တည်း။

၂၅၆

ကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ မူလဋီကာ နိဿယ

၁၀-ခဏိကကထာ အဖွင့်

၉၀၆-၉၀၇။ ပထဝီယာဒိရူပေသု၊ ပထဝီ အစရှိသော ရုပ်တို့တွင်။
 ကေသဉ္စိ၊ အချို့ရုပ်တို့၏။ ဥပ္ပါဒေါ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ကေသဉ္စိ၊
 အချို့ရုပ်တို့၏။ နိရောဓော၊ ချုပ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဣတိ၊ သို့။ ရူပ-
 သန္တတိယာ၊ ရုပ်အစဉ်၏။ ဧဝံ ပတိဋ္ဌာနံ၊ ဤသို့ တည်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊
 ဟိ၊ မှန်။ ယေဟိ၊ အကြင် အနန္တရာဒိပစ္စည်းတို့ဖြင့်။ အရူပသန္တတိယာ ဝိယ၊
 နာမ်တရားတို့၏ အစဉ်ကဲ့သို့။ ရူပသန္တတိယာ၊ ရုပ်တရားအစဉ်၏။ ပဝတ္တိ၊
 ဖြစ်ခြင်းသည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ရူပါနံ၊ ရုပ်တို့၏။ ဝါ၊ ရုပ်တို့မှ။
 (တေ)အနန္တရာဒိပစ္စယာ၊ ထို အနန္တရ အစရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်။ [အာဒိဖြင့်
 သမနန္တရ၊ အနန္တရူပနိဿယ စသည်ကို ယူ။] န သန္တိ၊ မရှိကုန်။ ဣတိ၊
 ထို့ကြောင့်။ စိတ္တေ စိတ္တေ၊ စိတ္တက္ခဏတိုင်း စိတ္တက္ခဏတိုင်း၌။ မဟာပထဝီ၊
 မဟာပထဝီရုပ်သည်။ သဏ္ဌာတိ၊ တည်သလော။ ဣတိအာဒိ၊ ဤသို့ အစ
 ရှိသော စကားကို။ စောဒိတံ၊ စောဒနာအပ်ပြီ။ [ပါဠိတော်၌ “စိတ္တေ
 မဟာပထဝီ သဏ္ဌာတိ” ဟု စိတ္တေ တပုဒ်သာ ရှိသော်လည်း ဝိစ္စာလောပကြံ၍
 စိတ္တေ စိတ္တေဟု ဖွင့်ဟန် တူသည်။ အနုဋီကာ၌လည်း “စိတ္တက္ခဏေ စိတ္တက္ခဏေ
 ပထဝီအာဒိနံ ဥပ္ပါဒေနိရောဓေဟိ ဘဝိဘဗ္ဗန္တိ” ဟု ဝိစ္စာဖြင့် ဖွင့်သည်။]

ခဏိကကထာဝတ္ထုနာ နိဋ္ဌိတ။

ဗာဝိသတိမဝဂ္ဂဝတ္ထုနာ နိဋ္ဌိတ။

၁။ ဧဝံ ပတိဋ္ဌာနံ ။ ခန္ဓာကိုယ်ကို သတိထားကြည့်ပါ။ ကမ္မဇကလာပ်စသော
 ရုပ်တို့၏ အစဉ်သည် တချို့က စိတ်၏ ဥပါဒ်၌ဖြစ်၍ တချို့က စိတ်၏ ဌီခဏ၊ ဘင်ခဏ
 တို့၌ ဖြစ်ကြ၏။ ဤသို့ အဖြစ်မတူသော ရုပ်တို့သည် အချုပ်လည်း မတူနိုင်ကြ။ တချို့
 ရုပ်များ၏ ချုပ်ဆဲခဏ၌ တချို့ရုပ်တွေက ဥပါဒ်ဆဲဖြစ်၍ တချို့ရုပ်များက ခဏငယ်
 ၄၉-ချက်ခန့် တည်တံ့၍ နေကြသည်။ ထို့ကြောင့် ရုပ်အထည်ကိုယ်ကြီးသည် စိတ်များ
 ကဲ့သို့ ပြတ်၍ ပြတ်၍ မသွားပဲ တည်လျက် တည်လျက် ရှိသည်ကို တွေ့ရပေသည်။
 ထို့ကြောင့် “ဧဝံ ပတိဋ္ဌာနံ ရူပသန္တတိယာ” ဟု ဆိုသည်။

၂၃-ကောဓိပ္ပိယတိမဝဂ္ဂ

၁-ကောဓိပ္ပိယကထာ အဖွင့်

၉၀၈။ ကရုဏာဓိပ္ပိယေန၊ ကောဓိပ္ပိယောတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၌၊
 ဣဂါဓိပ္ပိယတော၊ ဣဂတည်းဟူသော အလိုမျိုး၊ အညာဓိပ္ပိယော၊ အခြား
 သော အလိုရှိသည်မှလည်းဖြစ်သော။ (မေထုနော ဓမ္မော ပဋိသေဝိတဗ္ဗော-
 ဝိ၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကော အဓိပ္ပိယောတိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော
 ဤပါဠိ၊ ကေသဒ္ဓေါ၊ ကေသဒ္ဓါကို။ ကေတော ဘာဝေ၊ အတူတကွ၏အဖြစ်
 ဟူသော အနက်၌၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ မှတ်ထိုက်၏။ ဟိ၊ မှန်။ သမာနတ္ထေ၊ ကေသဒ္ဓါ၏
 သမာနအနက်သည်။ သတိ၊ ဖြစ်လသော်။ ကောဓိပ္ပိယေနာတိ၊ ကော-
 ဓိပ္ပိယေန ဟူသော ပါဠိ၌၊ ဣဂါဓိပ္ပိယောပိ၊ ဣဂါဓိပ္ပိယ၌လည်း။
 ကောဓိပ္ပိယတော၊ တူသော အလိုရှိသည်၏ အဖြစ်သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဣတိ၊
 ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

(တနည်း)-ကလျာ၊ ကြောင့်။ ကော အဓိပ္ပိယောတိ ဧတ္ထ၊ ၌။
 ကေတောဘာဝေ၊ ၌။ ကေသဒ္ဓေါ၊ ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။
 ဝိညာယတိ၊ နည်း။ ဟိ(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ ကေသဒ္ဓဿ၊ ၏။ သမာနတ္ထေ၊
 အတူဟူသော အနက်သည်။ သတိ၊ သော်။ ဣဂါဓိပ္ပိယောပိ၊ ၌လည်း။
 ကောဓိပ္ပိယေနာတိ၊ ဟူသော ပါဠိ၌၊ ကောဓိပ္ပိယတော၊ တူသော အလို
 ရှိသည်၏ အဖြစ်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ကော အဓိပ္ပိယောတိ
 ဧတ္ထ၊ ၌။ ကေတောဘာဝေ၊ ၌။ ကေသဒ္ဓေါ၊ ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ ဣတိ
 ဝိညာယတိ၊ ၏။

ကောဓိပ္ပိယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃-၇-ဣဿရိယကာမကာရိတာကထာ အဖွင့်

၉၁၀-၉၁၄။ ဣဿရိယေန၊ စိတ်ကို အစိုးရသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်။
 ယထာဓိပ္ပတဿ၊ အကြင် အကြင် အလိုရှိအပ်သော အမှုကို။ ကရဏံ၊ ပြုနိုင်
 ခြင်းသည်။ ဣဿရိယကာမကာရိတာ၊ မည်၏။ ဂစ္ဆေယျာတိ၊ ကား။
 ဂဗ္ဘသေယျောက္ကမနံ၊ ဂဗ္ဘသေယျသို့ သက်ရောက်ခြင်းသို့။ ဂစ္ဆေယျ၊ ရောက်ရာ
 သလော။

၂၅၈ ကဏ္ဍဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ မူလဒီကာ နိဿယ [တေဝီသတိမ

ဣဿရိယကာမကာရိတာဟေတု ။ ပေ ။ ကရိယတိတိ ဣတ္ထိ၊ ဟူသော ဤပါဌ၌၊ ဒုတ္တရကာရိတာ နာမ၊ ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုကျင့်အပ်သော အကျင့်ကို ပြုကျင့်ခြင်းမည်သည်ကို၊ ဣဿရိယကာမကာရိတာဟေတု၊ စိတ်ကို အစိုးရ သူ၏ အဖြစ်ကြောင့် အလိုအတိုင်း ပြုနိုင်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဝါ၊ စိတ်ကို အစိုးရသည့်အတွက် အလိုအတိုင်း ပြုနိုင်ခြင်းဟူသော အကြောင်း ကြောင့်။ ကရိယမာနာ၊ ပြုအပ်သော်။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ၊ မိစ္ဆာအယူကြောင့်။ ကရိယတိ၊ ပြုအပ်၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ ကို။ ဒဗ္ဗဗ္ဗော၊ ၏။ ဝါ၊ တနည်း။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ၊ မိစ္ဆာအယူနှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ ကရိယမာနာ၊ ပြုအပ်သော။ ဣဿရိယကာမကာရိတာဟေတု နာမ၊ မည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ ဤအနက်ကို။ ဒဗ္ဗဗ္ဗော၊ ၏။

ဣဿရိယကာမကာရိတာကဏ္ဍဝတ္ထုနာ နိဋ္ဌိတာ။

က=ပတိရူပကထာ အဖွင့်

၉၁၅-၉၁၆။ မေတ္တာဒယော၊ မေတ္တာ အစရှိသော တရားတို့ကို သန္တာယ၊ ရှိ။ မေတ္တာဒယော ဝိယ၊ မေတ္တာ အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့။ န ရာဂေါ၊ ရာဂလည်း မဟုတ်သော။ ရာဂပတိရူပကော၊ ရာဂ၏ တူသော သဘောရှိသော။ ဝါ၊ ရာဂ အတူဖြစ်သော။ ကောစိ၊ တစုံတခုသော တရားသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိသလော။ ဣတိ၊ ဤပြဿနာ၌။ ရာဂမေဝ၊ ရာဂကိုပင်။ ဂဏှာတိ၊ ယူ၏။ ဒေါသေပိ၊ ဒေါသ၌လည်း။ ဧဝံ၊ ဤအတူတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝဒန္တိ၊ ရှေးဆရာတို့ ဆိုကြကုန်၏။

ပတိရူပကထာဝတ္ထုနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝ။ ရာဂမေဝ ဂဏှာတိ။ ။ မေတ္တာ စသည်ကို ဥပမာပြု၍ ရိုးရာ ရာဂလည်း မဟုတ်ပဲ ရာဂအတူ ရှိသေး၏ ဟူရာ၌ ထိုအတူ ဟူသည် မေတ္တာ စသည်ကို ကြည့်ဖယ် လိုက်လျှင် ရာဂပင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ရာဂမေဝ ဂဏှာတိ” ဟု ဒီကာ၌ ကောက်ချက် ချသည်။

အနုဋ္ဌိကာ။ ။ အညစိတ္တဿ (မေတ္တာ စသည်နှင့် ယှဉ်သောစိတ်မှတစ်ပါး အခြား စိတ်တမျိုး၏) သိနိယုနာကာရော (ချစ်ခြင်း အခြင်းအရာသည်) ရာဂဿေဝ ပဝတ္တိ အာကာရောတိ အတ္ထော၊ တေနေဝါဟရာဂမေဝ ဂဏှာတိတိ၊ ဧဝံ ဒေါသေပိတိ ဣတ္ထိ ဣဿာဒယော ဝိယ န ဒေါသော၊ ဒေါသပဋိရူပကော ကောစိ အတ္ထိတိ ဒေါသမေဝ ဂဏှာတိတိ ယောဇေတုဗ္ဗံ။

၉-အပရိနိပ္ပန္နကထာ အဖွင့်

၉၁၇-၉၁၈။ န အနိစ္စာဒိဘာဝန္တိ ဧတ္ထ၊ ဟူသော ဤပါဌ်၌။ တေသ ဤရုပ်၏။ အနိစ္စာဒိကော၊ အနိစ္စ အစရှိသော။ ဘာဝေါ၊ ပင်ကိုယ် သဘော သည်။ (အတ္ထိ။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ တံ ရူပံ၊ ထိုရုပ်ကို၊ အနိစ္စာဒိဘာဝန္တိ၊ ဟူ၍။ (သင်္ဂဟတာရေန) ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ န ကေဝလဉ္စိ ပဌမသစ္စမေဝ ဒုက္ခန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝဒန္တေန၊ ဆိုသော အဋ္ဌကထာဆရာသည်။ ဒုက္ခညေဝ ပရိနိပ္ပန္နန္တိ၊ ဟူသော။ ပုစ္ဆာ၊ ပုစ္ဆာကို။ ဒုက္ခသစ္စံ၊ ကို။ သန္ဓာယ၊ ၍။ (သကဝါဒီနာ၊ သည်။) ကတာ၊ ပြုအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤအနက်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဒဿိတံ၊ ပြုအပ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဧဝံ သတိံ၊ ဤသို့ ဖြစ်လသော်။ (ဒုက္ခသစ္စာကို ရည်ရွယ်၍ ပုစ္ဆာပြုအပ်သော်) တေန၊ ထိုသကဝါဒီသည်။ စက္ခာယတနံ အပရိနိပ္ပန္နန္တိအာဒိ၊ အစရှိသော စကားသည်။ ဝါ၊ ကို။ န ဝတ္ထုဗ္ဗံ၊ မဆိုထိုက်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ (ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ န ဝတ္ထုဗ္ဗံ၊ မဆိုထိုက်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာသည်။) ဟိ^၂(ယသ္မာ)၊ ကြောင့်။ စက္ခာယတနာဒီနိ၊ စက္ခာယတန အစရှိသော တရားတို့သည်။ အနုပါဒိန္ဒာနိ၊ ဒုက္ခသစ္စာတွင် မပါဝင်သည့် အနုပါဒိန္ဒ တရားတို့သည်၎င်း။ လောကုတ္တရာနိ ဝါ၊ မဂ္ဂသစ္စာ၊ နိရောဓသစ္စာဖြစ်သော လောကုတ္တရာတရားတို့သည်၎င်း။ န ဟောန္တိ^၂၊ ကုန်။ (တသ္မာ န ဝတ္ထုဗ္ဗံ သိယာ)။

၁။ ဧဝံ သတိံ ။ ဧပ ။ န ဝတ္ထုဗ္ဗံ သိယာ။ ။ “ဒုက္ခညေဝ” အရ ဒုက္ခသစ္စာ တရပ်လုံးကို ယူ၍ “ပရိနိပ္ပန္နလော” ဟု မေးရာဝယ် “အာမန္တာ” ဟု ဝန်ခံပြီးဖြစ်သော ပရဝါဒီကို “စက္ခာယတနံ ပရိနိပ္ပန္န-လော” ဟု စသော ပြဿနာကို မမေးထိုက်။ ဘာကြောင့်နည်း-စက္ခာယတနသည် “ဒုက္ခညေဝ” အရ၌ ပါဝင်ပြီးဖြစ်၍ “ပရိနိပ္ပန္န” ဟု ဝန်ခံပြီးဖြစ်သည့်အတွက် ဒုက္ခသစ္စာတွင် ပါဝင်သော စက္ခာယတနကို “အပရိ-နိပ္ပန္နလော” ဟု မေးခွင့် မရှိသောကြောင့်၎င်း၊ ပရဝါဒီကလည်း “အာမန္တာ” ဟု ဝန်ခံသည့်အတွက် ရှေ့နောက် ဆန့်ကျင်သောကြောင့်၎င်းတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ဤသို့ ရှေ့နောက် ဆန့်ကျင်ပါလျက် ဆိုခြင်းကို အနုဋီကာ၌ ပရဝါဒီ၏ ဝါဒအတွက် ရှေ့နောက်နှီးနှော၍ မရခြင်းမှာ ထုံးစံသဘောပင် ဖြစ်၏” ဟု ဆို၍ “တထာဟိ သော ဝိညဟိ ပဋိက္ခိတ္တော၊ တထာ စေဝ တံ အမေဟိ တတ္ထ တတ္ထ ဝိဘာဝိတံ” ဟု မိန့်သည်။

၂။ န ဟိ ။ ဧပ ။ လောကုတ္တရာနိ ဝါ။ ။ ဤစကားဖြင့် စက္ခာယတန၏ ဒုက္ခသစ္စာတွင် ပါဝင်ကြောင်းကို ခိုင်မြဲစေသည်။ စက္ခာယတနာဒီနိ၌ အာဒိဖြင့် ပါဠိ တော်၌လာသော သောတာယတန စသည်တို့ကို ယူပါ။ ထို စက္ခာယတန အစရှိသည် တို့သည် အနုပါဒိန္ဒ(အာရုံပြုသောအားဖြင့် တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည် ကပ်အပ်သော ကံသည် အကျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့် မယူအပ်ကုန်သော တရားများ) မဟုတ်ကြ၊ ဥပါဒိန္ဒ ကမ္မဇရုပ် တရားများ ဖြစ်ကြ၏။ ဥပါဒိန္ဒတရားတို့သည်သာ တဏှာကြောင့် ဖြစ်ရသော ဒုက္ခ-

၂၆၀

ကဏ္ဍဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ မူလဋီကာ နိဿယ

တန္တိ။ တံ ဟူသော ပုဒ်၏။ (အတ္ထော-၌ စပ်။) ဒုက္ခညောင်၊ ဒုက္ခသစ္စာ သည်သာ။ ပရိနိပ္ပန္နံ၊ အကြောင်းတရားတို့သည် ထက်ဝန်းကျင် ပြီးစေအပ်သော တရားတည်း။ ရူပံ ပန၊ ရုပ်သည်ကား။ န(ပရိနိပ္ပန္နံ)၊ ပရိနိပ္ပန္နံ မဟုတ်။ လူတိ ဧတံ၊ ဤစကားကို။ ရူပဿ စ၊ ရုပ်၏လည်း။ (စ-ဖြင့် အခြားဒုက္ခကို ဆည်း) ဒုက္ခတ္တာ၊ ဒုက္ခသစ္စာ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ခေ၊ ငါ့ရှင် ပရဝါဒီ။ နော ဝတ္ထဗေ ဝတ၊ မဆိုထိုက်လေစွတကား။ လူတိ အတ္ထော၊ ဤကား အနက်။

အပရိနိပ္ပန္နကထာဝတ္ထုနာ နိဋ္ဌိတာ။

တေဝိသတိမဝဂ္ဂဝတ္ထုနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကထာဝတ္ထုပကရဏမူလဋီကာ သမတ္တာ။

ကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကဏ္ဍာ မူလဋီကာ နိဿယ

ပြီးပြီ။

သစ္စာ အစစ်တည်း။ ဥပါဒိန္န မဟုတ်သော အနုပါဒိန္နတရားတို့ကား “ယဇနိဝံ၊ တံ ဒုက္ခံ” အရ ဒုက္ခသစ္စာတွင် ပရိယာယ်အားဖြင့် ပါဝင်ကြသည်။] ထို့ကြောင့် စက္ခာယတန စသောတရားတို့သည် စင်စစ်အားဖြင့် ဒုက္ခသစ္စာတွင် ပါဝင်ကြသည်။ ထို စက္ခာယတန စသော တရားတို့သည် န လောကုတ္တရာနိ ဝါ-လောကုတ္တရာတရားများလည်း မဟုတ်ကြ။ ထို့ကြောင့် မဂ္ဂသစ္စာ နိရောဓသစ္စာတို့၌ မပါဝင်ကြ။ ဒုက္ခသစ္စာ၌သာ ပါဝင်ကြသည်-ဟူလို။ [န ဟိ အနုပါဒိန္နာနီတိ ဣမိနာ စက္ခာယတနံဒိနံ သမုဒယသစ္စေန သင်္ဂဟာ-ဘာဝမာဟ (သမုဒယသစ္စာဖြင့် သိမ်းယူမှု၏ မရှိခြင်းကို ဆိုသည်။) န လောကုတ္တရာ-နီတိ ဣမိနာ နိရောဓမဂ္ဂသစ္စေဟိ (သင်္ဂဟာဘာဝမာဟ။)-အနု။]

၁။ တန္တိ ။ ဗေ ။ ဧတံ ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ တံ-ဟူသော ရှိ၏။ ထို တံ-ကို “ဒုက္ခညောင် ပရိနိပ္ပန္နံ၊ န ပန ရူပန္တိ ဧတံ” ဟု ဋီကာဆရာက သရုပ်ဖော်သည်။ ထိုသို့ သရုပ်ဖော်ရာ၌ ပါဠိတော်ဝယ် “ရူပံ အပရိနိပ္ပန္နံ၊ ဒုက္ခညောင် ပရိနိပ္ပန္နံ” ဟူသော ပါဠိတော်ကို ယူထားသော်လည်း “ရူပံ အပရိနိပ္ပန္နံ” ကို ချိုး၍ “န ပန ရူပံ” ဟု သရုပ်ဖော်သည်။ [အနုဋီကာ၌ကား ဧတံ-ဖြင့် အဋ္ဌကထာရှိတိုင်း ထို ၂-ဝါကျကို ခွဲဖို့ရန် ပြသည်။]